

Cercetarea pedagogică

SUPORT TEORETIC ȘI METODOLOGIC

Noile paradigme în autoformarea cadrului didactic

- Managementul formării competențelor
- Strategii de dezvoltare a gândirii critice în cadrul orelor
- Utilizarea metodelor activ-participative
- TIC-ul în educație
- Elemente transdisciplinare la lecție
- Management educațional
- Ateliere metodice
- Repere de psihopedagogie

**Revistă de teorie și metodologie educațională
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, municipiul Ungheni**

Cercetarea pedagogică

Revistă de teorie și
metodologie educațională a
Liceului Teoretic
„Mihai Eminescu”
municipiul Ungheni
Nr. 1, 2018

Redactor-șef:
Lupu Olesea

Tehnoredactare și design grafic:
Casian Lilia

Adresa instituției:
Mun. Ungheni
Str. Națională 3
Tel: (0236) 22486

E-mail: lt.mihaieminesku@gmail.com

CUPRINS

Olesea Lupu Realizarea competenței specifice interpretarea unor documente geografice (texte geografice) în clasele a X-XII	pag. 4-11
Victoria Radu, Victoria Burunjiu „Aspectele implementării strategiilor de dezvoltare a gândirii critice la disciplina Istoria românilor și universală”	pag. 12-15
Victoria Semeniuc „Dezvoltarea gândirii critice la elevi în cadrul orelor de limbă și literatură română în învățământul primar”	pag. 15-18
Silvia Britcari „Promovarea metodelor activ-participative în însușirea cunoștințelor matematice”	pag. 18-22
Irina Purici „La cave a chansons”	pag. 23-25
Diana Ciocîrlan „Valorificarea inteligențelor multiple în învățământul primar”	pag. 26-28
Rita Prepelîță „Le jeu didactique et les activités ludiques en classe de FLE”	pag. 29-31
Beșliu Ecaterina „Utilizarea metodelor didactice de predare în dezvoltarea creativității la elevi în cadrul orelor de informatică”	pag. 32-34
Rotari Veronica „Utilizarea TIC în cadrul orelor de fizică și chimie”	pag. 34-38
Casian Lilia „Tipuri de date structurate”	pag. 38-43
Arcan Victoria „Transdisciplinaritatea-educație centrată pe intuiție, imaginație, sensibilitate în transmiterea cunoștințelor”	pag. 43-48
Ilica Roza „Asigurarea implementării Curriculumului modernizat pentru învățământul primar, din perspectivă managerială”	pag. 49-53
Lupu Olesea „Dezvoltarea profesională și autoformarea la nivel de unitate școlară”	pag. 54-58

Ateliere metodice

Atelier de lucru: „Învățarea interactivă prin cooperare”	pag. 58-62
Masa rotundă: „Etica și deontologia profesională”	pag. 63-68
Atelier de lucru: „Utilizarea resurselor educaționale în procesul instructiv-educativ”	pag. 69-71
Atelier de lucru: „Rolul motivației în atingerea performanțelor individuale”	pag. 71-74
Atelier de lucru: Aspect teoretice și practice în activitatea didactică a profesorului	pag. 74-76
Atelier de lucru: „Elemente transdisciplinare în procesul instructiv-educativ”	pag. 77-80
Training: „Autoevaluarea stilului de predare focalizat pe învățare”	pag. 81-84
Companieț Nelea „Relația profesor-elev din perspectiva psihopedagogică”	pag. 85-87

Suportul teoretic și metodologic „Cercetarea pedagogică” este un tratat al observării și investigației, pe baza căreia cunoaștem, ameliorăm sau inovăm fenomenul educațional.

Inovarea în învățământ se realizează atât prin generalizarea experienței avansate, cât și prin experimentare. Practica educativă constituie, pentru cercetător, o sursă de cunoaștere, un mijloc de experimentare, de verificare a ipotezelor și de generalizare a experienței pozitive. În același timp, cercetarea pedagogică, contribuie la inovarea și perfecționarea procesului de învățământ și de educație.

Direcțiile cercetării pedagogice a cadrelor didactice din liceul „M. Eminescu” au fost orientate spre: explicarea, interpretarea, generalizarea și inovarea fenomenului educațional prin schimbări atitudinale sau prin introducerea de noi metodologii mai eficiente.

Prin editarea revistei am realizat o mișcare de la tradiție la modernitate în scopul creșterii eficienței, calității și relevanței procesului de instruire și formare a personalității omului contemporan. Inovațiile în domeniul învățământului au fost descrise și analizate sub forma unor schimbări de concepție privind realizarea unui demers didactic explicit, corect și funcțional, îmbunătățirea prestației pedagogice, diversificarea metodelor de lucru cu caracter interactiv, schimbări referitoare la relațiile interpersonale sau schimbări de natură didactico-materială, dacă ne referim la mijloacele de învățământ și la laboratoarele de tehnologie didactică.

Menționăm, că schimbarea și eficientizarea procesului instructiv - educativ începe și depinde de fiecare cadrul didactic. De aceea, dintre temele prioritare s-au tratat: reforma curriculară, elaborarea programelor și a manualelor alternative pe baza unei concepții didactice moderne, managementul educațional, informatizarea învățământului, evaluarea în procesul de învățământ, formarea competențelor la elevi, care să dovedească că eforturile depuse de pedagogi au fost răsplătite cu reușita copilului în viață.

Scurt istoric

IPLT „Mihai Eminescu” din municipiul Ungheni, în dezvoltarea sa, a trecut prin mai multe etape de reorganizare.

Prima construcție datează din anul 1906 care adăpostea atunci școala particulară de 2 ani. După 1910, este reorganizată în școala primară de 4 clase.

În anul 1920, devine școala de 7 clase, cu un număr de copii mult mai mare.

După 1940, instituția de învățământ este transformată în școala bilingvă moldo-rusă, cu un efectiv de 157 de elevi, instruiți de 14 pedagogi.

Școala Medie Moldovenească Nr. 1 funcționează din 1952 până în 1992.

În anul 1979, vechea clădire este demolată și se construiesc blocuri de învățământ moderne, cu multe săli spațioase, cantină, săli de sport, ateliere, sală de dans, laboratoare dotate cu utilaj performant.

În 1992, procesul educațional era desfășurat cu un contingent de 2548 de elevi.

Conform Hotărârii Ministerului Educației din 1992, decizia Primăriei Ungheni nr. 10/54, Școala Medie Moldovenească Nr. 1 va purta numele lui Mihai Eminescu.

În anul 1998, este reorganizată în Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”.

Începând din ianuarie 2013, i se conferă statut de Instituție Publică, cu dreptul de a-și gestiona independent resursele financiare.

Misiunea managerială cu privire la funcționarea liceului: Asigurarea serviciilor educaționale de calitate, care să dezvolte tuturor elevilor competența de a aplica în situații reale de viață, cunoștințele acumulate, conform aptitudinilor proprii, într-un parteneriat eficient: cadru didactic-elev - familie.

Realizarea competenței specifice interpretarea unor documente geografice (texte geografice) în clasele a X-XII

Lupu Olesia, profesor de geografie, grad didactic superior

În prezent, există o tentativă a enciclopedizării predării, fapt care generează solicitarea elevilor și riscul de scăderea interesului pentru geografie, de aceea, sub aspectul organizării procesului de instruire la geografie, în clasele a X-XII-a trebuie să i se acorde o atenție deosebită caracterului esențial și selectiv al ofertei informației în raport cu elementele sugerate de competențele specifice și de conținuturile curriculumului. Totodată, este mai accentuată necesitatea de-a trece de la o geografie descriptivă la una funcțională, relațională, orientată preponderent pe instruirea în clasă.

Textele geografice pot fi mijloace minunate la îndemâna oricărui profesor care, folosindu-le cu pricepere în cele mai potrivite momente ale lecției, le poate transforma în ajutoare ale elevilor, în vederea însușirii cunoștințelor, pe căi accesibile și plăcute. Utilizarea acestora, în cadrul lecțiilor, este un tip de activitate didactică prin care se consolidează, se precizează sau se verifică cunoștințele elevilor.

Consider că, în activitatea de predare-învățare-evaluare a geografiei, utilizarea corectă a documentelor geografice îi mobilizează pe elevi să-și fortifice tot arsenalul de idei, argumente vizavi de subiectul în cauză, le creează o stare afectivă favorabilă receptării conținutului informațional.

Realizarea competenței specifice interpretarea unor documente geografice (texte geografice) permite utilizarea unui spectru larg de strategii de instruire, care oferă posibilitatea formării acestuia printr-un sistem cumulativ și continuu.

Prin urmare, interpretând unele documente geografice, elevii își formează aptitudini:

- de a se exprima corect atât din punct de vedere lexical, cât și gramatical;
- de a descrie clar, logic, coerent un eveniment, fenomen, proces;
- de a analiza obiectiv conținutul textului;
- de a se familiariza cu terminologia geografică, transformând-o în una accesibilă.

Voi face referire la următoarele tipuri de texte, prezentând exemple utilizate: texte narative, texte explicative, texte demonstrative, texte științifice (informative), definiții, rezumate, texte destinate analizei, întrebări, texte destinate lecturii complementare, texte lacunare.

Este evident că aceste categorii de texte sunt însoțite frecvent de reprezentări cartografice, grafice și imagini.

Prezentarea și analiza situațiilor de învățare

Elevii construiesc cunoștințe în mod individual, însă, dacă profesorul îi transformă în actanți direcți în situațiile de învățare organizate, evaluează cum anume au rezolvat sarcinile de lucru, le cere să prezinte produsele realizate, să expună un raționament vs de informația analizată, doar atunci se va asigura un caracter interactiv-formativ al instruirii.

Pași de explorare a textelor din perspectiva explorării creatoare, perceperea și interpretarea acestuia:

- lectura difuză, individuală pentru perceperea textului ca întreg;
- lectura analitică pentru conștientizarea textului;
- extragerea ideilor principale, a denumirilor și a datelor esențiale, eventual sub forma unui plan sau a unui mic rezumat;
- transformarea textului inițial într-un text nou, esențializat, dar construit de fiecare elev în parte.

O astfel de exploatare educațională a textului îi angajează pe elevi într-un proces creator și eficient.

Exemplu: (clasa a XII-a, subiectul „Degradarea mediului”).

Tabelul 1. Cunoștințe integrate competenței de a analiza, a interpreta și a prelucra un text științific

Cunoștințe declarative	Subcompetențe și cunoștințe procedurale	Cunoștințe atitudinale
Concepte: text științific înțelegere, prelucrare schemă, rezumat, noțiune, clasificare, apreciere	Decodificarea textului - identificarea părților componente ale textului (termeni-cheie, tipuri de degradare, cauzele degradării, consecințe, măsuri de protecție); - analizarea cuvintelor necunoscute (degradarea mediului, protecția mediului, conservarea mediului, monitoring, poluant); - identificarea tipului de text (științific); - identificarea caracteristicilor textului, a gradului de dificultate (grad de dificultate mediu, reprezintă un studiu) Înțelegerea textului - găsirea sinonimelor pentru cuvintele necunoscute (degradare-scăderea calității, degradare fizică-acțiune mecanică); - analizarea relațiilor cauzale, de timp, spațiale (evoluția numerică a populației conduce la suprapunerea unor teritorii și suprasolicitarea de produse alimentare); - identificarea clasificărilor, definițiilor, legilor (clasificarea tipurilor de degradare: fizică, prin poluare(chimică, termică, radioactivă bacteriologică)); Prelucrarea textului - scoterea în evidență a cuvintelor-cheie; - selectarea informației de bază și rezumarea acesteia; - formularea ipotezelor, concluziilor	- fixarea scopului lecturii; (caracterizarea complexă a tipurilor de degradare a mediului); - recitirea pasajelor neînsemnate (conținutul este în întregime important); - lucrul cu dicționarul (termeni-cheie, tipuri de degradare, cauzele degradării, consecințele degradării, măsuri de protecție); - prelucrarea corectă a informației (construirea organizatorilor grafici).

Sursa: Adaptat de autor în baza studierii curriculumului

Curriculumul actual este orientat spre formarea valorilor și a atitudinilor de ordin geografic, lingvistic, cultural și social. Totodată, activitățile de învățare sunt intercalate cu tehnici de integrare creativă a ideilor, a informațiilor acumulate la diferite discipline școlare.

De exemplu, lucrarea lui Daniel Defoe „Robinson Crusoe” cuprinde informații de interes geografic, deși este o lucrare literară (text literar). („...Am constatat că anul nu poate fi împărțit ca la noi, în Europa, în iarnă și vară, ci în anotimpuri secetoase și ploioase, după cum urmează:

- jumătate de februarie, luna martie și jumătate din aprilie: anotimp plos, întovărășite de tunete și trăsnete, iar soarele fiind aproape sau chiar la echinocțiu;

- cortul l-am construit pe un platou, cu vedere spre mare, dar ferit de apa fluxului...)

În baza acestei lucrări pot fi explicate un șir de adevăruri geografice. De exemplu:

- Ce înțeleg prin „echinocțiu”?
- De ce autorul identifică doar două anotimpuri? Explică cauza ce determină acest fenomen.
- Ce înțeleg prin: „flux”? Cui se datorează acest proces?
- Ce a vrut să spună Robinson Crusoe prin: „Ploile sunt întovărășite de trăsnete și tunete”?

Exemplul: Lecție de tip răsturnat (clasa a XII-a -profil umanist) la drama „Doina” de Ion Druță.

Competența specifică: caracterizarea complexă a unor obiecte, procese, fenomene geografice prin intermediul textului cu caracter literar. Conținutul lecției este predat online de către profesorii de limba română și geografie prin intermediul rețelelor de socializare. Rolul profesorului de geografie este în a-i orienta pe elevi cum să selecteze informația geografică din textul literar. În baza vizionării secvențelor video de acasă elevii răspund la întrebările:

1.Despre starea cărui element natural se vorbește în lucrare?

2.Ce competențe neformate la moldoveni se evidențiază din fragmentul de text: Tudor,, Noi știm a câștiga o sută ruble, dar a cheltui nu ne ajunge căpățâna...”?

3.Ce tip de agricultură se practica în Moldova în anii 70ai secolului trecut?

4.Ce probleme sociale se desprind din descrierea evenimentelor cu participarea Mariei, Vetei?

Răspunsurile elevilor:

Elev: Din dialogul Doinei cu Tudor Mocanu: „Lasă mata, că avem atâta aer curat în Moldova, încât chiar de s-ar dovedi că aerul curat nu face bine, tot n-am avea încotro ...” se vorbește de un mediu aerian curat, un echilibru între compoziția gazoasă a aerului, fapt ce nu poate fi observat în prezent. Astăzi, dezvoltarea ramurilor industriale, a mijloacelor de transport pun în pericol calitatea, compoziția aerului.

Elev: Cei patru copii ai lui Tudor Mocanu confirmă tipul tradițional de reproducere a populației (în familiile țăranilor se nașteau mulți copii). În prezent, Moldova înregistrează un tip modern de reproducere. Atitudinea tatălui, a fraților față de Maria, fiica lui Tudor, față de Veta-mamă, soție scoate în evidență probleme de discriminare de gen, la fel se observă că, în structura pe sexe, predomină bărbații (3 feciori și o fiică). Ocupațiile lui Fima (culegea bocete,...) scot în evidență tradițiile neamului, omul care a depășit o sută de ani profilează speranța mare de viață a oamenilor de prin ținuturile noastre.

Concluzii: Asemenea tipuri de lecții sporesc capacitatea de analiză și sinteză a informației, dezvoltă imaginația, capacitatea de transfer și aplicare a cunoștințelor la alte obiecte de studiu, asigurând astfel caracterul interdisciplinar al instruirii elevilor.

Textele destinate analizei pot fi supuse unor comentarii orale, scrise sau pot reprezenta subiectul extragerii unor idei principale sau a unui rezumat.Este evident că acestea pot constitui suportul unor teste de autoevaluare sau de evaluare.

Exemplu:În predarea subiectului,„Creșterea animalelor”, clasa XI-a,la etapa Evocare, pentru a raporta competența specifică interpretarea textului geografic la suporturi de instruire cât mai diverse, propun elevilor o listă de cumpărături: vacă, ochelari, teren agricol, mașină, card de credit, funie, sac, navă maritimă, fabrică abandonată, viermi de mătasă, cisme, carte de bucate, oi, centrală eoliană, bere, pat-dormitor și-i invit să-și procure 3 obiecte, explicând din punct de vedere geografic alegerea făcută. Ponderea obiectelor solicitate de elevi: teren agricol 23% , mașină 12%, card de credit 14 % , fabrică abandonată 20 % , oi 11 % , centrală eoliană 12%.

Alegerile argumentate ale elevilor:

Un elev: Am selectat centrala eoliană, deoarece reprezintă o sursă de alternativă de energie; fabrica abandonată, deoarece poate fi reconstruită, amenajată și pusă în funcțiune; teren agricol, pentru a cultiva plante furajere (lucernă, porumb, poate chiar și sfecla de zahăr) ca hrană pentru animale.

Un elev: Am alesteren agricol pentru a planta pomi fructiferi și a-mi deschide o afacere în domeniul agricol; fabrică abandonată, pentru a o restabili și deschide o linie de producere a fructelor uscate; card de credit, pentru a lua un împrumut și a investi banii în afacere.

Concluzii: Am înțeles că elevii nu au însușit mecanic aceste noțiuni. Acestea sunt incontestabil legate de substratul suportului teoretic studiat la subiectul dat. Nivelul intelectual solicitat impune soluții instructive care să determine un caracter antreprenorial dezvoltării intelectuale.

Interpretarea textului geografic poate fi eficientă dacă se ține cont de algoritmul de formarea competenței: cunoștințe-funcționalitate-conștientizare – aplicabilitate-comportament.

Exemplu: Subiectul,„Degradarea mediului aerian”, clasa a XII-a, tehnica termeni-cheie în avans, etapa Realizarea sensului, forma de activitate: activitatea- perechi.

Algoritmul menționat anterior îl redau pe ecran sub forma unui traseu, pe care elevii trebuie să-l parcurgă timp de 25 minute.

Cunoștințe: elevii procesează textul și identifică conceptele-cheie, cunoscute sau studiate anterior, de exemplu: Degradarea mediului aerian, sursa de poluare,poluantii atmosferici, smog, aerosoli, gaze de eșapament, efect de seră.

Funcționalitate: stabilesc relații între termeni și îi explică (îi orientez să identifice relații logice, cronologice, de cauzalitate).

Răspunsurile elevilor:

Prima pereche:

Oxizii de azot din gazele de eșapament

Metanul din deșeurile în putrefacție efect de seră

Bioxidul de carbon din arderea carburanților

încălzire globală

Conștientizare: elevii au prezentat dovezi, informații cu referire la sursele de poluare a mediului aerian, identifică, în baza textului, punctele, riscurile descoperite în această situație (tendința de reducere a învelișului glaciilor din regiunile polare sau montane).

Aplicabilitate: au identificat mai multe alternative de soluționare a problemei mediului, au prezentat dovezi care ar putea modifica situația (promovarea modului sănătos de viață, înlocuirea combustibililor fosili cu cei alternativi, extinderea suprafețelor împădurite);

Comportament: au elaborat și explicat etapele care trebuie parcurse în rezolvarea problemei (monitorizarea problemei, publicitate, restructurarea proceselor tehnologice din termoelectrică, transport, metalurgie, energetică etc.)

Așadar, competența interpretarea textului geografic poate fi eficientă, dacă se aplică corect algoritmul de formare, când elevii, conștient, realizează operații intelectuale ca: procesarea informației, stabilirea relațiilor între termeni, componente, procese, analiză, sinteză, comparația, clasificarea. Elevii capătă deprinderi practice de a gestiona sursa și conținutul informației în favoarea circumstanțelor în care se află, unde poate să se implice și să rezolve pozitiv o situație dificilă.

Unele secvențe din lecție pot fi predate pe baza citirii explicative (în cazul textelor științifice). Mai ales, în clasa a X-a, unde se regăsesc un număr mare de termeni, care necesită citire explicativă.

Exemplu: Pentru explicarea conținutului textual la începutul unității de învățare „Hidrosfera”, subiectul „Circuitul apei în natură” elevii, prin asocieri forțate, explică cu cuvinte proprii termenii științifici.

Asocieri forțate (din răspunsurile elevilor):

Condensarea - vapori de apă, alipire, nori;

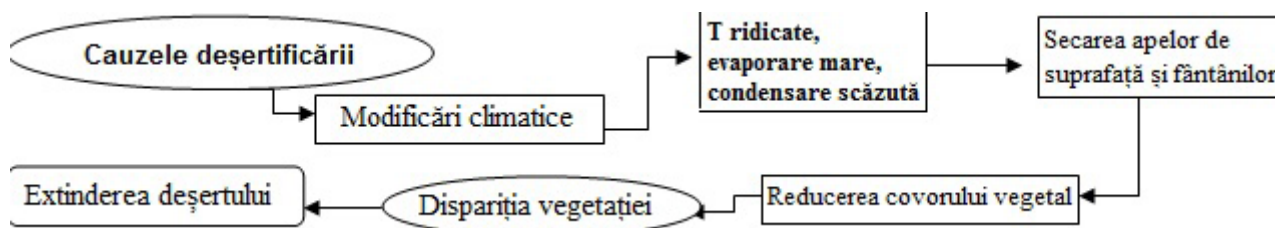
strat freatic - ape libere, ape neacoperite, apă proaspătă ;

sublimare - flori pe geam, brumă, răcire bruscă;

Concluzii: Prin aplicarea citirii explicative, se realizează o lectură activă și se obține o rată crescută a retenției informației. Astfel, poate fi urmărită dezvoltarea mobilității gândirii, a posibilității de a se orienta în sursele de informații, totodată, se monitorizează dezvoltarea vocabularului geografic la elevi.

O modalitate eficientă de explorare și exploatare a textelor este transformarea textelor de bază în construcții noi, care conservă mesajul inițial, redându-l într-o formă accesibilă elevilor. Pentru a înțelege utilizarea acestei modalități, prezint modul în care un text poate fi transformat în alt text cu o mai mare accesibilitate.

Exemplu: Clasa a XII-a, subiectul „Problema ecologică. Deșertificarea”. Scopul lecției: transformarea textului folosit ca exemplu de rezumat („Rezumarea textelor”) într-un text și mai simplu, redat sub forma unei scheme. Tipul textului: **schemă**.

Textul, după cum se observă, are un demers explicativ, care invocă una din cauzele deșertificării. Sursa: Dulamă Maria Eliza, (Modele, strategii și tehnici didactice activizante cu aplicații în geografie, „exemplu de ciorchine”).

Sub raport metodologic, este util ca în orice moment al parcurgerii geografiei să se facă apel la elementele esențiale anterioare, pentru a se ajunge la o imagine de întreg, dar, în realitate, preponderent calitativă. Totodată, destul de important este ca elevul să identifice mesajul geografic în diferite surse de informare: istorice, arctice etc., pentru a înțelege procesele, evenimentele, fenomenele descrise în textul citit. În acest context folosesc **textul exploratoriu**. (Clasa a XII-a, subiectul „Tipologia mediilor geografice”).

Exemplu: „Era un pământ sălbatic, roșu de culoarea sângelui după ploaie, de culoarea cărămizii în timpul secetei, cel mai bun pământ din lume pentru bumbac. Era o regiune plăcută, cu case albe, țărini pașnice, râuri încete și gălbui, dar o regiune de contraste unde strălucirea soarelui era orbitoare și

umbra foarte deasă. Terenurile defrișate și nesfârșitele ogoare de bumbac ale plantațiilor surâdeau unui soare cald, domol, binevoitor. La marginea lor se înălțau pădurile virgine, întunecate și răcoroase chiar în amiezile cele mai arzătoare, păduri misterioase, puțin sinistre, ai căror pini ce vuiau păreau să stea de veacuri, răbdători, de veghe, murmurându-și amenințarea într-un suspin: "Băgați de seamă! Ați fost ale noastre odată. Vă putem lua înapoi,," (M. Mitchell „Pe aripile vântului,„).

Sarcina: Completați în baza textului tabelul alăturat cu informațiile necesare:

Consecințe	Cauze
Era un pământ sălbatic, roșu de culoarea sângelui după ploaie	Prezența fierului în compoziția chimică a solului
Terenurile defrișate	Defrișarea în scopul extinderii terenurilor agricole (cultivarea bumbacului)
Râuri încete și gălbui	Relieful de câmpie determină cursul lent și liniștit al râurilor

Utilizarea textului „Pe aripile vântului” de M. Mitchell din perspectiva Standardelor de eficiență a învățării. Clasa a XI-a. (Unitatea de învățare „Economia mondială”).

Standardul	Indicatori	Formularea sarcinii
Domeniul Limbaj geografic		
Cunoașterea și utilizarea noțiunilor geografice	Identificarea termenilor geografici specifici în diferite surse de informație	Identificați 3 termeni geografici întâlniți în text
Domeniul Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici		
Sistematizarea și aplicarea în activitatea cotidiană a diferitor surse organizatorilor statistici, grafici și cartografici	Interpretarea diferitor surse de informare în caracterizarea societății	Indicați tipul de relație agrară menționată în text
Domeniul Relații cauzale dintre componentele mediului geografic		
Argumentarea relațiilor cauzale dintre diferite componente, procese, fenomene naturale și umane sub aspect spațial	Explicarea relațiilor cauzale dintre componentele naturale și umane ale mediului geografic	- Argumentați relația: terenuri defrișate și ogoare de bumbac. - Stabiliți la ce categorie de resurse naturale se atribuie terenurile defrișate - Indicați grupa de culturi agricole și subgrupa la care se atribuie bumbacul
Domeniul Atitudine și comportament privind mediul geografic		
Demonstrarea și analiza problemelor mediului geografic și aplicarea cunoștințelor geografice în proiectarea măsurilor de soluționare la nivel local, regional și global	Generalizarea cunoștințelor despre activitatea umană.	Demonstrați în baza textului două probleme ale mediului geografic cauzate de presiunea antropică

Sursa: Adaptată de autor în baza Standardelor de eficiență a învățării; Standarde de competență- instrument de realizare a politicilor educaționale.

Evaluarea competenței de interpretare a textului geografic

Evaluarea rezultatelor școlare la geografie reprezintă o activitate complexă care măsoară eficacitatea și eficiența procesului de instruire, oferă informații privind rezultatele școlare ale elevilor. Este necesară o atenție deosebită din partea profesorului la evaluarea competențelor formate la elevi, exprimate prin capacitatea de a prezenta informații, de a investiga, de a interpreta documente, de a-și forma priceperi și deprinderi în direcția analizei metodelor informativ-dezvoltative, în formarea de raționamente, prin trecerea de la învățarea memorativă la învățarea durabilă conștientă.

Tipuri de evaluări realizate la clasă, cu referire la subiectele analizate anterior:

Evaluarea orală:

Exemplul: La sfârșitul unității de învățare „Agricultura mondială”, clasa a XI-a activitate-training, elevilor li se propune două texte diferite (text complementar), apoi argumentează părerea vs de acest studiu?

Sursa A: Conform Merce și Ivan (2005), în ultimele șase decenii, consumul anual de pâine pe locuitor, în Europa, a scăzut de la 200 kg la aproximativ 70 kg. În același timp, consumul anual de carne a crescut de la 30 kg, la peste 70 kg.

Sursa B: Karl von Linne afirma că „structura omului, externă și internă, comparativ cu cea a altor animale, arată că fructele și legumele suculente constituie mâncarea sa naturală.”

Sarcina de lucru individuală: Studiază, în mod individual, textele propuse, selectează afirmația pe care o consideră veridică, argumentând alegerea.

Din argumentele elevilor:

Un elev: eu sunt adept al primei idei, deoarece organismul uman este construit pe proteine, iar carnea este un rezervor de proteine.

Un elev: Cei mai mari dietologi pun accentul pe carne, dar recomandă carnea de pasăre, pește.

Un elev: Eu susțin ideea a doua, cei mai longevivi oameni au fost vegetarieni, plantele sunt ușor de consumat și sunt benefice proceselor metabolice din organismul nostru.

Sarcina de lucru perechi (PPG):

Realizează o conversație cu referire la conceptele științifice folosite în argumentarea sursei alese. Elevii sunt distribuiți în grupuri conform sursei alese. (fitofagii și zoofagii). Se distribuie rolurile în cadrul grupului.

Sarcina de lucru în grup: Se deleagă sarcini în cadrul grupului:

Grupul „Fitofagii”:

- Completați blazonul cu 5 produse care se obțin din grâu.
- Stabiliți 2 exemple de relații de producție între cultura cerealelor cu alte subramuri ale economiei mondiale.
- Identificați 2 state producătoare mondiale de grâu și 2 state producătoare de orez și 2 state producătoare de porumb.

Grupul „Zoofagii” Completați imaginea propusă (pește) cu următoarele caracteristici:

- pe coada – indicați 4 areale piscicole
- pe înotătoarea dorsală- selectați 4 state care practică sericicultura
- pe corp –prezentați 3 avantaje pentru consumatorii de pește

Întrebări reciproce: În momentul în care elevii primesc această sarcină de lucru, ei cunosc ce înseamnă a analiza sau a interpreta o secvență de text. Ei constientizează că întrebările trebuie adresate într-o ordine logică pentru a permite construirea unor concepte științifice.

Concluzii: Pentru ca elevii să elaboreze un text științific corect, ei ar trebui să fie implicați în situații de cunoaștere, precum cele prezentate anterior. Pentru utilizarea informației propuse, elevii au apelat la un ansamblu de resurse, situații studiate anterior la geografie cât și în cadrul altor discipline de studiu.

Prin formele de activitate, am intenționat să dezvolt elevilor abilități de a lucra individual, de cooperare constructivă.

Text și itemi aplicat la clasa a X-a: Completați textul de mai jos, în baza suportului științific din manual, referitor la circulația aerului, cu informațiile care lipsesc, notând pe caiet termenii corespunzători cifrelor din text. (Tehnica „Turnirul enunțurilor,,). Alegeți cei 7 termeni care lipsesc dintre următorii: vânt polar, alizeu, ecuator, musoni, calme ecuatoriale, vânturi de vest, cicloni tropicali, cercul polar de sud, primul meridian, tropicul de nord, deșert, ghețar. ... În regiunile polare (cuprinse între poli și cercurile polare) este prezentă în tot timpul anului o mișcare a aerului dinspre poli spre cercurile polare, sub forma În lungul celei mai lungi paralele, denumită, aerul are o mișcare ascendentă; aici ajung dinspre cele două tropice vânturile permanente denumite În partea de sud și sud - est a Asiei bat vânturi sezoniere, câte jumătate de an dinspre ocean spre continent și jumătate de an invers, denumite

În cazul în care există anumite îndoieli asupra corectitudinii termenului, informația trebuie verificată în surse diferite. Există anumite posibilități (de altfel, minime) ca termeni foarte apropiați semantic sau informațional să fie utilizați într-o măsură în care termenul ales nu infirmă validitatea celui alt. El este utilizat ca suport pentru activități independente, în diferite culegeri și chiar în anumite teste.

Aprecierea rezultatelor școlare este influențată de numeroase circumstanțe în care se realizează procesul de învățământ. Factorii care distorsionează rezultatele evaluărilor se pot raporta la: personalitatea profesorului, materia de învățământ, la elev, specificitatea metodelor de evaluare, circumstanțele sociale în care se realizează evaluarea.

Chestionar de determinare a eficienței utilizării textelor în cadrul orelor de geografie

1. Cum consideri textele utilizate în cadrul orelor de geografie?

Atractive Enciclopedizate Voluminoase

2. Accepți ideea: „Astăzi este mai accentuată necesitatea de-a trece de la o geografie descriptivă la una funcțională, relațională axată, preponderent pe lucru în clasă.,”

Acord Acord parțial Acord total Dezacord

3. Consideri că interesul și capacitatea de cunoaștere și înțelegere a mediului geografic prin intermediul mesajelor scrise sunt legate direct de:

- Abilitățile profesorului de a oferi un cadru motivațional învățării geografiei;
- Abilitățile elevilor de a citi și percepe informația, prin implicarea activ - participativă în prezentarea ei;
- De alți factori și circumstanțe

4. Enumeră, pe o scară de la 1 la 4, în ordine descrescătoare, dimensiunile pe care se bazează învățarea eficientă a geografiei: Reproducerea informației

Creativitatea Curiozitatea Spiritul practic

5. Crezi că prin interpretarea unor documente geografice îți formezi aptitudini de a analiza clar, logic, coerent, obiectiv un eveniment, fenomen, proces?

Da Foarte mult Parțial Deloc

6. Îți place când la ora de geografie, în explicarea unor fenomene se utilizează surse din alte domenii?

Da, îmi place Foarte mult Parțial Nu prea

7. Poți identifica, analiza și sistematiza informațiile cu caracter geografic din diferite texte (literare, științifice, informații tv, Internet) ?

Da, pot Parțial Nu întotdeauna Nu pot

8. Consideri că ar fi mai interesante lecțiile de geografie, bazate pe situații de procesare a textelor și a documentelor geografice, desfășurate sub forma de concursuri de inteligență, activități extracurriculare, întâlnirilor, lecțiilor în parteneriat?

Da, mult mai eficiente Deloc Nu știu

9. În ce situații crezi că ești apreciat obiectiv de către profesor?

- a) Când reproduc informația redată în text;
- b) Când mi se solicită punctul meu de vedere;
- c) Când realizez sarcini în grup;
- d) Când completez un text lacunar pe baza unui suport informațional

Unele **recomandări** ce țin de situațiile de învățare și de sursele de informare, care pot fi utilizate în cadrul orei de geografie:

Manualul este doar una din resursele de instruire, prezentat ca o principală ofertă educațională centrată pe conținut, însă există alte posibilități de unde se pot selecta elemente utile procesului de instruire, în raport de obiectivele asumate de fiecare profesor.

Prin formarea competenței specifice interpretarea documentelor (textelor) geografice învățăm și orientăm elevii de a comunica adecvat în limba română, să utilizeze terminologia geografică și s-o aplice în legătură cu rezolvarea unor probleme, intervenite în procesul propriei formări. Totodată, profesorul își dezvoltă competența de a-și proiecta activitatea, de a-și concretiza rezultatul final, în concordanță cu obiectivul de formare a competenței de interpretare, analizează a mesajului geografic din surse diferite de informare. În acest fel, din perspectiva curriculumului liceal la geografie, elevii vor fi pregătiți să se implice în rezolvarea situațiilor-problemă din diverse domenii, vor fi apți să acționeze autonom și creativ în diferite situații de viață.

Sunt convinsă că realizarea instruirii axate pe interpretarea și selectarea mesajului geografic din diferite documente cu caracter textual în clasele liceale rămâne în continuare un element important în domeniul cunoașterii, proiectării, realizării și evaluării competențelor vs de conținutul curricular care realizează coerența între toate componentele principale de care depinde structurarea, funcționarea optimă a sistemului de învățământ: obiective, conținuturi, strategii didactice, context de evaluare a randamentului școlar și cel mai important – gradul de pregătire a elevilor pentru viață.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bocoș, M.; Cercetarea pedagogică. Suporturi teoretice și metodologice, Editura Casa, (2003), Cărții de Știință, Cluj – Napoca
2. Botgros I., Franțușean L., Competența școlară – un construct educațional în dezvoltare. Chișinău, 2010
3. Cartaleanu, T.; Cosovan, O.; Goraș-Postică, V.; Lîsenco, S.; Sclifos, L.; Formarea competențelor prin strategii didactice interactive, Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Chișinău, 2008
4. Cucos, C., Pedagogie, ediția a II-a, revăzută și adăugă, Editura Polirom, Iași, 2006
5. Curriculum pentru învățământul liceal (clasele X – XII), Chișinău 2010
6. Dulamă, M.E., Modele, strategii și tehnici didactice activizante cu aplicații în geografie, Cluj-Napoca, (2002)
7. Dulamă, M.E.(2002), Modele, strategii și tehnici didactice activizante cu aplicații în geografie, Ed. Clusium, Cluj-Napoca
8. Dulama, Maria Eliza, (2008), Elemente de didactica geografiei, Editura Clusium, Cluj-Napoca
9. Dulamă M.E. Didactica axată pe competențe Presa Universitară Clujeană, 2010;
10. Dulamă M. E. Aplicarea modelului învățării depline în predarea și învățarea geografiei. Cluj-Napoca 2000;
11. Dulama Eliza, Serafima Roșcovan. Didactica geografiei, Ed. Bons Offices, Chișinău, 2007;
12. Drumea P., Drumea S. Didactica geografiei. Chișinău 2000;
13. Drumea P., Drumea S. Metode active utilizate în predarea-învățarea geografiei. Chișinău 2002

WEBOGRAFIE

[http://www.umass.edu/srri/von Glaserfeld/onlinePapers/html/geneva](http://www.umass.edu/srri/von%20Glaserfeld/onlinePapers/html/geneva)
<http://www.uvvg.ro/cdep/wp-content/uploads/2012/06/Didactica-competente-final.pdf>
<http://www.rasfoiesc.com/legal/administratie/demografie> /URBANIZAREA-SI-EFECTELE-ASU-PRA98.

„Abordarea gândirii critice la disciplina Istoria românilor și universală între teorie și practică”

Radu Victoria, profesor
de istorie și educație civică
grad didactic întâi

*„În fiecare om este un sâmbure de lumină
ceastă care merită să fie ajutat să se trans-
forme în vâlvătaie. Fiecare este dator să lupte
pentru lumina din el...”*

(Pavel Coruș)

Burungiu Victoria, profesor
de istorie și educație civică
grad didactic întâi

1. Aspecte teoretice.

Istoria, adevărată “memorie a omenirii”, este știința ce a fost fundamentată la începutul secolului al XIX-lea. Rădăcinile ei sunt însă stravechi, deoarece încă de la începutul organizării vieții în colectivitate, oamenii au simțit nevoia de a-și transmite informații de la o generație la alta.

Istoria trebuie să explice faptele și evenimentele, cauzele și efectele într-un mod obiectiv, transparent și convingător, de aceea, în fața profesorului de istorie, stă sarcina de a-i învăța pe elevi să studieze eficient și să gândească critic. Învățarea istoriei presupune nu doar încercări de a cunoaște informațiile, ci și competența de a le selecta, de a le sistematiza, de a decide care sunt mai importante, de a le respinge pe cele false. Toate aceste aspecte contribuie la dezvoltarea unei personalități capabile să se încadreze într-o societate în permanentă schimbare și dezvoltare. Reieșind din cele expuse mai sus, consider că sporește

actualitatea și necesitatea dezvoltării gândirii critice la lecțiile de istorie.

Gândirea critică este un proces complex care începe cu asimilarea cunoștințelor, procesare de informații și continuă cu formarea de credințe și convingeri, care se fundamentează cu luarea unor decizii și se finalizează prin manifestarea unor comportamente eficiente. Lecția de istorie oferă mari și variate posibilități de formare la elevi a obișnuinței de a gândi critic. Aceasta presupune a lua idei, a le examina, a le pune pe o balanță cu alte puncte de vedere opuse, a construi sisteme de argumentare, a lua o poziție.

A gândi critic înseamnă:

- a deține cunoștințe valoroase și utile și a avea convingeri și credințe întemeiate pe acestea;
- a-ți forma opinii independente și a accepta ca ele să fie supuse evaluării (criticii);
- a supune propriile idei și ideile altora unui scepticism constructiv;
- a construi argumente suficiente care să confere consistență propriilor opinii;
- a manifesta toleranță, flexibilitate și respect;
- a învăța cum să gândești eficient evaluând și testând mai multe soluții.

Gândirea critică este un proces activ, coordonat, complex, asemănător cititului și scrisului, vorbitului și ascultatului, care implică procese de gândire, care încep cu acumularea activă a informațiilor ce se termină cu luarea de decizii bine argumentate.

Metologia formării gândirii reflexiv-productive la orele de istorie presupune ca elevii:

1. să nu accepte necondiționat părerile altora privind aspectele istoriei fără a analiza și compara, fără a reflecta asupra lor;
2. să raporteze cât mai des cunoștințele și experiența dobândită la cerințele cu care se confruntă în activitatea și viața cotidiană;
3. să valorifice experiența altora, dar să se gândească și independent la ea „pornind de la premisele ei sau prin confruntare cu ele;
4. să-și pună singuri întrebări, căutând să cunoască cauzele unor fapte și fenomene istorice;
5. să accepte argumentele raționale ale partenerului chiar dacă acesta le leagă pe ale sale;
6. să nu respingă idei noi, de anticipație, predicție, punându-le în opoziție cu cele care sunt sigure și care au fost într-un anumit fel, verificate...
7. să promoveze atitudini flexibile, stabilind alternative ale direcțiilor de rezolvare.

Gândirea critică este una complexă și, adesea, se crede că numai persoanele mature o pot aplica. Aceasta este una eronată. Copiii sunt capabili de o gândire complexă în raport cu nivelul lor de dezvoltare, ei sunt chiar dornici să se implice în rezolvări de probleme polivalente și să ia decizii de complexitate sporită.

Profesorului îi aparține rolul de dirijor în dezvoltarea gândirii critice la elevi. În primul rând el trebuie să asigure un șir de condiții esențiale pentru promovarea gândirii critice, adică să creeze cadrul necesar. Totodată, gândirea critică necesită timp. Înainte de a gândi critic la ceva, noi trebuie să descoperim ceea ce credem despre aceasta. Descoperirea propriilor gânduri presupune un fel de explorare a ideilor, convingerilor și experiențelor anterioare.

Deseori însă elevii nu meditează liber asupra ideilor importante, așteaptă ca profesorul să le spună „singurul răspuns corect”. De aceea, profesorul trebuie să permită elevilor permanent să mediteze, să creeze, să afirme diverse ipoteze, fie ele evidente, fie că par aberante. Când elevii înțeleg că acest comportament este acceptabil, ei se angajează mai activ în analiza critică.

Odată ce elevii se simt liberi în a-și expune propriul punct de vedere, se renunță la convingerea că există un singur răspuns corect și apare diversitatea de opinii și idei. A încerca să limitezi exprimarea opiniilor ar însemna să limitezi gândirea elevilor. Dar anume de măiestria profesorului, depinde alegerea mijloacelor și procedeele prin care se ajunge la răspunsul corect, ele fiind diferite și mult mai importante decât răspunsul.

Pentru gândirea critică, implicarea activă este esențială. Unii elevi sunt pasivi, considerând că doar profesorul este responsabil de asimilarea materiei. În opinia lor, cunoștințele există, gata pentru a fi „turnate” în capul elevilor și aceștia nu trebuie decât să le reproducă, la comandă, pentru a demonstra că le-au însușit. Acești elevi nu acceptă să gândească critic dacă sunt motivați să o facă și să investească în propria învățare. Dar, uneori, ideile elevilor pot fi ciudate, hazlii, contradictorii, lipsite de sens. În aceste cazuri, profesorul trebuie să-i calmeze pe elevi, să le explice că aceste lucruri fac parte, în mod firesc, din procesul de învățare. Mai este important și faptul să se înțeleagă clar că radicalizarea ideilor nu va fi tolerată, pentru că aceasta încătușează gândirea prin crearea unui sentiment de risc personal excesiv. Gândirea se desfășoară mai bine într-o atmosferă lipsită de riscuri, în care ideile sunt respectate și elevii sunt motivați

să se angajeze activ în procesul de gândire.

Numai atunci când elevii vor înțelege că opiniile lor sunt apreciate, că profesorul le respectă ideile și convingerile, reacția lor firească va fi să demonstreze responsabilitate și grijă sporită, mai mult respect față de propria lor cugetare și o atitudine mai serioasă față de procesul de învățare.

Este esențial să le sugerăm elevilor că opinia lor, adică propria analiză critică are valoare, iar anumite calități și comportamente da care dau dovadă elevii angajați în procesul de gândire critică, trebuie promovate și încurajate de profesor. Acestea sunt: încrederea; implicarea activă; împărtășirea ideilor; ascultarea.

Elevii trebuie să ajungă să creadă că opiniile lor au valoare unică. Fără încredere în propria valoare și demnitate, elevii vor refuza să se implice în gândirea critică. În al doilea rând, atunci când elevii sunt implicați activ în procesul de învățare, la un nivel adecvat de dificultate, ei învață cu plăcere, iar capacitatea lor de gândire și înțelegere crește. Astfel, elevii ajung să constate că, atunci când investesc suficientă energie și eforturi în învățare și se implică în mod activ, procesul devine plăcut și generează un sentiment de satisfacție.

Împărtășirea ideilor este un comportament învățat, care necesită renunțarea la anumite lucruri în favoarea celorlalți. Părinții îi învață pe copii să împartă cu alții ceea ce au, considerând că aceasta e o deprindere importantă. Copiii ajung să accepte ideea nu doar pentru că le-o cer părinții ci și pentru că înțeleg avantajele intrinseci ale acestui comportament. Împărtășirea convingerilor și opiniilor poate fi riscantă. În acest caz se cere ca elevii să-și demonstreze lor și celorlalți că sunt capabili de idei mărețe.

În clasă, împărtășirea ideilor presupune că elevii ascultă, renunțând a-i aprecia pe alții sau a-și impune propriul punct de vedere. Ceea ce primesc în schimb este înțelepciunea colectivă a celorlalți care, dacă nu au alt merit, cel puțin le oferă un limbaj expresiv mai amplu și un context mai larg pentru propriile idei. Un dialog extins le permite elevilor să-și reexamineze și să-și cizeleze propriile cugetări, să le plaseze din mozaicul de idei care se centrează pe un anumit subiect și îi dă acestuia conținut.

Asadar, gândirea critică are un rol important în procesul educativ, deoarece elevii pot determina sensul cunoștințelor istorice, pot manevra în universul informațional-istoric la care au acces.

2. Aspecte practice.

Interesul pentru metodele activ- participative, a fost generat de actuala deschidere a școlilor spre noi obiective și conținuturi, spre noi experiențe de cunoaștere. Există o necesitate acută de a pregăti copiii pentru o viață activă și creativă, pentru a putea participa la rezolvarea multiplelor și complexelor probleme ale vieții. Dezvoltarea gândirii critice constituie un important obiectiv de tip formativ și se realizează prin folosirea cu precădere a unor strategii didactice: a metodelor, procedeelelor, mijloacelor de învățământ și a modurilor de organizare a învățării (frontal, pe grupe și individual), pentru atingerea obiectivelor instructiv-educative. Strategia didactică desemnează un mod de abordare a unei situații de instruire care permite raționalizarea conținuturilor.

Succesul unei lecții orientate pe dezvoltarea gândirii critice a elevilor depinde de măiestria selectării și aplicării diferitor metode de către profesor. Acesta e liber să aleagă diferite metode la același subiect în dependență de contingentul de elevi și capacitățile lor de asimilare. Cele mai eficiente sunt Tehnica Cubului, Graficul T, Diagrama Venn, Grafitti, SINELG, etc.

Pentru atingerea obiectivelor gândirii critice poate fi aplicată Tehnica Cubului, ce oferă posibilitatea examinării unui subiect din mai multe perspective. Aceasta implică utilizarea unui cub pe laturile căruia sunt scrise verbele descrie, asociază, compară, analizează, aplică, argumentează. Un exemplu de aplicare a metodei înclasa a VII-a subiectul „Revoluția Americană”, poate fi astfel:

- **să descrie** evenimentele care au dus la declanșarea revoluției-partida de ceai de la Boston 1773;
- **să determine** ideile de baza ale „Declarației de independență a coloniilor engleze”;
- **să aplice** ceea ce au învățat despre revoluția americană și să menționeze realizările și acțiunile unor personalități implicate în aceste evenimente;
- **să analizeze** principalele prevederi ale Constituției SUA;
- **să compare** cauzele revoluției americane cu cea engleză;
- **să argumenteze** de ce americanii au meritat să-și dobândească independența.

Un alt exemplu de aplicare a acestei metode, la treapta de liceu, subiectul „Regimul de administrare a Basarabiei sub dominație țaristă” în clasa a XI-a:

- **descrie** în linii generale politica de colonizare a Basarabiei și a pământurilor din stânga Nistrului;
- **compară** politica de colonizare țaristă din Basarabia cu politica promovată de Imperiul Habsburgic

în Transilvania, Banat și Bucovina;

- **asociază** subiectul studiat cu alte evenimente cunoscute;
- **analizează** situația populației din Basarabia după anexare;
- **găsește** argumente pro și contra politicii de colonizare a Basarabiei și a teritoriilor din stânga Nistrului;
- **apreciază** politica de colonizare exprimându-ți părerea proprie.

Această metodă se poate aplica la etapa Realizarea sensului, dacă subiectul luat în discuție este nou sau parțial cunoscut. Poate fi utilizată la Evocare sau Reflecție ca algoritm de actualizare sau sistematizare a cunoștințelor.

Aplicând-o la clasă am observat că dezvoltă capacitatea de analiză, sinteză, aplicare, transfer, argumentare și comunicare ale elevilor; formează o imagine globală asupra problemei abordate, dar și îi motivează pe elevi să se implice în activitate. Totuși, am observat și unele limite ale metodei, cum ar fi: consumul mare de timp, neimplicarea tuturor elevilor în realizarea sarcinii propuse. Având în vedere faptul că fiecare grupă are de abordat o altă perspectivă, există riscul de tratare superficială a celorlalte perspective propuse.

Necesitatea de a dezvolta, prin activitatea didactică, abilitățile de muncă intelectuală se bazează pe utilizarea pe scară largă a diferitelor tehnici de gândire critică, printre care SINELG = sistem interactiv de notare pentru eficientizarea lecturii și gândirii. SINELG este o strategie care și-a dovedit eficiența în a ajuta elevii să se mențină atenți în timpul lecturii

textului. Aceasta procedura începe prin rememorarea cunoștințelor anterioare asupra subiectului, formularea unor întrebări și continuă cu marcarea diferitelor tipuri de informație găsite în text, este un instrument foarte util, deoarece permite elevului să - și monitorizeze nivelul de înțelegere pe măsură ce studiază textul.

Această metodă o putem utiliza aplica la clasa a IX-a la subiectul “Constituția din 1923”, reieșind din cunoștințele anterioare despre „Constituția din 1866”.

În urma studierii textului propus, elevii pot realiza următorul tabel:

√	-	+	?
- independența, unitatea, suveranitatea națională; - se menține principiul separării puterilor în stat; - garantează drepturile și libertățile cetățenești.	- proprietatea are funcție socială, este posibilă exproprierea cu despăgubire pentru cauză de utilitate publică.	- votul universal, dreptul la vot îl au cetățenii de la vârsta de 21 ani; - naționalizarea zăcămintelor miniere și a bogățiilor subteranului de orice natură.	- interesele colectivității primează asupra celor individuale; - semnificația noțiunii de utilitate politică.

Avantajele acestei metode: facilitarea muncii în echipă, valorificarea cunoștințelor anterioare ale elevilor, asigură învățarea conștientă, permite elevului să citească și să înțeleagă în mod activ un anumit conținut, este tipică pentru Realizarea sensului. SINELG este un instrument foarte util, deoarece permite elevului să-și monitorizeze nivelul de înțelegere pe măsură ce citește. Totuși, fiecărui cititor i se poate întâmpla să citească o pagină întreagă și să nu-și amintească nimic din conținutul acesteia, de aceea profesorul trebuie să fie foarte atent ce conținuturi selectează atunci când aplică metoda.

Literatura de specialitate oferă o paletă variată de metode care pot fi folosite în studiul istoriei. Ele pot căpăta nuanțe în funcție de personalitatea cadrului didactic, a resurselor educaționale, gradul de implicare. Totuși trebuie alese și îmbinate, în așa fel, încât, prin aplicarea lor să conducă la rezultatele cele mai bune.

Folosind metodele și tehnicile de stimulare a gândirii critice, atât individual, frontal cât și în grup, am constatat că elevii își însușesc mai ușor noile cunoștințe; își dezvoltă deprinderi de organizare eficientă a învățării; sporește încrederea elevilor că pot să înțeleagă conținuturile, atât pe cont propriu, cât și în grup; doresc să se implice în învățare conștient, voit, învățând activ și logic urmărească atent, cu interes sporit și curiozitate lecția, își folosesc imaginația și creativitatea, formează cetățeni pentru o societate deschisă, cetățeni cooperanți, capabili de a conduce, responsabili și nu în ultimul rând, crește progresul școlar al elevilor. Dacă elevii sunt: receptivi, curioși, gânditori independenți, bine informați, activi mintal,

vorbitori buni, profunzi, conștienți de valoarea lor, creativi, pasionați pentru nou și soluții noi, înseamnă că au șanse să devină gânditori critici.

În opinia mea, orice metodă folosită la lecție are avantaje și dezavantaje. Printre dezavantaje, se pot observa următoarele: gestionarea defectuoasă a timpului de lucru, uneori, agitația elevilor care necesită un efort suplimentar din partea profesorului. Avantajele sunt valoroase și multiple, astfel la orele în care sunt valorificate metodele active, elevii au studiat eficient, dezvoltând spiritul de competiție. Iar realizarea procesului instructiv-educativ la disciplina istoria românilor și universală, este opera fiecărui profesor, de aceea acesta nu trebuie să se limiteze doar la cunoștințe elementare, ci să-și dezvolte continuu aptitudinile, implimentând noi metode și strategii, urmând spusele lui Euripide: „Fiecare zi ne învață ceva nou”.

Referințe bibliografice

1. Scrifos L., Goraș-Postică V., Cosovan O., Carlateanu T., Formare de competențedidactice interactive, Chișinău 2008.
2. Charle Temple, Jeane A., Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice, Chișinău 2003
3. Arhiri I., Cara A., Proiectarea didactică: orientări metodologice, Lyceum, Chișinău 2004
4. Petrovski N., Didactica Istoriei. Chișinău, Editura UPS I. Creangă, 2007.

Dezvoltarea gândirii critice în cadrul orelor de limbă și literatură română în învățământul primar

***Semeniac Victoria, învățător,
grad didactic întâi***

„Nu voi fi un om obișnuit, deoarece am dreptul să fiu extraordinar”.

Peter O. Toole

Democratizarea vieții sociale și spirituale, în condiții social-istorice și cultural-spirituale noi, creează și o serie de probleme ce țin de integrarea socială prin dialogul multicultural al cetățenilor. Una din soluțiile eficiente pe plan mondial și confirmate prin studii și cercetări, pe plan național, este formarea și dezvoltarea gândirii critice la elevi. Astfel, se asigură o mai bună implicare a lor în procesul instructiv-educativ. Se formează personalități capabile să se integreze plenar în realitățile noii societăți, facilitând comunicarea benefică și productivă. Se accelerează asimilarea informațiilor noi și derivarea consecințelor acestora. Problema dezvoltării gândirii critice la elevi devine, astfel, una prioritară. În ultimii ani, m-au preocupat metodologiile ce țin de sporirea nivelului calității procesului educațional.

În practica predării limbii și literaturii române în școală, s-a creat o situație când, pe de o parte, strategiile didactice se implementau, datorită schimbărilor din sistemul educațional, iar, pe de altă parte, problema dezvoltării gândirii critice la elevi rămâne în continuare actuală. Ce trebuie să facă învățătorul pentru a se putea racorda la cerințele moderne ale societății și cum să selecteze eficient strategiile de dezvoltare ale gândirii critice? Cum dezvoltăm elevilor principiile gândirii critice pentru formarea unui proces mintal clar, rațional, liber și care favorizează rezolvarea simplă a problemelor cotidiene? Formarea și dezvoltarea gândirii critice este actuală și socială, iar învățarea și munca în colaborare duc la construirea solidarității umane. Învățarea ce are la bază dezvoltarea gândirii critice creează posibilitatea implicării motivate a elevilor în activitate, prin promovarea curiozității și rezolvarea problemelor de viață.

Învățătorului îi revine rolul de observator și îndrumător, capabil să dirijeze activitățile educaționale, pentru a îmbunătăți situațiile dificile, stimulând și dezvoltând gândirea critică a elevilor. În ultimii ani, în mediul educațional, se abordează tot mai insistent problematica formării și dezvoltării gândirii critice la elevi. În acest context, din perspectiva asigurării calității, de multe ori, am cugetat, atât în plan conceptual, dar și practic, asupra modalităților de dezvoltare a capacităților ce construiesc gândirea critică în cadrul lecțiilor, care asigură formarea competențelor disciplinare pe parcursul treptei de școlarizare.

Dezvoltarea gândirii critice, în perioada școlarității obligatorii, contribuie la formarea unui tânăr cu o cultură inovatoare, explorator îndrăzneț cu un intelect bine dezvoltat, capabil să înțeleagă lumea, să comunice și să interacționeze cu semenii, să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii pentru rezolvarea unor probleme concrete din viața cotidiană. În viziunea lui Simion și Koplang, gândirea critică e un proces de formare a interferențelor logice. Victor Maiorana confirmă că gândirea critică e chestionarea sau investigarea pe care le realizăm atunci când înțelegem, evaluăm, rezolvăm. O abordare amplă a conceptului dat se afirmă în judecățile lui *S. Meredith și ale lui Ch. Temple*: „**Gândirea critică** înseamnă a fi curios, a folosi strategii ale investigării, a pune întrebări, a căuta răspunsuri. Ea acționează nu numai pentru a stabili faptele, ci a găsi cauzele, a întreba ce ar fi dacă...”. **Dezvoltarea gândirii critice** cumulează întregul ansamblu de abilități personale: a ști; a ști să faci; a ști să fii; a ști să devii; ea este un rezultat egal al științei și artei. Fiind preocupată de formarea asemenea gândiri la elevi, am validat demersurile teoretice prin activitatea practică. În continuare, răspund la întrebările: în ce mod am reușit formarea și dezvoltarea gândirii critice la elevi, care e efectul formativ al tehnologiilor utilizate, ce activități dominante au reflectat succesul lecțiilor de limbă și literatură română. În scopul dezvoltării gândirii critice, în cadrul orelor de limbă și literatură română, utilizez metode precum:

Povestea unui personaj – este eficientă în cadrul lecției de Limba și literatura română, Tainele cărții, cu subiectul: Culegere de poezii Bună dimineața, mamă! de D. Matcovschi, la etapa Realizarea sensului, unde am solicitat elevilor să spună cât mai multe informații despre personajele studiate din creația scriitorului, după imaginile prezentate (urs, furnică, plop, rândunică, melci, cocoș, spice, clopoței, broscuță), să povestească istoria lor (Anexa nr.1). Am observat că tehnica dezvoltă competența de a învăța din surse diverse, independent și împreună cu colegii, precum și abilitățile gândirii de deducție, interpretare, analiză, autoreglementare. Tehnica permite dezvoltarea gândirii critice, oferindu-i elevului câmp de manifestare a spontanității și inițiativei elevilor.

Prin tehnica Strop de înțelepciune favorizez gândirea critică, prin exprimarea punctului de vedere, realizarea schimbului de idei cu ceilalți, argumentarea, acumularea ideilor. Am aplicat tehnica dată la subiectul „O amintire de neuitat” după George Șbircea, la etapa de Evocare, în cadrul evaluării frontale a elevilor la lecție. Am propus elevilor să citească afirmația lui Andre Gide și să mediteze asupra conținutului „Îndrăznește să devii ceea ce ești. Există posibilități minunate în fiecare ființă. Să știi să spui mereu fără încetare – Nu depinde decât de mine”.

Metoda **Agenda cu notițe paralele** am aplicat-o la subiectul „Cea mai fericită zi” de Al. Vlahuță, etapa de Realizare a sensului. Am propus elevilor, independent, să selecteze unul sau câteva enunțuri din textul studiat și să le înregistreze într-un tabel din 2 rubrici, comentând enunțurile în rubrica alăturată (Anexa nr.3). Am observat că această metodă dezvoltă competența de a comunica idei și a concluziona pe baza unui text citit.

Pălăriile gânditoare - o folosesc cu scopul de a dezvolta gândirea critică prin prisma formării competenței de a realiza conexiuni logice între idei și argumente proprii. Am utilizat metoda la subiectul: Tainele textului, culegeri de poezii Bună dimineața, mamă! de D. Matcovschi, la etapa Reflecții, pentru evaluarea cunoștințelor studiate. Fiecare grup din cele 6 au primit o pălărie colorată cu sarcini care trebuiau soluționate din perspectiva semnificației fiecărei culori (Anexa nr.4). Am observat că aplicarea acestei metode permite stimularea exprimării unor puncte de vedere diferite de ale celorlalți, cooperează în realizarea sarcinilor.

Pentru rezolvarea unui spectru larg de sarcini la subiectul „Muma lui Ștefan cel Mare” de Dimitrie Bolintineanu” prin organizarea unei **Mese rotunde**, elevii au fost puși în situația să povestească în lanț, să descrie un personaj, să formuleze întrebări și răspunsuri în baza textului, să comenteze un proverb, maxime, etc. La etapa Realizarea sensului, cu subiectul Prelectura și citirea poeziei, am utilizat sarcina de formulare și răspuns la întrebări în baza textului, copiii lucrând în perechi, apoi evaluând frontal. La etapa Evocare, pentru argumentarea opiniei personale, am formulat sarcina: descrieți personajul Muma lui Ștefan. La următoarea lecție, cea de formare a capacităților de aplicare a cunoștințelor, cu subiectul Observarea și explorarea textului, am solicitat la etapa Evocare, alcătuirea povestirii în lanț. Aplicarea

acestei tehnici sporește competența de exprimare argumentativă, coerentă și convingătoare a gândurilor, sporește interesul față de activitate, predispozițiile pentru dezvoltarea Eu-lui propriu, toate fiind formate doar prin prisma gândirii critice.

Învățământul activ se realizează cu ajutorul metodelor interactive, care se concentrează asupra procesului creativ și, niciodată, asupra produsului. A sădi în sufletele elevilor dragostea pentru limba română, a-i învăța să judece clar, rațional și liber, este o înaltă datorie a învățătorului, deoarece: „...viitorul e pentru cei ce examinează critic informația și își construiesc propriile realități” (Peter O Toole).

Referințe bibliografice:

1. Cartaleanu, T., Predarea interactivă centrată pe elev: Ghid metodologic pentru formarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, Î.E.P. Știința, 2007;
2. Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2008;
3. Cristea, S., Dicționar de pedagogie, Editura Litera, 2000;
4. Cucos, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 1996;
5. Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta primară de învățământ, Chișinău, Lyceum 2011;
6. Dumitru Ion Alexandru, Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă, Ed. de Vest, Timișoara, 2000;
7. Oprea, C., Strategii didactice interactive, București, E.D.P., 2009;
8. Standarde de eficiență a învățării, Chișinău, Lyceum, 2012;
9. Temple Ch., et. al. Strategii de dezvoltare a gândirii critice pentru toate disciplinele școlare, Pro-Didactica, nr. 2, supliment al revistei, Chișinău 2002;

Anexe:

Anexa nr.1 Răspunsuri oferite de elevi: Ursul Martinel este în familie singurul copil. Tatăl lui lucrează apicultor la Albinuțele-Hârniciuțele. Mama lui Martinel lucrează învățătoare la școala din pădure. Ei sunt o familie prietenoasă. Martinel are mulți prieteni: Clopoțelul, Furnicuța, Plopul, Broscuța. El e un prieten bun, comunicabil, umorist. Cred că va deveni un actor cu renume.

Selectarea enunțului	Comentariul
...cu câtă bucurie a venit băiatul acasă după cea dintâi afacere a sa.	Băiatul se simțea important pentru familia sa. Putea s-o bucure pe mama cu succesele sale.
..Dacă ați ști voi ce frumoasă-i țara mea!	Pictorul Nicolae Grigorescu își iubea țara și era un mare patriot. Era convins că țara lui e cea mai frumoasă.

Anexa nr.3 Răspunsuri oferite de elevi:

I. Pălăria albă – Informează despre tema pusă în discuție.

Despre ce este poezia?/ Ce ați aflat despre melci? În poezie, este vorba despre melcii curioși, care se grăbesc la izvor, pentru că le place apa.

II. Pălăria neagră – Criticul exprimă aspecte negative.

Ce greșeli ale melcilor trebuie să le evitați?

E periculos de sărit într-un picior, mai ales lângă un izvor./

E periculos de primblat seara, pentru că poți fi speriat de cineva.

III. Pălăria roșie - Exprimă sentimente.

Ce sentimente simțiți pentru melci?/ Ați vrea să fiți în locul lor?

Simțim bucurie, admirație, curiozitate, dragoste pentru momentele fericite trăite de ei. Am vrea să fim melci, pentru că au puține griji, sunt binedispuși.

IV. Pălăria galbenă – Creatorul exprimă aspecte pozitive..

Creați un final pozitiv.

Suntem și noi niște melci./ Ne bălăcim în apă./ Ne împrietenim cu ei./ Trăim într-o lume fără griji.

V. Pălărie verde – Exprimă idei noi.

Adresați melcilor 3 întrebări.

Cum puteți duce căsuțele-n spinare?/ Cum vă reușește să fiți prietenoși?/ Ce mai preferați în afară de apă?

VI. Pălăria albastră - Clarifică și alege soluții corecte.

Noi trebuie să fim atenți lângă bazinele cu apă. Trebuie să fim supravegheați de maturi când intrăm în bazinele cu apă. Trebuie să respectăm reguli de securitate în timpul înotului, în timpul jocului. Să fim buni ocrotitori ai naturii.

Promovarea metodelor activ-participative în însușirea cunoștințelor matematice

*Britcari Silvia, profesor de matematică,
grad didactic doi*

Didactica modernă a matematicii acordă un loc prioritar parametrilor metodologici ai acțiunii educaționale, în speța complexului de metode, tehnici și procedee didactice. Deși învățătorul proiectează complexul de metode în strânsă corelație cu celelalte componente structurale, metodele dispun de o oarecare autonomie, în sensul că utilizarea unei metode permite acestuia să realizeze un spectru mai larg de obiective, să articuleze mai multe unități de conținut. Din acest punct de vedere, metoda didactică are statutul unui instrument operațional al acțiunii care orientează comportamentul elevilor spre ceea ce trebuie făcut și cum trebuie făcut.

Fiecare situație de învățare acceptă una sau mai multe variante metodice. Opțiunea pentru o variantă sau alta este condiționată de nenumărați factori. Aceasta nu înseamnă că învățătorul poate utiliza o singură metodă pentru realizarea oricărui obiectiv. Orice deprindere se va putea forma și dezvolta numai pe baza exercițiului cu variantele cele mai cunoscute, inclusiv antrenamentul mintal ca bază pentru formarea unei deprinderi psiho-motrice. Metodele de învățământ dispun de o sensibilitate deosebită, privind adaptarea la condiții noi.

Pornind de la ideea că învățământul activ se realizează cu ajutorul metodelor active, se impune diminuarea ponderii activităților care limitează activizarea și extinderea utilizării metodelor moderne, active, care dezvoltă gândirea, capacitatea de investigație a elevilor, precum și participarea lor la însușirea cunoștințelor, la munca independentă, deprinderea de a aplica în practică cele însușite.

Metodele active sunt metodele operatorii, cele care conduc la suscitarea și realizarea efectivă a operațiilor de gândire, cele care prin excelență devin adecvate și favorabile dezvoltării unui constructivism operatoriu. Esențialul rezidă într-o pedagogie a efortului autentic și multilateral care izvorăște din interiorul conștiinței și al gândirii proprii a elevului. Aceasta constituie adevărata metodologie participativă în măsură să favorizeze, concomitent, atât elaborarea noilor cunoștințe prin eforturi proprii, cât și construcția operațiilor mintale corespunzătoare, pe care vrem să le formăm, în loc ca toate acestea să fie primite de-a gata, pregătite de dinainte de învățător, demonstrate sau luate din manuale, cu un minimum de efort de memorizare, de reproducere a exemplurilor și metodelor propuse.

Sunt considerate active acele metode care nu încorsetează elevul într-o rețea de expresii fixe sau de reguli rigide, ci care rezervă o pondere crescândă elevului în interacțiunea lui cu obiectele învățării, care determină un maximum de activism al structurilor operațional-mintale în raport cu sarcinile de învățare în care este angajat acesta.

„Activ” este elevul care gândește, care depune un efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborare a noilor cunoștințe și nu cel care se menține la nivelul acțiunii concret-senzoriale, intuitive și nici cel care face apel la facultatea de receptare și de reproducere apoi a cunoștințelor. Având în vedere că nici metodele clasice nu sunt lipsite de virtuți, pentru activizarea elevilor pot fi îmbinate în mod armonios metodele clasice cu cele moderne.

O eficiență sporită o constituie utilizarea la orele de matematică a acelor metode care au o mare valoare formativă, care stimulează dezvoltarea celor mai reprezentative forțe ale activității intelectuale

(gândirea creatoare și originală, inteligența, imaginația constructivă). Asemenea metode se disting prin caracterul lor activ-participativ, care suscită din partea elevilor o activitate propice exercitării și utilizării inteligenței lor.

Metodele activ-participative utilizate în însusirea cunoștințelor matematice sunt: exercițiul, problematizarea, învățarea prin descoperire, conversația euristică, munca independentă, demonstrația, jocurile matematice.

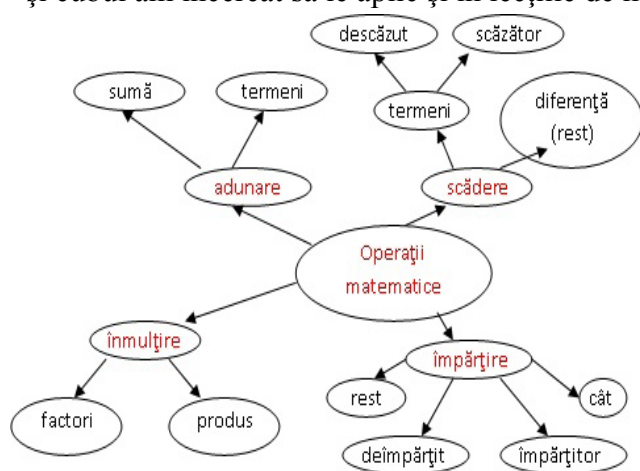
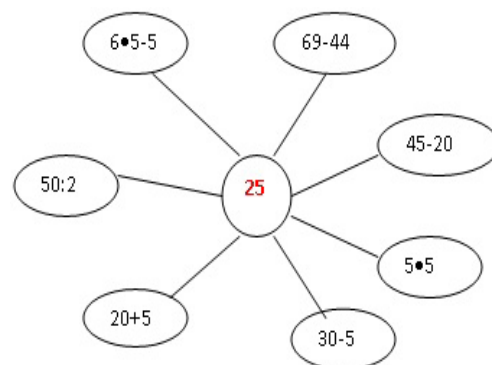
Învățarea prin descoperire constă în punerea elevului în fața unei situații care să-i permită ca, folosind o anumită strategie, să ajungă singur la un răspuns care nu mai constituie o simplă însumare a cunoștințelor anterioare, ci o depășire sau măcar o reorganizare a lor.

Cunoștințele astfel învățate prin efort personal, se fixează mai bine în memoria elevului, devin mai operaționale. În cazul utilizării acestei metode, rolul dascălului este de a planifica situațiile de învățare și de a dirija drumul elevului spre rezolvarea acestor situații.

Metoda care corespunde cel mai adecvat principiului caracterului activ al instrucției și educației, precum și cerințelor unui învățământ formativ este metoda muncii independente. Aceasta presupune mai frecvent folosirea fișelor de muncă independentă.

Metoda jocurilor ofera un cadru propice pentru învățarea activă, participativă, stimulând în același timp inițiativa și creativitatea elevilor. Jocurile didactice reprezintă o formă de învățare plăcută și atractivă, ce corespunde particularităților psihice ale acestei vârste. Lecțiile înviorate cu jocuri didactice susțin efortul elevilor, menținându-i mereu interesați, îi determină să lucreze efectiv și în același timp să gândească în mod creator și original.

Dintre metodele didactice specifice învățării active, nou apărute în sistemul de predare-învățare, brainstorming-ul, ciorchinele, diagrama Wenn, jurnalul cu dublă intrare, metoda cadranelor și cubul am încercat să le aplic și în lecțiile de matematică.

Metoda ciorchinelui poate fi folosită cu succes când trebuie de format numere prin operații diverse. Ea dă rezultate în folosirea muncii pe echipe. Fiecare membru al echipei va găsi cel puțin

două feluri de a compune numărul 25. Observând și aprobând variantele colegilor, copilul își dezvoltă imaginația și creativitatea.

Metoda ciorchinelui poate fi folosită și în secvențe de recapitulare a noțiunilor teoretice matematice. Prin întrebări, învățătorul dirijează gândirea elevilor, notează și schematizează cunoștințele teoretice matematice:

Diagrama Wenn are rolul de a reprezenta sistematic, într-un mod cât mai creativ, asemănările și deosebirile evidente dintre două categorii de operații matematice. Dă rezultate deosebite la activitatea în echipă.

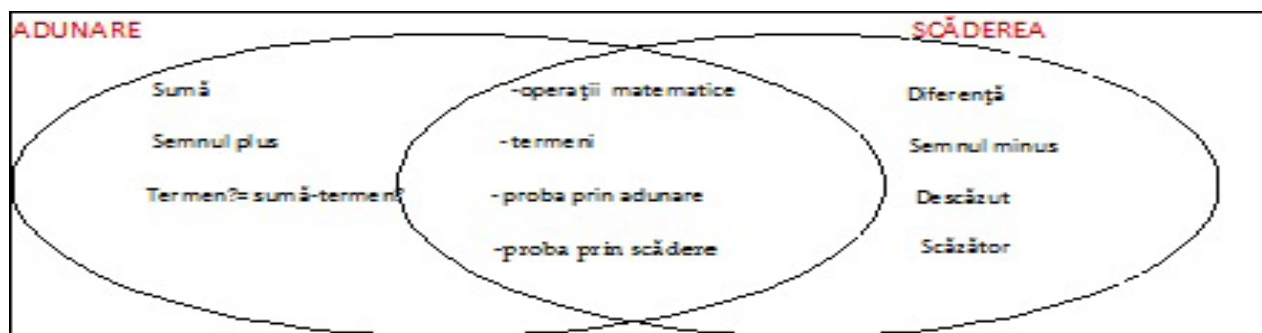
Exemplu: Reprezentați în diagrama Wenn ceea ce știți voi despre operația de adunare și de scădere:

Brainstorming-ul, este prezent chiar în activitatea de compunere a problemelor. În momentul când în fața copilului așezăm două numere și îi cerem să formuleze o problemă în care să le integreze în mintea copilului apar o avalanșă de idei, de operații matematice cărora le-ar putea asocia enunțul unei probleme.

Exemplu: Compuneți o problemă folosind numerele 45 și 5

Am observat că fiecare elev din clasă a reușit să compună o problemă în care a sugerat operații aditive, subtractive, multiplicative sau de împărțire.

Metoda cadranelor poate fi folosită frontal și individual, în rezolvarea problemelor prin metoda figurativă, la clasa a III-a. Fișa de lucru este împărțită în patru cadrane destinate textului problemei, reprezentării grafice, rezolvării și, respectiv, răspunsului problemei. Consider, această metodă eficientă, deoarece a delimitat clar în mintea copilului etapele pe care trebuie să le parcurgă pentru a obține rezultatul problemei. Apoi, acoperind celelalte cadrane și descoperind doar pe cele cu nr. II, III sau IV am cerut elevilor, să creeze probleme asemănătoare (asemănătoare reprezentării grafice, sau planului de rezolvare sau al cărui răspuns să fie identic cu cel obținut în problemă).

Bunica are 56 m de pânză roșie și albă. Pânza albă este de 7 ori mai mare decât cea roșie. Care este lungimea fiecărei bucăți?	
1. Care este lungimea pânzei roșii? $56 \text{ (m)} : 8 \text{ (m)} = 7 \text{ (m)}$ 2. Care este lungimea pânzei albe? $7 \text{ (m)} \cdot 7 \text{ (m)} = 49 \text{ (m)}$ sau $56 - 7 = 49 \text{ (m)}$	Răspuns: 7 m pânză roșie 49 m pânză albă

Cubul - metodă activă aplicată unei clase de elevi împărțită în șase grupe. Fiecare grupă are o sarcină de lucru diferită ca grad de dificultate față de celelalte cinci grupe. Elevii dau cu zarul. Fiecărei fețe a cubului, învățătorul îi asociază o cerință, care trebuie neapărat să înceapă cu cuvintele: „descrie”, „compară”, „explică”, „argumentează”, „analizează”, respectiv „aplică”.

Exemplu (clasa a II-a):

1. Descrie importanța cifrei 2 în fiecare din numerele: 271, 321, 402, 222.
2. Compară numerele: 425 cu 219; 675 cu 576; 348 cu 483
3. Explică proprietatea adunării numită comutativitate prin două exemple date de tine.
4. Argumentează valoarea de adevăr a următorului calcul matematic, efectuând proba în două moduri: $963 - 425 = 538$

Analizează propozițiile de mai jos și anulează-o pe aceea care nu prezintă un adevăr:

- a) termenul necunoscut al adunării se află prin adunare
- b) primul termen al scăderii, descăzutul, se află prin adunare
- c) al doilea termen al scăderii, scăzătorul, se află prin scădere

Aplică proprietățile cunoscute ale adunării pentru a rezolva exercițiul rapid.

$$1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 =$$

Oricare formă a muncii independente stimulează activitatea creatoare a elevilor, asigurând antrenarea tuturor elevilor la muncă, îndeplinirea problemelor date și integrarea cu succes a elevilor în societate.

Jocul didactic matematic reprezintă un ansamblu de acțiuni și operații care urmăresc obiective de pregătire intelectuală a elevilor, generând o motivație stimulatorie și constituind o prezență indispensabilă în ritmul accentuat al muncii școlare. Folosit în procesul de învățământ, jocul didactic asigură participarea activă a elevului la lecții, sporind interesul de cunoaștere față de conținutul lecțiilor. Un

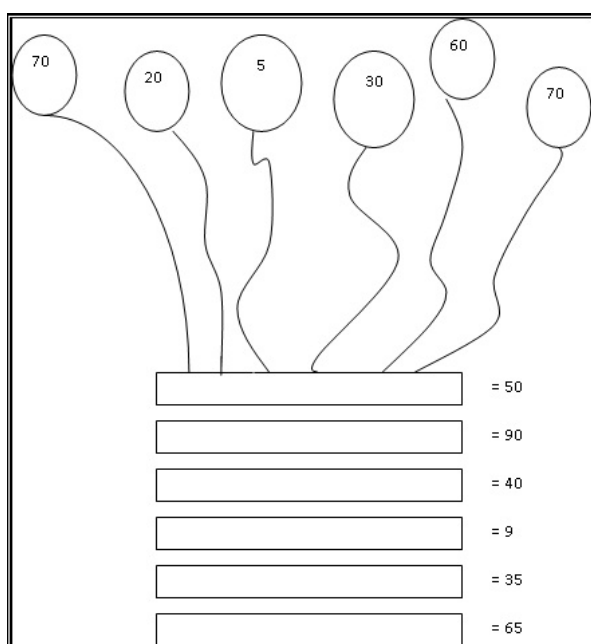
exercițiu sau o problemă de matematică devine joc didactic matematic, dacă realizează un scop și o sarcină didactică din punct de vedere matematic, folosește elemente de joc în vederea realizării sarcinii propuse; folosește un conținut matematic accesibil și atractiv; utilizează reguli de joc cunoscute anticipat și respectate de elevi.

Introdus inteligent în structura lecției, jocul didactic matematic poate să satisfacă nevoia de joc a copilului, dar poate în același timp să ușureze înțelegerea, asimilarea cunoștințelor matematice și formarea unor deprinderi de calcul matematic, realizând o îmbinare între învățare și joc. Exemple de jocuri didactice:

1) Descifrează mesajul examinatorului:

a. efectuează calculele

823- 469	291- 207	507- 268	600- 246	452- 175	708- 469
54					
C					

b. scrie litera corespunzătoare fiecărui rezultat

Vecinul meu v-a trimis niște baloane colorate. Cu numerele scrise pe fiecare balon și folosind adunarea și scăderea, compuneți diferite exerciții, astfel încât să obțineți rezultatele date:

Bibliografie

1. Neacșu I., 1988, Metodica predării matematicii la clasele I – IV, EDP, București;
2. Săvulescu D., 2006, Metodica predării matematicii în ciclul primar, Ed. „Gheorghe Alexandru”, Craiova;
3. Cîrjan F., Begu C., 2001, Metodica predării – învățării matematicii la ciclul primar, Ed. Paralela 45, București
4. Herescu G., Dumitru A., 2001, Matematica îndrumător pentru învățători și institutori, Ed. Corint, București;
5. Bocoș M., Jucan D., 2007, Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor, Casa Cărții de Știință, Cluj – Napoca;
6. Radu I., Miron I., 1995, Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj – Napoca;
7. Ancuță F., Croitoru E., 2005, Matematica distractivă, Ed. Ștefan, București;
8. Neagu M., Petrovici C., 2002, Elemente de didactica matematicii, PIM, Iași
9. www.edu.ro și www.didactic.ro.

A CAVE À CHANSONS

*Purici Irina, profesor de limba franceză,
grad didactic II*

La chanson constitue une source d'activités nombreuses et variées qui font appel à la créativité de l'apprenant, sollicitent son opinion personnelle. Le thème de la chanson occupe une place prépondérante parce que c'est lui qui va permettre de créer le lien avec d'autres activités.

Comment travaille avec la chanson en classe de FLE? Bien souvent, les exemples d'exploitation pédagogique ne suffisent pas à déceler ce qui peut être exploité dans une chanson en fonction de sa spécificité.

Sensibilisation

Cette première catégorie d'activités se fait avant tout contact avec la chanson; elle est organisée autour de savoirs linguistiques et extralinguistiques.

L'ordre proposé ne suit pas une progression de difficulté mais propose des activités faisant de plus en plus appel à la créativité, à l'implication personnelle, à l'abandon de toute inhibition.

C'est dans la plupart des cas le thème de la chanson qui conditionne toutes ces activités de sensibilisation, que ce soit pour l'expression personnelle, les savoirs extralinguistiques et certaines activités de création. Quant à la forme, elle va conditionner bien évidemment les activités portant sur des savoirs linguistiques, mais aussi des activités de créativité avec contrainte.

Savoirs linguistiques

Lexical

Classez une liste de mots donnés liés à la chanson de façon thématique, donnez des synonymes, des contraires, des mots de la famille d'un mot-clé de la chanson, trouvez les mots qui correspondent à certains mots abrégés de la chanson, donnez des expressions contenant un mot-clé de la chanson.

Phonétique: Trouvez rapidement un grand nombre de mots rimaient avec le dernier mot du titre, trouvez des mots qui contiennent un son fréquent dans la chanson.

Savoirs extralinguistiques

Musique: Quelles sont les composantes d'une chanson? Quels instruments connaissez-vous? Que savez-vous sur le style musical de la chanson? (rap, raï, reggae, etc)? Connaissez-vous cet artiste?

Arts: Connaissez-vous des exemples de scènes illustrant le sentiment évoqué dans la chanson au cinéma, en littérature?

Histoire-géographie: Que savez-vous de l'événement évoqué dans la chanson? De l'endroit évoqué dans la chanson? Que peut-on y voir, y faire?

Savoirs-faire linguistiques

Expression personnelle: Thème de la chanson: Quels mots associez-vous à...? Aimerez-vous ...? Que feriez-vous si...? Êtes-vous pour ou contre ...? Classez ces valeurs par ordre de préférence.

Apparence physique du chanteur: Que pensez-vous de son look?

Création orale/écrite Jeux lexicaux: créez un alphabet sur le thème de la chanson (A comme...), que peut signifier l'acronyme du nom du groupe?

Phrases: Écrivez une phrase en commençant par les premiers mots de la chanson, par le titre, donnez

la définition d'un mot inclus dans le titre, inventez une dédicace.

Textes: Écrivez un texte en y insérant des extraits de la chanson, à partir de titres de chanson d'un même chanteur, faites le portrait-type d'un personnage de la chanson, à partir du titre de la chanson, rédigez la quatrième de couverture d'un livre ayant ce titre.

Savoir-faire linguistiques et extralinguistiques

Artistique: À partir du thème ou du titre de la chanson, réalisez un montage-photos, un dessin, une affiche, un clip.

Théâtral: Lisez à haute voix un extrait de la chanson en modulant votre choix, fermez les yeux et imaginez-vous dans un autre lieu. Comment représenteriez-vous tel sentiment par un geste, une attitude?

Compréhension: Si le premier ensemble d'activités fait à la fois appel aux connaissances des apprenants, à leur intuition, leur imagination, leur créativité et à leur opinion personnelle, la deuxième catégorie d'activités est centrée sur la compréhension de la chanson.

On part généralement d'une compréhension globale pour aboutir à une compréhension détaillée: on demande de faire des hypothèses sur le sens, d'analyser le rapport entre l'image et la chanson, de rechercher des éléments précis.

Segmentation/discrimination auditive

Mots: Combien de fois entendez-vous ce mot dans la chanson?

Phonèmes: Relevez les mots de la chanson se terminant par ce phonème.

Synchronisation code oral/code écrit

Écoutez des yeux en suivant les paroles. Entre ces deux versions du texte (l'originale et une légèrement différente), laquelle correspond au texte que vous entendez?

Production d'hypothèses

À partir d'un fragment des paroles: Quel est le thème de la chanson? Qui parle à lui? Où? Quand? Pourquoi? Que s'est-il passé? Que va-t-il se passer?

À partir de l'image du clip sans le son: Quel est le thème de la chanson? Qui parle à qui? Où? Quand? Pourquoi? Que s'est-il passé? Que va-t-il se passer? Quel est le mouvement de caméra le plus utilisé dans le clip, quel effet produit-il? Que signifie le choix des couleurs? Identifiez la nature des images dans le clip (documentaire, film...).

À quel genre de musique vous attendez-vous?

À partir de la musique sans le texte: Combien de personnes entendez-vous? Quels instruments reconnaissez-vous? Comment caractériseriez-vous cette musique? Quelles impressions crée-t-elle?

Repérage

À partir de la chanson: Écoutez la chanson avec le texte et soulignez les mots que vous comprenez.

Associez les sous-titres suivants aux couplets de la chanson. Les affirmations suivantes sont-elles vraies ou fausses? Répondez au QCM. Remplacez les pronoms personnels par la personne qu'ils désignent. Relevez les mots et expressions qui révèlent d'un même champ sémantique, relevez les oppositions. Comment l'auteur construit-il son argumentation? Notez à quel moment apparaît cet instrument de musique: quel effet produit-il?

À partir de la chanson et du clip: Relevez les images redondantes par rapport au texte. Classez la liste de sentiments suivants leur ordre d'apparition dans le clip. Notez les mots que vous comprenez puis, à l'aide des images et des mots suivants, racontez l'histoire de la chanson.

Relevez les symboles, les stéréotypes utilisés dans le clip. Arrêt sur image: à quoi pense chaque personne à ce moment précis?

Recherche détaillée

Lexicale: Classez ces mots selon leur registre de langue, associez leur équivalent en français "standard", recherchez les jeux de mots, les expressions idiomatiques, les anglicismes.

Expression personnelle: L'opinion personnelle est fréquemment sollicitée en classe: elle permet un échange d'idées, des débats, mais aussi la valorisation de la langue.

Débat

À partir d'une phrase: Donnez votre avis par rapport à un proverbe, une citation littéraire, un lieu commun lié à la chanson.

À partir de toute la chanson: Comment la qualifiez-vous? Vous a-t-elle plu? Associez-lui une couleur, un paysage, une saison, un jour de la semaine et justifiez votre choix. Cette chanson ressemble-t-elle

plutôt à un reportage, une analyse sociologique, un article de presse, un dessin humoristique? Partagez-vous cette critique de la chanson?

Création: Les activités de créativité peuvent être nombreuses et variées: on y retrouve toutes les activités prônées par les approches communicatives où l'on demande sur tout à l'apprenant de jouer "à faire semblant".

Certaines activités révèlent parfois de l'approche actionnelle.

Mots: Remplissez une grille de mots croisés portant sur la biographie de l'artiste, réalisez une liste d'achats à effectuer lors d'une occasion spéciale liée à la chanson, imaginez une devise composée de trois mots, composez un acrostiche, trouvez des homophones.

Phrases: Réalisez un cadavre exquis (technique des petits papiers pliés) sur un thème de la chanson, une définition, une promesse, une argumentation que pourrait dire un personnage de la chanson.

Textes: Rédigez un poème, un conte de fées, une BD, un email, un SMS, une petite annonce, un article de presse, une quatrième de couverture, une biographie, une lettre, une carte postale, un CV, une charte, une pétition, un dictionnaire, un horoscope, un test de personnalité, une enquête, un journal intime, un récit imaginaire, une prédiction, un dialogue intérieur lié à la chanson.

Chanson: Sur le modèle de la chanson, créez la vôtre en l'adaptant à votre réalité, en choisissant la perspective d'un autre personnage de la chanson.

Textes artistiques: Créez une affiche, un guide illustré, un dépliant, un plan d'édifice, la pochette du disque, un montage photographique en relation avec la chanson.

Théâtre: Prononcez un extrait de la chanson de différentes manières, mimez une scène de la chanson, réalisez un jeu de rôle, une mise en scène en rapport avec la chanson.

Projets: Imaginez un clip de la chanson, un spot télévisé, une journée d'action, un voyage lié à la chanson.

Prolongement: La dernière rubrique que l'on désigne "prolongement" permet de créer un lien avec la suite du cours, de s'insérer dans une séquence pédagogique en étudiant d'autres supports liés par le thème à la chanson.

Ces activités de prolongement qui associent un autre document lié par le même thème relèvent quant à elles davantage de l'approche actionnelle.

Comparaison

Avec un texte: Comparez la chanson à un mythe, un poème, un roman, une pièce de théâtre, une biographie, une fable.

Avec un document vidéo: Comparez la chanson à un film, un film publicitaire, un discours politique, une interview de l'artiste, un autre clip.

Avec des images: Comparez la chanson à une BD, un tableau, une photo.

Avec une chanson: Comparez la chanson à une autre chanson, à la même chanson interprétée par un autre artiste.

Recherche d'information/exposé

À partir d'un texte: À partir d'un texte informatif présentant un fait historique, un pays, une association, un bien de consommation, une personnalité, un fait scientifique, un style musical, présentez un exposé sur un sujet lié à la chanson.

À partir du site d'un artiste: En vous appuyant sur le site de l'artiste, présentez-le au reste de la classe.

Bibliographie

1.C.Puren,,De l'approche communicative à l'approche actionnelle"FIPF-CLE International",CLE International,2006

Le Français dans le monde,nr.347,2006

Le Français dans le monde,nr.365, 2009

Valorificarea inteligențelor multiple în învățământul primar.

*Ciocîrlan Diana, învățător,
grad didactic II*

Gardner definea inteligența ca fiind: „Abilitatea sau setul de abilități care permite unei persoane să rezolve probleme sau să creeze produse care sunt prețuite în unul sau mai multe contexte culturale.”

Fiecare copil este diferit și nu poate fi comparat "decât cu sine însuși". Și totuși, câteva lucruri esențiale îi fac să fie asemenea: toți au nevoie de dragoste, de securitate, de îngrijire și de exercițiu. Toți simt nevoia de recunoaștere și acceptare. Toți caută un sprijin în adult și chiar au nevoie de un anumit control din partea acestuia pe măsură ce își dezvoltă încrederea în sine și dobândesc propria experiență. Copiii își dezvoltă treptat "capacitățile de informare - procesare-

numite inteligențe".

Fiecare copil are o inteligență aparte

Copiii, de fapt, toți oamenii, învață mai bine atunci când privesc lucrurile din proprie perspectivă. Deși suntem capabili să învățăm în foarte multe stiluri, unele ni se potrivesc mai bine decât altele.

Darul cuvintelor - Oamenii inteligenți din punct de vedere lingvistic înțeleg mai bine lumea prin intermediul cuvintelor vorbite și scrise.

Caracteristici: Le face plăcere să scrie și să citească, au un limbaj expresiv, le plac ghicitorile și jocurile de cuvinte, sunt interesați de limbile străine, memorează ușor și iau notițe la cursuri.

Cum se manifestă? Ei îi amuză pe alții, îi învață, își susțin argumentele și sunt persuasivi prin intermediul cuvintelor vorbite. Sunt maieștri ai conversației, cititori pasionați, scriu foarte corect și sunt artiști ai înțelegerii tuturor lucrurilor care au legătura cu cuvintele.

Cine sunt ei? Jurnaliști, poeți, avocați, scriitori...

Darul imaginilor - Oamenii cu inteligența a imaginilor înțeleg lumea cel mai bine prin intermediul vizualizării și orientării spațiale.

Caracteristici: Le face plăcere să demonteze obiectele și apoi să le monteze la loc, să se joace cu puzzle-uri tridimensionale. Amintirile lor sunt bazate pe imagini vizuale; ei înțeleg foarte bine hărțile și planurile desenate.

Cum se manifestă? Ei identifică, modifică și transformă diferitele aspecte ale lumii spațiale, vizuale. Au o sensibilitate extremă față de detaliile vizuale, imaginile percepute de ei sunt vii, își reprezintă ideile grafic, prin desene și schițe, și se pot orienta foarte ușor într-o lume tridimensională.

Cine sunt ei? Arhitecți, fotografi, artiști, piloți, ingineri mecanici...

Darul muzicii - Oamenii inteligenți din punct de vedere muzical înțeleg cel mai bine lumea prin ritmuri și melodii.

Caracteristici: Ei observă rapid șabloanele, urmează ușor un ritm; le plac diferite stiluri muzicale.

Ei fredonează și interpretează melodii, cântă din voce sau la un instrument; le este greu să se concentreze dacă se aude muzica; le place ritmul poeziilor.

Cum se manifestă? Ei percep, apreciază și creează diferite ritmuri și melodii. Au ureche muzicală, cântă bine, pot ține ritmul cu muzica și recunosc ușor diferite fragmente muzicale.

Cine sunt ei? Compozitori, poeți, pianiști, staruri ale muzicii rock...

Darul trupului - Oamenii inteligenți din punct de vedere fizic înțeleg cel mai bine lumea prin intermediul aspectelor concrete (prin fizicalitate).

Caracteristici: Le plac mișcarea fizică și experiențele tactile. Cred, că animalele și mediul fizic sunt importante. Le place să studieze biologia și problemele ecologice. Se descurcă bine la scrierea scrisorilor și la calcule și le place să proiecteze jocuri noi.

Cum se manifesta? Își pot controla foarte ușor mișcările trupului și sunt foarte îndemânatici. Cos sau țeș bine, sunt bucătari pricepuți, tâmplari buni și buni creatori de modele. Le place să alerge, să meargă în excursii cu cortul, să înoate, să schieze, să danseze s.a.m.d. Sunt oameni activi, cu buna sensibilitate tactilă, simt nevoia să se afle mereu în mișcare și reacționează fizic la tot ce-i înconjoară.

Cine sunt ei? Atleți, meșteșugari, mecanici, chirurghi...

Darul numerelor și al logicii - Oamenii inteligenți din punct de vedere matematic și logic înțeleg cel mai bine lumea prin cauze și efecte.

Caracteristici - Le place ca obiectele să fie curate și în ordine și sunt frustrați de oamenii dezorganizați. Ei urmează instrucțiunile pas cu pas; colectează informații și le folosesc pentru rezolvarea problemelor. Adesea, pot face rapid calcule mintal. Le plac jocurile și problemele care necesită raționamente.

Cum se manifestă? Au înclinații extraordinare pentru raționament, ordine, gândire în termeni de cauză și efect, crearea ipotezelor, căutarea regularităților specifice modelelor și au o viziune esențialmente rațională asupra vieții. Cine sunt ei? Oameni de știință, contabili, programatori...

Darul oamenilor - Oamenii cu inteligența socială înțeleg cel mai bine lumea dacă o privesc prin ochii altora.

Caracteristici - Învăță prin intermediul interacțiunii cu ceilalți și le place această interacțiune. Ajung la înțelegeri, negociază și sunt empatici cu alții. Demonstrează lider și participă la activități politice. Sunt implicați să facă parte din echipe.

Cum se manifestă? Sunt receptivi și reacționează la toate, dispozițiile, intențiile și nevoile celorlalți. Se pot băga pe sub pielea altuia, pentru a vedea lumea prin ochii săi.

Cine sunt ei? Profesori, directori sociali, administratori, lideri foarte eficienți...

Darul sinelui - Persoanele inteligente din punct de vedere intrapersonal, înțeleg cel mai bine lumea din propriul (decă, unicul) lor punct de vedere.

Caracteristici - Sunt extremi de conștienți de propriile convingeri, sentimente și motivații. Le place să lucreze singuri și știu foarte bine să se auto-motiveze. Le place să știe de ce fac un anumit lucru. Își pot evalua foarte corect aptitudinile și punctele slabe și le plac provocările.

Cum se manifestă? Își cunosc bine sentimentele și le pot deosebi între multe tipuri de stări emoționale interioare. Sunt auto-comprehensivi, introspectivi, contemplativi, independenți, plini de voință și foarte disciplinați.

Cine sunt ei? Avocați, teologi, întreprinzători...

Darul naturii - Oamenii inteligenți din punctul de vedere al mediului înțeleg cel mai bine lumea prin intermediul mediului lor.

Caracteristici - Le place să lucreze și să-și petreacă timpul în aer liber. Le place să grupeze obiectele în mod sistematic. Cred că natura, problemele ecologice și animalele sunt importante.

Cum se manifestă? Învăță și recunosc ușor diferite specii din mediul lor.

Au adesea un deget verde. Dacă traiesc la oraș, își pot face un hobby din memorarea și clasificarea obiectelor din jur, cum ar fi modele ale mașinilor, ale pantofilor de sport (adidași) sau în copertele albumelor.

Cine sunt ei? Naturaliști, fermieri, ecologi...

Studiind cum rezolvă oamenii problemele, Gardner a evidențiat 8 inteligențe: vizual-spațială, naturalistă, muzicală-ritmică, logico-matematică, verbal-lingvistică, intrapersonală, interpersonală, corporal - kinestezică. Îmi reușește să aplic în cadrul orelor inteligențele multiple, ca consecință elevii se implică cu pasiune, fac ceea ce le nu ezită să-și încerce puterile și într-o inteligență care le reușește cel mai bine, dar uneori le este mai greu, astfel iese din zona sa de confort.

TEORIA INTELIGENȚELOR MULTIPLE ne ajută să ne cunoaștem mai bine elevii și să alegem,

strează calități în activități extracurriculare și le place

reuește cel mai bine, dar uneori le este mai greu, astfel iese din zona sa de confort.

pentru aceștia cele mai bune metode, pentru a eficientiza procesul de predare-învățare-evaluare.

Lecția de EMS cu subiectul: Lecția de Bunătate:

1. Inteligența verbal-lingvistică - Lectura textului Cele 4 piersice;
2. Inteligența logico-matematică - Identificați faptele bune pe care le puteți realiza la școală, acasă, în stradă;
3. Inteligența muzical-ritmică - Interpretarea unui catren din cântecul Grăbește-te să faci un bine;
4. Inteligența corporal-chinestezică - Jocul Spune-mi, spune-mi, oglinjoară...;
5. Inteligența vizual-spațială - Realizați un desen Leagănul Bunătății;
6. Inteligența naturalistă - Floarea Bunătății;
7. Inteligența interpersonală - Lucrul în grup pe fișe de lucru;
8. Inteligența intrapersonală - Joc de rol: Vreau să dăruiesc piersica...

Lecția de limba și literatura română cu subiectul: Crăciunul

1. Inteligența verbal-lingvistică - Lectura poeziei
2. Inteligența logico-matematică - Alcătuiesc o problemă despre Moș Crăciun
3. Inteligența muzical-ritmică - Interpretarea unui colind
4. Inteligența corporal-chinestezică - Să dramatizeze folosind comunicarea non-verbală
5. Inteligența vizual-spațială - Redarea unui fragment din poezie printr-un desen
6. Inteligența naturalistă - Numește care sunt avantajele și dezavantajele iernii
7. Inteligența interpersonală - Comentați expresia :Crăciunul e sărbătoarea tuturor creștinilor.
8. Inteligența intrapersonală - Completarea enunțului: Vreau să dăruiesc.....

Limba și literatura română. Subiectul "Legenda bradului"

- Inteligența verbal-lingvistică: Descrieți în 4-5 enunțuri în brad.
- Inteligența logico-matematică: Alcățuiți o problemă cu două operații despre brad
- Inteligența vizual-spațială: Desenați un desen în baza textului.
- Inteligența naturalistă: Argumentați utilitatea bradului.
- Inteligența muzicală-ritmică: Interpretați un cântec despre brad.
- Inteligența intrapersonală: Dacă aș fi fost în locul bradului...(argumentați)
- Inteligența interpersonală: Comentați citatul „Pentru a împodobi un pom de Crăciun ai nevoie de trei lucruri, pe lângă ornamente și brad, de credință în zilele însoțite ce vor veni” Zahrad, poet american.

Bibliografie:

- Mariana Dragu „Cartea inteligențelor multiple”
- Howard Gardner „Inteligențe multiple”
- GHID de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta primară de învățământ.

Le jeu didactique et les activités ludiques en classe de FLE

***Prepelită Rita, profesor de limba franceză,
grad didactic II***

L'activité ludique permet de créer **d'avantage de motivation** chez les publics **captifs** pour qui cet enseignement est obligatoire. Il est aussi un instrument très précieux pour **libérer la parole de l'apprenant** souvent un peu trop effacée en cours. En dédramatisant la situation d'apprentissage, l'élève peut mieux dépasser ses inquiétudes et la peur de faire des fautes. Certaines activités ludiques peuvent établir également **des situations plus authentiques**, plus proches de celles que

l'on rencontre entre des locuteurs francophones natifs. On distingue :

En ce qui concerne le jeu ; c'est ce qui manifeste un certain penchant pour le jeu : une forme ludique d'apprentissage. (*La Rousse*)

Pour amener les apprenants à interagir culturellement en classe de langue étrangère, pour permettre la participation de tous, pour obliger les élèves à s'interroger et discuter avec les autres, j'ai décidé de faire mon projet de recherche sur la compétence orale et de l'étudier en profondeur. Et pour une meilleure efficacité, j'ai assisté à divers stages et séminaires.

Les activités ludiques au service de l'expression orale en classe de FLE

La compétence orale devient plus importante dans les sociétés modernes et aussi dans l'enseignement des langues. On ne peut vraiment connaître la langue si l'on exclut les usages parlés. Le terme "oral" est employé pour désigner l'intervention verbale, l'échange de parole qui émerge dans différentes situations scolaires de façon improvisée et spontanée et permet aux apprenants d'exprimer et de justifier leur point de vue, de participer à un débat, de construire et de faire évoluer par la même occasion leur pensée et enfin de s'intégrer en classe. L'oral est également un objet d'enseignement. Il ne s'agit pas alors d'émettre des sons mais plutôt de préparer et d'organiser ses idées pour participer à la construction du savoir en répondant aux questions du professeur, en faisant un exposé, un compte rendu... etc.

La compréhension orale est donc la capacité d'accéder au sens à partir de l'écoute, d'un énoncé ou d'un document sonore. Elle suppose la connaissance du système de prononciation ainsi que des règles linguistiques et socioculturelles.

La compréhension orale met en jeu différentes stratégies permettant de favoriser l'écoute et la compréhension d'un grand nombre de messages, peu importe leur provenance, le débit et la voix de celui qui parle. Importance de l'éveil à la musique de la langue et de l'exposition régulière à une langue authentique :

Pour sensibiliser à la musicalité et à la prosodie de la langue, il est essentiel dès les premiers apprentissages mais aussi tout au long du cursus, de favoriser la mise en voix à partir de répétitions de textes (rimes, comptines, poésies, chansons, ...). Cette sensibilisation aux schémas rythmiques via la gestuelle ou les supports nomades par exemple n'est bien entendu pas à dissocier de l'accès au sens des textes. Il est en effet important de toujours rattacher les formes sonores au sens en présentant les éléments de langue en contexte.

Posture de l'enseignant

Quel que soit l'âge des élèves, l'enseignant sera amené à :

- mettre en confiance l'élève et encourager la prise de risque ;
- accorder de l'importance aux propos de l'élève, s'intéresser à ce qu'il veut dire et encourager l'initiative de la parole au sein de la classe ;
- accepter le silence utile pour la réflexion et pour mobiliser les acquis ;
- accepter des énoncés plus ou moins argumentés et nuancés en fonction du niveau de chacun ;
- ne pas stigmatiser le recours à un terme ou expression erronée ;
- encourager l'inter-correction, la reformulation, la paraphrase, recourir à de fréquentes répétitions individuelles ou collectives une fois les structures corrigées ou enrichies... ;
- étayer les prises de parole des élèves par des apports lexicaux et grammaticaux ; se montrer attentif à la qualité de la prononciation et veiller à l'étoffement progressif de ces prises de parole ;
- aider les élèves à véritablement construire le discours en faisant appel à des stratégies appropriées plutôt que de restreindre l'apprentissage de l'expression orale à la simple participation en classe ;
- calibrer les attentes, tant en entraînement qu'en évaluation, en prenant en compte de façon explicite les descripteurs et les niveaux de compétences du Cadre européen commun de référence pour les langues (CECRL).

Respecter le temps de réactivation

Ce moment de vérification des acquis suppose de préciser et d'organiser le travail personnel de l'élève en amont qui peut s'appuyer sur une trace écrite structurée. La mise en place d'automatismes langagiers associés à la mémorisation permet de faciliter le travail de restitution et les opérations de transfert. Cette restitution de début de séance est essentielle :

- pour l'enseignant qui peut ainsi évaluer l'efficacité de ses préparations et le travail des élèves ;
- pour les élèves eux-mêmes qui peuvent se sentir plus confiants en s'exprimant à partir du connu et peuvent ainsi prendre conscience du chemin parcouru et des axes de progrès.

Proposer des situations d'apprentissage motivant la prise de parole et fédérant les composantes lingu-

istiques, culturelles et pragmatiques de la communication:

- diversifier les situations de communication mettant en jeu des supports variés, riches au plan culturel et plaçant les élèves en position de s'approprier les différents types de discours ainsi que la posture adaptée ;
- accompagner l'élève : de la simple reproduction à l'appropriation guidée jusqu'à la réutilisation plus libre dans diverses situations ;
- encourager l'usage de la périphrase afin d'entraîner les élèves à mobiliser toutes leurs connaissances pour faire face aux besoins de la communication ;
- gérer l'hétérogénéité en donnant aux élèves le temps nécessaire pour construire des réponses en donnant des tâches différenciées, si besoin est ;
- varier les schémas de communication dans la classe (interaction entre élèves, élèves et professeur...) et créer des situations de parole variées (interaction, expression orale en continu) qui donnent à chacun l'occasion de s'exprimer ;
- développer l'expression de points de vue de plus en plus argumentés et nuancés et de travailler, dans le même temps, sur la correction et la richesse linguistique ;
- distinguer par les situations de parole créées l'expression orale en continu (exposé, bilan d'une recherche ou d'un travail en groupe, etc.) et en interaction ;
- introduire des phases de bilans intermédiaires :

Pour l'enseignant, c'est l'occasion de vérifier la compréhension et de valider la production.

Pour l'élève, c'est l'occasion de s'assurer de sa bonne compréhension, de consolider les expressions indispensables à la situation de communication et de commencer à les mémoriser.

Oral / écrit : deux entités complémentaires

Les travaux sur la communication montrent que les deux composantes oral/écrit et expression/ compréhension sont en étroite corrélation et qu'il est difficile de les dissocier.

L'apprentissage de l'une sert à développer l'autre : bien lire implique bien écrire, bien entendre et écouter, bien parler implique bien comprendre et s'exprimer. Toutefois, le langage oral diffère du langage écrit, les processus engagés par les actes de compréhension et d'expression sont également différents. De ce fait, dans la communication en classe de langue étrangère, on essaie de reproduire les traits authentiques de la communication de la vie de tous les jours. Cette distinction entre l'oral et l'écrit et entre la production et la compréhension permet de mettre en place des objectifs de formation en fonction des besoins langagiers des apprenants. Toutefois, le langage oral diffère du langage écrit, les processus engagés par les actes de compréhension et d'expression sont également différents. De ce fait, dans la communication en classe de langue étrangère, on essaie de reproduire les traits authentiques de la communication de la vie de tous les jours.

Cette distinction entre l'oral et l'écrit et entre la production et la compréhension permet de mettre en place des objectifs de formation en fonction des besoins langagiers des apprenants.

La méthodologie du FLE a pour objet l'enseignement/apprentissage du français à des non natifs de cette langue. Mais le Français Langue Etrangère n'échappe évidemment pas lui même aux difficultés qui se posent aux méthodes d'enseignement de l'oral. Les apprenants ont besoin d'apprendre à bien communiquer, donc à expérimenter différentes situations de communication dans la langue. Expériences qui peuvent leur servir aussi bien à communiquer au niveau de leur environnement immédiat qu'à un niveau plus large (communication dans l'entreprise, relations internationales). Ils ont besoin, dans tous les cas, d'établir des relations avec l'Autre.

Par rapport à l'écrit, l'oral a longtemps été minoré dans l'enseignement des langues étrangères, notamment du FLE. Les méthodes traditionnelles s'occupaient exclusivement du texte et de la langue écrite. Elles ne recouraient à l'oralité que pendant les séquences de lecture à haute voix et quelques exercices grammaticaux, comme le note Rosier (2002, 87), quand il dit que « l'histoire de la didactique montre le mépris de la méthode grammaire/traduction envers l'oral, toujours rangé du côté du spontané, du ludique, de l'expression débridée, source de chahut ». L'oral serait donc vu comme une source de chahut, c'est-à-dire une source de désordre par rapport à l'écrit qui est considéré comme normatif, où s'inscrit un ordre.

Depuis les années 1970, avec les approches communicatives, l'oral est devenu un objectif à part entière en mettant en œuvre de nouvelles techniques comme, par exemple, les jeux de rôles et les simulations globales. De nouveaux aspects non verbaux sont pris en compte comme les éléments paralinguistiques, les gestes, les mimiques etc. Pourtant, dans les pratiques de classe, l'écrit prend le dessus sur les activités de l'oral employé comme une passerelle pour l'apprentissage de l'écrit. « Les activités reposent sur des écrits oralisés ou ritualisés, qui somme toute ne sont qu'un pâle reflet du français parlé. En somme, on efface l'apprenant derrière un français parlé artificiel ou stérile et qui n'offre pas l'occasion d'en saisir les variations, ni son fonctionnement ».(Weber, 2005, 32).

En effet les deux activités de l'oral et de l'écrit sont donc souvent simultanées.

Les jeux pédagogiques contribuent à l'acquisition de connaissances ou de compétences. Ils sont de plus en plus reconnus par les pédagogues et les enseignants comme utiles, pour les raisons suivantes :

- Les enfants aiment et ont besoin de jouer. Un contenu perçu comme ennuyeux, peut les passionner une fois formulée sous forme ludique.
- Les joueurs jouent ensemble : leur attention est soutenue, au contraire d'un cours où les élèves peuvent penser à autre chose.
- La motivation de gagner renforce l'attention
- Les jeux de société socialisent les enfants qui apprennent à respecter une règle commune, ce qui fait partie des objectifs de l'école maternelle et primaire.
- Les parents sont le plus souvent favorables à cette approche, qui leur permet parfois de prolonger l'expérience scolaire à la maison.
- On constate également que les jeux de société promeuvent l'esprit de coopération.

Afin de diffuser cette étude et les informations reçues dans le cadre des formations, j'ai organisé des séminaires dans le territoire de notre district dans le Gymnase Manoilesti et le Gymnase Alexeevca, mais aussi dans notre lycée.

Utilizarea metodelor didactice de predare în dezvoltarea creativității la elevi în cadrul orelor de informatică

*Beșliu Ecaterina, profesor de informatică,
grad didactic doi*

„Spiritul copiilor nu este un vas pe care vrem să-l umplem, ci este o vatră pe care trebuie s-o încălzim.”

J. H. Pestalozzi

Informatica ne schimbă viața, uneori, într-un mod cu totul neașteptat chiar și pentru cei inițiați în domeniu. Pentru a stăpâni schimbarea, pentru a fi competitivi, pentru a beneficia de roadele acestei științe, trebuie să cunoaștem și să putem aplica întregul arsenal de metode și tehnici informaționale.

Prin educație, profesorul trebuie să-și asume rolul de mentor, care cultivă și provoacă dezvoltarea potențialului elevilor săi: în aceasta constă creativitatea

în procesul didactic.

- Procesul de stimulare și dezvoltare a creativității se va realiza eficient dacă:
- În procesul de predare-învățare –evaluare vor fi variate metodele de predare;
- Se va crea o atmosferă favorabilă de activitate creativă, de colaborare și cooperare în cadrul orelor.

Obiective:

- Formarea spiritului creativ la elevi utilizând diverse metode activ-participative. Studiarea literaturii științifico-metodice în domeniul dat;

- Elaborarea unor strategii eficiente de stimulare și dezvoltare a creativității la elevi;
- Utilizarea metodelor moderne în cadrul orelor de predare - învățare - evaluare;
- Realizarea diverselor activități instructiv-educative utilizând tabla interactivă.

Studiind literatura de specialitate (*I. Bontaș, I. Cerghit*), pot să remarc că elevul nu este un produs finit, ci trebuie să-l dezvoltăm și formăm ca să devină personalitate. Folosirea celor mai noi tehnologii la informatică face parte din evoluția naturală a învățării, o soluție firească la provocările moderne din zilele noastre și în cadrul procesului instructiv - educativ.

Creativitatea în procesul didactic presupune două variabile: stimularea acestora la elevi și formarea, aplicarea unor metode creative și atractive în predare. Stimulând creativitatea elevilor, se sporește și dezvoltarea gândirii lor ca sursă de satisfacție și autorealizare.

Astfel, pentru **dezvoltarea și stimularea creativității** la orele de informatică, pot fi utilizate metodele: *Ciorchinele, Problematizarea, Graficul-T (pro și contra), Jocul didactic, Diagrama Venn, Știu – Vreau să știu – Am învățat, Brainstorming-ul, Explozia stelară, Exercițiul, Explicația*.

Ca și la orice altă disciplină, în cadrul orelor de informatică, pentru înțelegerea unor noțiuni date prin definiție utilizez frecvent Explicația. De exemplu: Introducerea noțiunii de algoritm, caracteristici, reprezentare (clasa a VIII-a cu subiectul „Algoritmi și executanți”); Introducerea tipurilor de date și a operațiilor cu acestea în limbajul de programare Pascal (clasa IX-a –XI-a).

Prezentarea unor comenzi, funcții și proceduri standard; Introducerea noțiunii de alocare dinamică, structuri de date alocate dinamic (liste, stive, cozi, arbori, etc.(clasa XI-a real).

În procesul de predare-evaluare, o deosebită atenție acord metodei – **Problematizarea** ce are drept scop formarea unei gândiri algoritmice, sistematice și riguroase, care să promoveze creația, să stimuleze imaginația și să combată rutina.

Or, **Exercițiul**, fiind o acțiune efectuată în mod conștient și repetat de către elev cu scopul dobândirii unor priceperi, deprinderi și cunoștințe noi, pentru a ușura alte activități și a contribui la dezvoltarea altor aptitudini. Însușirea cunoștințelor de informatică este organic legată de exersarea utilizării unor softuri de aplicație (Notepad, MS Word, MS Excel, MS Access), de rezolvarea unor probleme de programare (Limbajul Turbo Pascal).

Cu succes aplic și Jocurile didactice care dau rezultate deosebite, în special, la clasele din ciclul gimnazial. Eficient poate fi aplicată la etapele evocare și reflecție. De exemplu:

1) prin Jocul „Cel mai rapid utilizator”, le propun elevilor din clasa a VII-a să culeagă la calculator, în aplicația Notepad, textul ”Peripețiile Alice”;

2) Jocul ”Desenul modificat”, clasa a VIII-a, în baza unui desen rog un elev să explice celorlalți ce trebuie să deseneze fără a le arata desenul, apoi să-l compare cu cel original.

(Actualizarea temei Algoritmi și executanți);

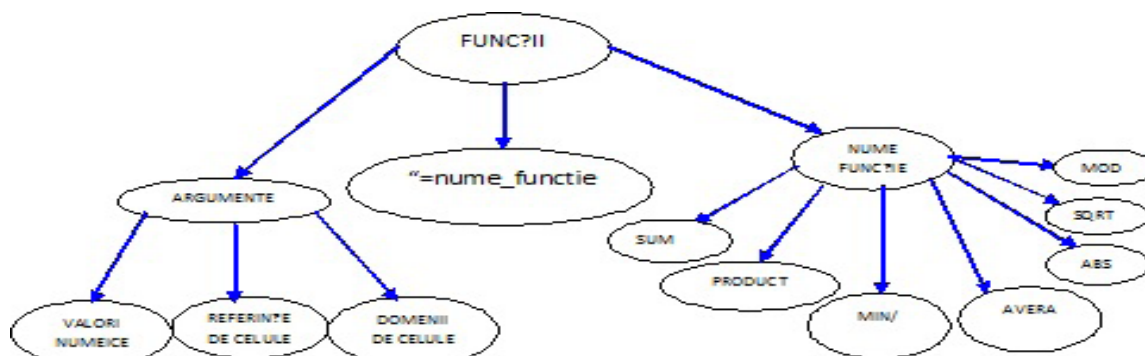
3) Jocul „Descifrează cuvântul” utilizat pentru descoperirea temei noi.

În prima parte a unei lecții –actualizarea cunoștințelor – evocarea folosesc metoda Știu – Vreau să știu – Am învățat. O strategie de conștientizare de către elevi a ceea ce știu sau cred că știu, referitor la un subiect și, totodată, a ceea ce nu știu sau nu sunt siguri că știu, și ar dori să știe sau să învețe. Oferă elevilor posibilitatea de a-și verifica nivelul cunoștințelor. *De exemplu:* Elevii din clasa a VIII-a, la începutul lecției, cu subiectul ”Crearea și editarea diagramelor”, completează următorul tabel.

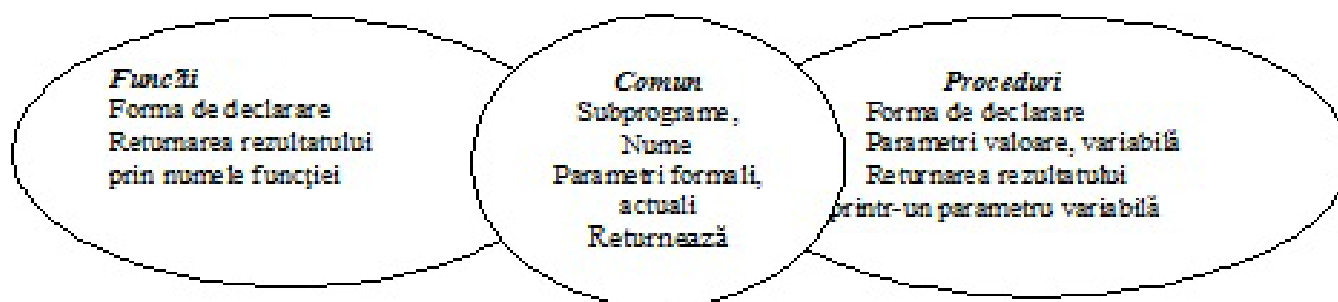
Știu	Vreau să știu	Am învățat
<i>Elementele unei diagrame</i>	<i>Crearea și editarea diagramelor. Tipuri de diagrame.</i>	<i>Crearea și editarea diagramelor. Tipuri de diagrame.</i>

Pentru a fixa mai bine ideile elevilor și pentru a structura informațiile învățate, facilitându-le reținerea și înțelegerea acestora, aplic eficient metoda Ciorchinele. Această metodă se poate utiliza mai ales în etapa de reactualizare a structurilor învățate anterior sau în etapa de evocare, elevii fiind puși în situația de a stabili conexiuni între elementele studiate, de a se implica activ în procesul de gândire. De exemplu: Clasa a VIII-a , Recapitularea cunoștințelor teoretice ”Funcții”

Elevul trebuie pus permanent în situația de a face, a judeca, a coopera, a da răspunsuri, a avea păreri, a analiza răspunsurile auzite, a ajunge la identificarea răspunsurilor corecte, din care, apoi, descoperă cunoștințe noi. Pentru aceasta, utilizez metoda Diagrama Wenn – Euler.

De exemplu: Elevii din cl. a XI-a la subiectul lecției ”Domenii de aplicare a funcțiilor și procedurilor”, completează diagrama Venn-Euler.

O altă metodă creativă, ce se aplică în cadrul unui grup împărțit în două subgrupe. Ei sunt puși să analizeze o sarcină din două perspective. Vorbim despre Graficul-T. Metoda își dezvăluie valențele formative, legate de stimularea potențialului creativ al elevilor. De exemplu: Elevii din clasa a X-a la subiectul ”Rețeaua Internet”, sunt rugați să identifice argumentele ”pro” și ”contra”, adică avantajele și dezavantajele ”Utilizării Internetului”.

Ca să dezvolt și să stimulez elevilor creativitatea, gândirea, limbajul informatic și atenția, folosesc, în cadrul orelor, Explozia stelară, care este o modalitate eficientă de repetare a cunoștințelor asimilate și se bazează pe formularea de întrebări. Această metodă se poate utiliza în toate etapele lecției cu scopul repetării și verificării cunoștințelor teoretice asimilate. De exemplu, ”Generalități despre tipuri de date”, clasa a IX-a, ”Formatarea unui document Word”, clasa VII-a.

În rezultatul cercetării, am constatat că utilizarea variată a metodelor în procesul de predare-învățare contribuie la dezvoltarea intelectuală a elevilor, dezvoltă capacitatea de analiză și sinteză, stimulează gândirea creatoare prin care reflectarea datelor devine promptă, rapidă, operatoare.

Utilizarea TIC în cadrul orelor de fizică și chimie

**Rotari Veronica, profesor de fizică și chimie,
grad didactic doi**

Tehnologia este un mod de a organiza universul astfel încât omul să nu fie nevoit să-l experimenteze.

Max Frisch

Practica școlii impune astăzi anumite procedee logice de analiză, construcție și reconstrucție a actului managerial, pe fondul unei strategii prioritar formative, interpretative de colaborare și de creativitate, care în prezent nu poate fi concepută fără utilizarea TIC atât pentru a eficientiza actul managerial în întregime cât și pentru a

oferi un nivel calitativ înalt procesului educațional.

În cadrul liceului aceste deziderate s-au canalizat în mai multe direcții și nivele:

Formarea comunității informaționale a instituției de învățământ, care presupune ca piloni: formarea continuă a cadrelor didactice (inclusiv în baza seminarelor, conferințelor cu formatori).

Se poate afirma că problematica formării profesorilor, indiferent de contextul național sau de concepția dominată la momentul dat este vorba de teme ce redau problemele fundamentale ale formării pentru profesiunea didactică:

1. Necesitatea unei redefiniri a obiectivelor formării;
2. Necesitatea de a articula formarea inițială cu ce a continuă;
3. Inițierea în noile tehnologii și metodologii (predare, învățare și mai ales în domeniul evaluării).

Învățământul asistat de calculator necesită dotarea cu cele mai moderne calculatoare, căci ele vor deveni unelte eficace indispensabile pentru obținerea performanțelor în învățare, în muncă intelectuală și profesională.

Învățământul asistat de calculator ajută să învățăm, să gândim mai bine, să însușim metodele de creativitate.

Modernizarea și perfecționarea învățământului și a tehnologiei didactice constituie o necesitate obiectivă a tuturor cadrelor didactice.

Totul ce e nou, la început se tratează cu o oarecare incredibilitate. Elevul, nu poate pierde timpul pentru alte ocupații, deoarece sarcina de pe monitorul calculatorului cere realizare, cere răspuns. Unele păreri ale elevilor:

1. Am conștientizat adevărata valoare a informației. Nu se compară imaginile văzute în carte cu cele văzute la monitor. În mai scurt timp putem reține mai multă informație. În general orele petrecute la calculator sunt mai interesante și mai atrăgătoare (culorile, imaginile sunt de nedescris).

Însă are și latură negativă.

2. Consider, lecțiile de chimie și fizică sunt bine structurate, sunt reușite, aduc un flux de informație ce nu este mereu prezent în manual. Animațiile ne ajută să facem anumite comparații.

3. La orele de fizică și chimie, programul AEL ne oferă posibilitatea să analizăm evolutiv niște fenomene care nu se văd în toată ziua, imaginile ilustrate provoacă imaginația astfel facilitându-se înțelegerea temei.

Fizica a stat de la început în atenția autorilor instruirii programate, fapt explicabil prin gradul înalt de matematizare, sistematizare și algoritmizare al acestei materii școlare, dar și prin existența a numeroase culegeri de probleme și întrebări, din care se puteau inspira cu succes virtualii programatori.

Sub presiunea dezvoltării accelerate a științei și tehnicii, ca și a competiției economice cât mai strâns, societatea contemporană solicită, din partea sistemului de învățământ o eficiență mereu sporită, astfel ca specialiștii de nivel mediu și superior să poată fi ușor integrați în economia dinamică, ce necesită adaptarea rapidă și fără eforturi majore la noi profesii sau locuri de muncă. Acestei comenzi sociale, învățământul îi răspunde prin adecvarea tot mai înaltă a acțiunilor didactice la scopurile și obiectivele științifice stabilite, prin elaborarea a noi metode și prin asimilarea a noi mijloace, capabile să mărească randamentul școlar, permițând elevilor să-și însușească sistemul cerut de cunoștințe și tehnici de aplicare a acestora în condiții cât mai variate.

Problemele puse în fața școlii de către explozia informațională se pare că pot fi soluționate chiar prin IAC. Fără a se căuta instruirea strict numai cu calculatorul, implementarea acestuia în învățământ modifică rolul profesorului în procesul de învățământ. Nefiind o metodă trecătoare, introdusă sub influența unor interese străine învățământului, sau sub cea a reclamei producătorilor de echipamente informatice, IAC (compania americană de internet) se dovedește o necesitate a viitorului imediat, care, ca orice schimbare majoră, are multe obstacole de depășit: necesitatea unor fonduri apreciabile, reorganizarea structurală și conceptuală a întregului sistem de învățământ, rezistența unor cadre didactice care nu se adaptează la noile cerințe, nesiguranța efectelor pe termen lung.

Există și o limitare principală a posibilităților în IAC, ce nu poate fi depășită decât prin menținerea unui rol important al profesorului în achiziția, prelucrarea și utilizarea informațiilor, în acțiunea de formare a deprinderilor și abilităților practice (de laborator, în rezolvarea problemelor). Se recunoaște existența limitelor inteligenței artificiale, datorate caracterului complex al limbajului natural, cu încărcătură metaforică și contextuală (care la comunicarea orală este însoțită și de gestică, ton etc.) și care nu se poate prelua integral de calculator.

Utilizarea calculatorului în învățarea școlară a fizicii a obținut deja succese, atât prin specificul acestei

materii care se prestează la structurare și algoritmizare, cât și datorită nivelului de pregătire informatică al profesorilor. La fizică și chimie calculatorul se utilizează în următoarele situații:

- Ca tablă electronică, pentru prezentarea graficelor, a desenelor, cu animare pentru evidențierea soluției formelor;
- Pentru comunicarea de informații, prin extensia de memorie dată de unitatea de disc sau dischetă;
- Ca mijloc de cercetare, prin urmărirea evoluției unor funcții la modificarea parametrilor, a câmpului electric sau magnetic; formarea unor substanțe chimice etc.;
- Pentru rezolvarea de probleme, unde se pot da schițe ale sistemului fizic sau chimic din diverse sisteme de referință și la diferite momente;
- Pentru recapitularea-fixarea unui material mai amplu, cu posibilitatea reorganizării informațiilor după noi criterii;
- Pentru verificarea rezultatelor, cu insistare pe deprinderile și abilitățile de aplicare a cunoștințelor, ca și pe aspectele de bază;
- Pentru jocuri, care să dezvolte gândirea strategică.

Pentru rezolvarea competentă a problemelor ce țin de TIC:

- să se caute soluții în direcția conceperii unui echipament adecvat, asociat cu programele școlare, corelarea strictă a programelor de instruire programată cu cea a învățământului tradițional, în care va fi încorporată;
- modul de includere a secvențelor computerizate printre cele de învățare clasică;
- locul profesorului și al elevului în această formă de desfășurare a procesului de învățământ;
- readaptarea întregului sistem la condițiile solicitate în TIC;
- crearea condițiilor de activitate (câte un elev la calculator, pentru a evalua lucrul independent);
- motivarea profesorului material (când se propune proiectul, numai decât să se arate și gradul de remunerare a celor ce îl vor executa, „profesorul nu trebuie să fie tot timpul voluntar”).

În concluzie, pot afirma că TIC conferă învățământului tradițional o nouă dimensiune, ce promite creșterea substanțială a randamentului învățării școlare, oferind astfel o soluție realizabilă și realistă problemei cu care se confruntă învățământul contemporan, care se adaptează tot mai greu cerințelor sociale în dinamica accelerată, impulsivă de ritmul actual al înnoirilor tehnico-științifice.

Materialele prezentate nu îngrădesc libertatea profesorului de a alege sau a organiza activitățile de învățare adecvate atingerii obiectivelor obligatorii propuse. Profesorul are libertatea de a repartiza conținuturile în orele alocate prin planul de învățământ după cum consideră necesar, de a stabili ordinea parcurgerii temelor, iar în funcție de nivelul clasei, acesta poate dezvolta anumite extinderi la temele obligatorii.

Avantajele instruirii asistate de calculator:

1. la fiecare temă elevul este informat despre ceea ce învață fapt care duce la sporirea motivației și la favoriza învățării;
2. sunt folosite posibilitățile oferite de calculator pentru captarea atenției;
3. se reactualizează cunoștințele predate anterior pentru a asigura continuitatea logică a învățării;
4. la evaluarea prin teste itemii sunt distribuiți de către calculator în ordine discretă, ceea ce face evaluarea mai eficientă „lipsește copierea”;
5. lucrul se realizează în ritm propriu;
6. crește caracterul obiectiv al aprecierii;
7. are loc diminuarea erorilor de apreciere datorate stresului sau oboselii examinatorului;
8. are loc diminuarea stărilor emoționale ale elevului, a timidității sau a emotivității;
9. se reactualizează cunoștințele predate anterior pentru a asigura continuitatea logică a învățării;
10. materialul de învățat este introdus în succesiunea: prezentarea informațiilor și procedeele de lucru, exemple de sarcini rezolvate, sarcini de lucru pentru elev;
11. calculatorul reacționează la fiecare răspuns al elevului;
12. fiecare temă abordată este compusă dintr-un ansamblu de unități de interacțiune, grație cărora activitatea elevului poate fi monitorizată.

Dezavantajele instruirii asistate de calculator:

1. reduce capacitatea de exprimare verbală prin pierderea obișnuinței discuțiilor, a argumentării și contraargumentării;
2. dacă soft-urile nu sunt suficient de interactive atunci accentul cade pe memorie;
3. absența competiției între elevi;
4. nivelul slab al utilizării tehnologiilor informaționale îl pun pe profesor în situații de problemă;
5. necesitatea unei administrări profesionale a resurselor utilizate.

Pilotarea softurilor educaționale a dezvăluit mai multe aspecte de realizare ale unei instruirii eficiente asistate de computer și a servit drept motivare pentru dezvoltarea abilităților profesorilor de utilizare a TIC în procesul de instruire. Consecință a faptului a constituit crearea și aplicarea la orele de chimie a softurilor personale. La momentul actual la lecțiile de chimie se utilizează următoarele programe de instruire:

1. Softurile educaționale realizate de cercetătorii de la SIVECO România, propuse în pachetul de echipamente software, în cadrul pilotării softurilor.
2. Softurile educaționale distribuite pe World Wide Web (WEB) ale cercetătorilor din Republica Moldova.
3. Softurile personale de predare-învățare, care conțin materiale disponibile (scheme, diagrame, informații, experiențe video, etc.) (Power Point)

Softurile educaționale propuse pentru pilotare la chimie reprezintă programe de predare-învățare elaborate conform cerințelor în vigoare, conțin imagini și animații calitative, conținutul este prezentat relevant și creativ. Instruirea este corelată cu un șir de metode formative de învățare dintre care în mod deosebit pot accentua: simulările fenomenelor fizice și chimice, realizarea experiențelor chimice, rezolvarea problemelor, evaluarea prin teste. Softurile personale sunt intuite de profesor, și elaborate conform cerințelor didacticei disciplinei și a psihologilor contemporani. Utilizarea softurilor educaționale în procesul de studiu al chimiei prezintă multe avantaje, și anume:

1. Oferă modalități de organizare a procesului instructiv-educativ modern și eficient.
2. Stimulează interesul față de nou, motivează învățarea prin exemplificarea conținuturilor studiate la chimie cu imagini ale obiectelor legate cu viața cotidiană, a experiențelor chimice video, a secvențelor din emisiunile TV cu conținut contiguu cu chimia, etc.;
3. Oferă posibilitatea simulării fenomenelor fizice și chimice, utilizarea unor imagini animate și dinamice, facilitând învățarea conținuturilor curriculare la chimie;
4. Permite realizarea unui șir de operații didactice foarte importante care țin de evaluare, oferă posibilitatea chestionării celui ce învață pentru identificarea lacunelor în procesul de învățare a noului conținut și de evaluare a cunoștințelor, excluzând copierea, apreciind obiectiv cunoștințele, păstrând evidența evoluției fiecărui elev;
5. Permite integrarea cunoștințelor, prin realizarea proiectelor individuale ale elevilor.
6. Individualizează instruirea atât la nivelul elevului, cât și al profesorului.

Utilizarea softurilor la chimie are și unele dezavantaje, de exemplu:

1. Utilizarea softurilor în sala de computere este incompatibilă cu experimentul chimic real;
2. Softurile limitează posibilitățile de evaluare a cunoștințelor de chimie, prin reducerea tipurilor de itemi utilizați.
3. Lipsa de mijloace de instruire necesare pentru utilizarea softurilor limitează modul de organizare eficientă a lecțiilor.

Din toate cele relatate putem conchide:

1. Utilizarea softurilor educaționale în procesul de studiu al chimiei este un proces viabil, care permite realizarea învățării eficiente a conținuturilor curriculare.
2. Utilizarea softurilor educaționale, trebuie corelată cu metodele tradiționale și activ participative, pentru a evita consecințele psihologice ale instruirii diferențiate.
3. Strategiile de predare-învățare a conținuturilor de chimie, prin intermediul softurilor educaționale, necesită un studiu detaliat efectuat de toți profesorii din R. Moldova.

Tipuri de date structurate

*Casian Lilia, profesor de informatică
grad didactic doi*

La etapa actuală, datorită dezvoltării tehnice cu pași mari, elevii tind să urmeze aceste progrese, astfel se pierde în lumea acestei informații, deseori, risipind timpul cu jocuri sau alte aplicații care nu sunt utile. Drept scop, urmăresc ca să soluționez această problemă, prin implicarea și dezvoltarea interesului elevilor, pentru a forma competențele specifice conform disciplinei.

Curriculumul la Informatică propune un model de studiu integrat al acestei discipline, care contribuie la formarea elevilor a unei concepții unitare asupra informaticii ca știință și asupra metodelor de implementare a conceptelor informatice pentru dezvoltarea perpetuă a societății contemporane.

În această temă voi prezenta câteva metode didactice de predare care pot fi folosite în clasă, pentru o învățare efectivă mai rapidă.

A ajuta elevii să învețe cât mai ușor și mai repede este provocarea noastră ca profesori. De aceea aplicarea strategiilor efective de predare este o provocare prin care putem eficientiza stilurile curente de predare și să luăm în considerare noi căi inovatoare pentru îmbunătățirea predării.

► **Drept exemple, de metode didactice pe care le aplic cu succes în cadrul lecțiilor de informatică sunt:**

Metoda Cubului această metodă am aplicat-o la lecțiile în clasă a 10-a,

Structuri de date unidimensionale- Vectorii

Avem un cub cu fețele Descriere Compară Analizează Asociază Aplică Argumentează

Profesorul expune datele problemei în cauză

Se dă un program

```
program suma;
var v:array[1..10] of integer;
    i,n,p:integer;
begin
write('n='); readln(n);
for i:=1 to n do
    begin
write('v[' , i , ']='); readln(v[i]);
    end;
s:=0;
for i:=1 to n do
    if v[i] mod 9 = 0 then s:=s+v[i];
writeln('Suma elementelor divizibile cu 9 este: ', s);
end.
```

Descrierea: Ce face programul dat?

Asociază: Se dă un alt program și elevii trebuie să găsească asemănările

```
program media_aritmetica;
var v:array[1..10] of integer;
    i,n,nr:integer; s:real;
begin
write('n='); readln(n);
for i:=1 to n do
```

```

begin
write('v[' , i, ']=');
readln(v[i]);
end;
s:=0; nr:=0;
for i:=1 to n do
  if i mod 2 = 1 then
    begin
      s:=s+v[i];
      nr:=nr+1;
    end;
s:=s/nr;
writeln ( 'Media aritmetica a elementelor de pe pozitii impare este: ', s:5:2);
end.

```

Compară: Compară algoritmul lucrat până acum cu un alt algoritm și găsește diferența dintre aceste algoritmi

Argumentează: Argumentează ce rol îl are în acest program instrucțiunea S=0

Analizează: Analizează ce va afișa dacă n=10 și V=[9, -9, 10, 81, 5, 45, 1, 90, 8, 4]

Aplică: Aplică setul de valori este 216

► **Metoda Mozaicului Clasa a 10-a**, Obiectiv: Limbajul de programare PASCAL,
Tema lecției: Tipuri de date mulțime, Tip de lecție Lecție de asimilare a cunoștințelor

Tema în studiu este divizată în 4 subteme

I. Tipul Set: Definitea mulțimeilor alorilor, constructorul de mulțime

Subtema I:

Un tip de mulțime (set) definește în raport cu un tip de bază care trebuie să fie ordinal în felul următor: Type ident_tip_mulțime=set of tip de bază

Valoarea unui tip de date set sunt mulțimeile formate din valorile tipului de bază. Dacă tipul de bază are n valori, tipul mulțime va avea 2^n valori. Implementă limbajului valoarea lui n este limită, de regulă $n \leq 256$. Tipul de bază poate: char, byte, boolean, enumerare și subdomeniu

În Pascal o mulțime poate fi specificată enumerându-i se elemente între paranteze pătrate “[” și “]”, care în locuiește acoladele din matematică

Notăția [] reprezintă mulțimea vidă

```

TYPE cifra=5..7;
mulțime= SET OF cifra;

```

Tipul de bază are n=3 valori, tipul mulțimeii va avea $2^3=8$ valori

[], [5], [6], [7], [5,6], [5,7], [6,7], [5,6,7]

O atribuire corectă m := [5, 6]

```

Type indice=1..10;
Zi=(L,M,Mi,J,V,S,D);
ZileDePrezenta=set of indice;
MuitimeIndicii= set of Indice
Var MI: MuitimeIndicii;
Zp: ZileDePrezenta

```

Tipul indice are n=10 valori 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10.

Tipul MuitimeIndicii va avea valori și anume:

[], [1], [2], [3], ... [1,2], [1,3], ..., [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10]

Variabila MI poate lua orice valoare din această mulțime “De exemplu MI:=[1,3]

Tipul Zi are n=10 valori 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10.

Tipul ZileDePrezenta va avea valori și anume

[], [L], [M], [Mi], ..., [L,M], [L,Mi], ..., [L,M,Mi,J,V,S,D]

Variabila Zp poate lua orice valoare din această mulțime “De exemplu Zp:=[L,Mi,M,V]

O valoare de tip mulțime poate fi specificată printr-un constructor (generator) de mulțime care conține enumerarea elementelor mulțimilor separate prin virgulă și luate între paranteze []. Un element al constructorului poate fi o valoare a tipului de bază, un interval sau o expresie ce are tipul de bază. Exemplu: ['a','b'], [1, 2, 5..9], [2, k*3]

II. Mulțimea operațiilor

Subtema II: Operațiile care se pot efectua cu mulțimea sunt:

1. Reuniunea

A:=[0, 2, 4, 6, 8]; B:=[1, 4, 5, 7, 9]; C:=A+B; {C:=[0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]}

2. Intersecția a două mulțimi A și B este mulțimea tuturor elementelor care sunt membri ai lui A și ai lui B.

A:=[1, 3, 5, 7]; B:=[1, 4, 5, 9]; C:=A*B; {C:=[1, 5]}

3. Diferența mulțimilor

A:=[1, 3, 5, 7]; B:=[1, 4, 5, 9]; C:=A-B; {C:=[3, 7]}- elementele ce sunt în A și nu sunt în B

4. Operațiile relaționale (tipul rezultatului este de tip boolean)

este TRUE când mulțimile au elemente absolute diferite

este TRUE când orice element din B este în A

este TRUE când orice element din A este inclus în B

este TRUE când mulțimile conțin exact aceleași elemente

In (apartenența) stabilește faptul dacă o anumită valoare este sau nu membru al unei mulțimi precizate,

Exemplu: if x in A then ...(tipul elementului x trebuie să fie compatibil cu tipul bază al mulțimei A)

III. Afișarea elementelor mulțimii;

Subtema III Spre deosebire de tablouri și șruri de caractere componentele cărora pot fi referite direct, prin indici (exemplu: A[1, 2] sau s[i]) elementele unei mulțimi nu pot fi referite. De aici apare specificul afișării elementelor unei mulțimi la ecran sau formarea unei mulțimi din elemente citite de la tastatură.

În cazul afișării elementelor se va proceda în felul următor, știind din ce domeniu sunt elementele mulțimii, se va parcurge acest domeniu și se va verifica valoarea din acest interval. dacă apare mulțimii date sau nu și în caz afirmativ se va afișa elementul.

```
Var M:set of byte; i:byte;
begin
M:=[4, 7..13];
Writeln(' Mul'imea area urmatoarele elemente:');
for i:=0 to 255 do
if i in M then write(i, ' ');
end.
```

Exemplul 1:

Exemplul 2:

```
Var M:set of Char; i:Char;
begin
.....
Writeln(' Mul'imea area urmatoarele elemente:');
for i:='a' to 'z' do
if i in M then write(i, ' ');
end.
```

IV. Formarea mulțimii din elemente citite de la tastatură

Subtema IV: Dacă formăm o mulțime din elementele citite de la tastatură, fiecare valoare citită se adaugă la mulțimea ca element al unui constructor de mulțimi prin operația de reuniune.

Exemplul 1:

```
Var M:set of byte; x:byte;  
.....  
M:=[]; readln(x);  
M:=M+[x]
```

Exemplul 2:

```
Var M:set of char; x:char;  
.....  
M:=[]; readln(x);  
M:=M+[x]
```

Putem repeta această procedură

```
.....  
M:=[];  
for i:=1 to n do  
begin  
  readln(x);  
  M:=M+[x];  
end;
```

Dar trebuie să ținem cont de faptul că în cazul dat mulțimea va conține n elemente doar dacă toate valorile citite x au fost distincte)vezo operația reuniunii=

Dacă dorim să ne asigurăm că mulțimea va avea anume n elemente putem repeta citirea elementului x dacă el este deja în mulțime.

```
.....  
M:=[];  
for i:=1 to n do  
begin  
  repeat  
    readln(x);  
  until not (x in M);  
  M:=M+[x];  
end;
```

Elevii sînt împărțiți în 3 – 5 grupe a câte 4 elevi, li se anunță tema, subtemele ei și fiecare elev primește marelial de studiu, care poate fi luat din manual sau dintr-o fișă pregătită mod special.

Profesorul numește în fiecare echipă cîte un elev care trebuie să devină expert în problema respectivă și stabilește pentru fiecare elemente pe care trebuie sa fie pus accentul)aceste repere pot fi citite elevilor sau pot fi puse la dispoziția lor sub forma de fișe= de exemplu

La subtema I:

- ☐ definirea tipului Set, limitarea tipului de bază, exemple de diferite tipuri Set avînd diferite tipuri de bază;
- ☐ mulțimea valorilorori cărui tip Set;
- ☐ constructorul de mulțimi și elementele lui;

La subtema II

- operațiile ce pot fi efectuate asupra mulțimelor și tipul rezultatului în fiecare caz;
- exemple de operații și rezultatele lor pentru mulțimea ce au diferite tipuri de bază;
- care operații sunt cunoscute din cursul de matematică și care sunt noutate;

La subtema III

- cum se rezolvă problema afișării elementelor unei mulțimi, dacă nu avem acces direct la ele;
- prezentați exemple de afișare a elementelor mulțimilor ce au diferite tipuri de bază;
- utilizarea calculatorului pentru ademonstra exemple;
- în exemplul2 din fișă se afișează elementele unei mulțimi Set of char în cazul când mulțimea este alcătuită din litere mici ale alfabetului latin cum veți afișa mulțimea dacă ea va conține orice caractere

La subtema IV

- găsește în subtema III de unde vine specificul afișării la ecran și citirii de la tastatură a elementelor mulțimii;
- prezentați la calcușator diferiteexemple de formare a mulțimeilor din elemente citite de la tastatură;
- demonstrați prin exemple de programe cum pot forma mulțimi cu un număr dat n de elemente;

Faza independentă

- Fiecare elev își notează subtema de care răspunde și elementele principale ale ei sau le citește din fișa cu repere.
- Profesorul le explică elevilor modalitatea de lucru în continuare și le propune să înceapă cu cercetarea în mod individual a subtemelor corespunzătoare și pregătirea rapoartelor asupra a ceea ce au studiat.

Pentruaceasta faza se rezervează 5- 8 minute, în dependență de capacitatea elevilor.

Faza discuțiilor în grupul de experți

- După ce au parcurs faza de lucru independent elevii se reunesc în grupe de experți unde fiecare membru prezintă raport individual, se discută întrebările apărute șo forma de expunere a materialului dezbătut celorlalți elevi. Membrii echipelor răspunzînd de subtemele III și IV pot prezăti programe demonstrative pe cele 4 calculatoare la care se va lucra în faza raportului pe echipe. Pentru această etapă pot fi rezervate 10 – 12 minute.

Faza raportului de echipă

- Elevii se întorc în echipele inițiale de învățare pentru a transmite cunoștințe asimilate și pentru a reține la rîndul lor cunoștințele pe care le transmit colegilor lor. Membrii echipei discută pun întrebări, notează propriul plan de idei, analizează programele demonstrate de experți în subtemele II și IV.
- Profesorul le pune fiecărei echipe de învățare să combine programele pregătite la subtema IV cu cele dela subtema II, astfel obținind programe care citesc și afișează elementele mulțimii. La această fază elevii pot avea nevoie de 12 – 15 minute. Dacă sunt echipe care finalizează discuțiile înaintea celorlalte, li se propune spre rezolvare teste sau exerciții pregătite pentru evaluarea elevilor.

Evaluarea (Faza deminstarției cunoștințelor)

- Pentru a evalua cunoștințele elevilor profesorul le poate propune întrebări și exerciții din manual, teste , alte surse sau le poate da fiecărui elev spre rezolvare câte o fișă de evaluare. Astfel, în cadrul fiecărei lecție de informatică, urmăresc ca să dezvolt la elevi creativitatea, gîndirea critică, comunicarea corectă în termeni specifici disciplinei, utilizînd metodele eficiente de predare-învățare expuse mai sus. Mă strădui, ca de fiecare dată cînd elevul are o problemă sau o neclaritate, să o rezolve, acordându-i ajutor sau implic și ceilalți elevi la soluționarea lor.

Bibliografie

- 1) Metodica predării Informatici Olga Chirchin, Galina Dragan, Chișinău, 2008
- 2) Curriculum pentru învățămîntul liceal, Informatica, clasele a X- XII-a Chișinău, 2010
- 3) Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta gimnazială de învățămînt, Informatica Chișinău, 2011.
- 4) Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta liceală, Informatica Chișinău, 2010.

Transdisciplinaritatea sau educația centrată pe intuiție, imaginație, sensibilitate în transmiterea cunoștințelor

*Arcan Victoria, profesor de chimie și biologie,
grad didactic întâi*

Pe parcursul anilor de activitate didactică, educația a suferit schimbări, trecând la educația centrată pe elev, iar reforma curriculară este cea mai importantă parte a reformelor educaționale din țară. Nevoia de a schimba un curriculum a fost dictată de problematica lumii moderne, care încearcă să găsească răspunsuri la noile provocări. Una dintre definițiile educației centrate pe elev care mi-a atras atenția a fost cea a lui Cannon R: "Învățarea centrată pe elev descrie modalități de a gândi despre învățare și predare ce pun accentul pe responsabilitatea elevului pentru activități de genul planuirii învățării, interacțiuni cu profesorii și alți elevi, cercetării și evaluării învățării." Rolul de instructor, ghid, îndrumător, mentor, consultant, sfătuitor, etc. îi revine profesorului.

Activizarea predării-învățării, de către cadrul didactic, presupune folosirea unor metode, tehnici și procedee care să-l implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se dezvoltarea gândirii, stimularea creativității, dezvoltarea interesului pentru învățare, în sensul formării lui ca participant activ la procesul de educare. Astfel, elevul este ajutat de profesor să înțeleagă lumea în care trăiește și să aplice, în diferite situații de viață, ceea ce a învățat. Activ, este elevul care depune efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborare a noilor cunoștințe.

Conceptul transdisciplinarității- ceea ce se află, în același timp, și între discipline și înăuntrul diverselor discipline și dincolo de orice disciplină reprezintă cu adevărat contopirea disciplinarității, pluridisciplinarității cu interdisciplinaritatea, dând naștere astfel transdisciplinarității. Abordarea transdisciplinară nu se reduce numai la subiect și obiect, este mai presus de atât, finalitatea ei fiind, înțelegerea lumii prezente, iar unul din imperativele sale fiind unitatea cunoașterii.

Se știe că activitățile transdisciplinare sunt activități care abordează o temă generală din perspectiva mai multor arii curriculare, formând o imagine cât mai completă a temei respective. Prin intermediul acestor activități, urmăresc atingerea obiectivelor tuturor ariilor curriculare într-un context integrat.

Exemplu: Limba și literatura română

... despre pietre pretioase

„Safirul” Roman

Acțiunea se desfășoară în 1899

I fragment

- Există diamante pe care este foarte greu să le curăți. În cea mai mare parte depinde de originea lor. Pe cele mai grele de curățat, e necesar de spălat în acid. Ce-i drept, de curățat e posibil în 2 metode: prima- introdus în acid și de lăsat în decurs de aproximativ o săptămână. A doua metoda este mult mai rapidă, se numește fierberea în acid. Această metodă este periculoasă atât pentru d-voastră, cât și pentru diamant. D-ul Sloustrom niciodată nu permite să folosim această metodă, doar dacă nici o metodă nu ajută. Dar, a adăugat Jein, spălarea în acid de asemenea este periculoasă...

Al II-lea fragment

... Niciodată să nu uitați de aceasta. Întotdeauna turnați întâi apa, apoi aruncați în ea cristale de acid. Dacă s-a turnat pe cristale de acid chiar puțină apă, ele pot să explodeze și să stropască în toate

direcțiile. Cred că nu este necesar să vă explic, ce acțiune poate avea acidul pe piele. Deci-spunea Jein-noi folosim pentru aceasta un ulcior cu gâtul larg, care se poate închide ermetic. E necesar de umplut ulciorul cu apă caldă, aproximativ jumătate din el, apoi de adăugat acidul și de amestecat cu un baston de lemn. Amestecarea se va face până când nu se vor dizolva toate cristalele de pe fundul vasului. După aceasta introduceți pietrele, astupați ulciorul cu capac pentru 2-3 min-foarte atent-agitați. Faceți acesta 1 sau 2 ori pe zi în decurs de o săptămână. Spre sfârșitul acesteia, toate impuritățile de pe piatră se vor dizolva.

Terminii utilizați de autor în text: diamante, acid, apă, cristale, lemn, impurități.

Chimia	Matematica
Fragmentul I Subiecte abordate în text: Acizii. Proprietățile fizice și chimice; Importanța acizilor; Tehnologie chimică. Fragmentul II Prepararea soluției apoase de acid. Normele de lucru în cabinetul (laboratorul) de chimie. Substanțele din jurul nostru.	Cantitate de substanță Măsurare

Limba și literatura română

...Meșterul bătrân se descurca foarte bine în pietre prețioase și povestea fetei multe lucruri interesante. Ea a aflat că diamantele se dobândeau în India deja de 4 secole, înainte de Cristos, că pietrelor li se atribuie proprietăți magice.

De exemplu, budiștii cred că sufletul omului trebuie să se curețe, înainte ca ea să se unească cu cea pașnica și în decursul curățirii se întâmplă întruparea în animale, plante și în pietre prețioase. Anume aceasta a dat naștere credinței că pietrele prețioase își trăiesc viața lor, credința, care s-a păstrat pe parcursul multor secole.

- Și această credință există în diverse culturi, spunea Jili.

- Chiar filosoful grec Platon le înșcria capacitatea de a trăi și susținea că diamantele sunt cele mai nobile din toate pietrele prețioase. Cândva, ele se considerau medicamente cu acțiune puternică, datorită durtății lucidității și proprietății de a descompune lumina în diverse culori. Se susținea că, dacă pulverizezi diamantul alb, și îl înghiți, el daruiește omului sănătate trainică, potență și viață lungă. Din alta direcție- a zămbit Juli, diamantele cu impurități, realizează un efect opus. Mulți cred că praful din diamantele impurificate sunt mortale, din cauza otrăvii pe care o conțin și că decesul multor persoane oficiale s-a explicat anume prin aceasta.

Diamantelor li s-a „încriminat” și alte proprietăți tainice.

De exemplu:

□ dacă ții în gură un diamant - cad dinții;

□ dacă să atingi cu el diverse părți ale corpului- va provoca diverse boli incurabile.

Din alt aspect, se crede că diamantele sunt capabile să alunge demonii și stafiile, să ocrotească de acțiunea magiei negre, dacă ai la tine un diamant, plecând la luptă, îți va dăruia vitejie și îl va face pe om neînvins.

Încă din trecut, după povestirea lui Juli, diamantele, cu farmecul lor, simbolizau bogăție și putere. Ele sugerau statutul social al omului. Și, cel mai important, diamantele, cel puțin, precum și alte pietre prețioase, se utilizau în calitate de valută...

Cel mai mult Reghina a fost cointereseată să afle despre safire. Încă din antichitate acesta se considera piatra celor născuți în septembrie...

Și încă Jili a spus că aceasta piatra se considera simbolul istețimii.

- În Biblie se spune că cele 10 poruncii au fost tăiate pe safir, chiar și dacă unii susțin că piatra albastră, pomenită în scrierile sfinte, a fost lapis- lazurius...

...că simbolul istețimii și al purității, safirul deseori, înfrumusețea inelele slujitorilor de biserică. Lumea, de asemenea, credea că inele cu safire de dimensiuni mari te fac să fii un om bun și corect; dacă

sapfirul se schimba în culoare, aceasta înseamnă că soția si-a înșelat soțul...

Istoria	Biologia	Fizica
Dobândirea pietrelor prețioase.	Dezbateri:Efectul diamantelor asupra omului: adevăr sau ficțiune?	Descompunerea luminii. Spectrul luminii.

Romanele lui Jules Verne sunt binevenite, în acest context, din simplu motiv că, pe lângă aventurile romantice ale eroilor săi, autorul intervine cu explicații științifice, care au servit drept răspuns la unele dileme existențiale.

****Conan Doyle „Aventurile lui Sherlock Holmes. Câinele din Baskerville”***

Studiu de caz: Ce a înțeles Sherlock Holmes după ce a atins capul strălucitor al câinelui uriaș?

Cum se numește acea substanță ce lumina în întuneric?

„...Da! Era un câine uriaș, negru ca smoala. Dar astfel de câine încă nici un muritor nu a mai văzut. Din gura lui deschisă ieșea flacăra, ochii aruncau scântei. Pe țeastă și ceafă se reflecta focul strălucit.. În nici untr-o minte omenească nu putea apărea o viziune mai cumplită, mai dezgustătoare decât această ființă infernală, care a sărit la noi din ceață ... Gura enorma încă strălucea din cauza flăcării albastre, ochii sălbatici erau încercuiți de foc. I-am atins capul strălucitor și, îndepărtând, mâina am văzut că degetele mele au fost prea luminoase în întuneric...”

Activitățile transdisciplinare sunt activități care abordează o temă generală din perspectiva mai multor arii curriculare, construind o imagine cât mai completă a temei respective. Este tipul de activitate când cunoștințele și capacitățile sunt transferate de la o arie curriculară la alta, urmărindu -se atingerea obiectivelor tuturor ariilor curriculare într-un context integrat.

Caracteristici ale activităților transdisciplinare și argumente pentru integrarea lor în programul activităților zilnice:

- valoarea pedagogică a temelor transdisciplinare oferă elevilor posibilitatea de a se exprima;
- maximizează probabilitatea ca fiecare elev să învețe în ritm propriu și să fie evaluat în raport cu performanța sa anterioară;
- oferă elevului posibilitatea de a se manifesta plenar în domeniile în care capacitățile sale sunt cele mai evidente;
- situează elevul în miezul acțiunii, rezervându-i un rol activ și principal: să imagineze, să construiască pe plan mintal, să investigheze, să exploreze, să creeze, să transpună în practică, să găsească mijloace și resurse de traducere în fapt a ceea ce a prefigurat ;
- cultivă cooperarea și nu competiția;
- pune elevii într-o situație autentică de rezolvare a unei

sarcini concrete cu o finalitate reală.

Strategiile didactice sunt câteva dintre modalitățile de lucru cu elevii ce contribuie la formarea comportamentelor adecvate vârstei, dar și la dezvoltarea unei imagini de sine corecte, a încrederii în propriile forțe și capacități, a motivației pentru învățare. În scopul formării competențelor transdisciplinare la orele de chimie și biologie, importantă este selectarea tehnicilor de lucru, adecvate pentru elevi, eficiente și interesante, care vor dezvolta gândirea concretă și creativă. Din acest considerent, am încercat să adaptez unele tehnici de învățare cunoscute la stilul meu propriu.

De exemplu: tehnica „Cubul” – adaptare „Cubul nobil”

Materialul necesar: cub de dimensiuni medii (pot fi folosite și alte figuri geometrice: pentagon, hexagon etc.)

Prezentare: Pe fiecare latură al cubului (ex.) să fie scrisă câte o literă din alfabetul român. Elevul aruncă cubul în sus. În conformitate cu litera căzută, elevul numește un termen-cheie din tema studiată acasă. Începând cu acest termen, elevul explică tema de acasă (redarea temei va fi bazată pe termenul ales).

Notarea: Notarea elevului se va face în dependență de răspunsul dat.

Avantaje	Dezavantaje
☐ Metoda poate fi folosită pentru evaluarea temei de acasă sau a temei noi studiate . ☐ Poate fi folosită la anumite etape ale lecției: captarea atenției, etapa de evaluare și reflexie sau în cadrul unei lecții de generalizare și sistematizare ale cunoștințelor. ☐ Joc distractiv. ☐ Dezvoltă capacitatea elevului de a formula un punct de vedere argumentat în baza prelucrării informației și experienței acumulate. ☐ Dezvoltă capacitatea de reflecție personală și a gândirii divergente.	☐ În dependență de figura geometrică aleasă, nu pot fi utilizate multe litere din alfabet, ceea ce înseamnă că va trebui de confecționat mai multe tipuri de figuri geometrice. ☐ În cazul în care cu aceeași literă încep mai mulți termeni, va fi necesar de specificat noțiunea care va fi explicată (elevul își poate alege dificultatea noțiunii). ☐ Nu sunt implicați toți elevii, doar cel interogant. ☐ Necesită o bună organizare și coordonare din partea cadrului didactic, pentru a evita divagațiile, consumul inefficient de timp și conflictele.

Exemplu: Biologie

Clasa a VIII-a

Modulul 1 Sisteme vitale

Tema: Structura celulei

Exemplu: Cub – 6 laturi.

Litere: C, P, O, N, L, R.

C – citoplasma, citosol, cromatină, cloroplaste, cromoplaste.

P – perete celular, plastide.

O – organite (bi-, uni-, amembranare).

N – nucleoplasmă, nucleol, nucleu.

L – leucoplaste

R – reticul endoplasmatic, ribozomi.

-plastide incolore lipsite de membrane interne, care depozitează substanțele de rezervă: amidonul, grăsimile, proteinele. Leucoplastele tuberculilor de cartofi expuși la lumină se transformă în cloroplaste.

Chimie Clasa a IX-a

Modulul 2.

Metalele

Cub – 6 laturi

Litere: C, A, K, I, S, B

C – Ca, Cu, Cd

A – Ag, Au, Al

K – K

I – In

S – Sn, Sb

B – Ba, Bi etc.

Calciul este elementul chimic cu numărul 20 în tabelul periodic al elementelor. Este un metal alcalino-pământos .

Poziția în Sistemul Periodic

Proprietăți fizice

Proprietăți chimice

Compuși

Răspândirea în natură

Materialul necesar: fișe de lucru.

Notarea: Elevul se va aprecia conform următoarelor criterii: creativitate, atenție, numărul termenilor scriși, prezentare (utilizarea noțiunii într-o propoziție sau fragment de text), comunicare constructivă, ingeniozitate. Împlicarea personală în activități de menținere a propriei stări de sănătate și a celor din jur.

Avantaje	Dezavantaje
❑ Metoda poate fi folosită pentru evaluarea temei de acasa sau a temei noi studiate. ❑ Poate fi folosită la anumite etape ale lecției: captarea atenției,etapa de evaluare și reflexie sau în cadrul unei lecții de generalizare și sistematizare cunoștințelor. ❑ Dezvoltă capacitatea elevului de a formula un punct de vedere argumentat în baza prelucrării informației și experienței acumulate. ❑ Dezvoltă capacitatea de reflecție personală și a gândirii divergente. ❑ Contribuie la procesul de conturare a unor opinii și convingeri.	❑ Necesită o bună organizare și coordonare din partea cadrului didactic,pentru a evita divagațiile,consumul ineficient de timp și conflicte. ❑ Există riscul ca nu toți elevii să fie implicați în egală măsură în activitate. ❑ Al doilea elev poate utiliza informația prezentată de primul elev.

Modulul 2. Sisteme de sustinere la om.

Elevul 1: Craniu, coloana vertebrală, coaste.

Coloana vertebrală constă din 33-34 vertebre; 5 regiuni- cervicală toracică, lombară, sacrală și coccisul.

Coaste – părți componente ale cutiei toracice.

Elevul 2: Craniu, oase auditive, coloana vertebrală, cutia toracică.

Coloana vertebrală constă din 33-34 vertebre; 5 regiuni- cervicală toracică, lombară, sacrală și coc-
cisul. Cutia toracică este formată din 12 perechi de coaste, 12 vertebre toracice și osul stern.

Materialul necesar: fise de lucru

NR.1 IANUARIE 2018

Notarea: Elevul se va aprecia după următoarele criterii: creativitate, atenție, numărul termenilor scriși, prezentare (utilizarea noțiunii într-o propoziție sau fragment de text), comunicare constructivă, ingeniozitate. Aplicarea în viața cotidiană.

Avantaje	Dezavantaje
- Metoda poate fi folosită pentru evaluarea temei de acasă sau a temei noi studiate. - Poate fi folosită la anumite etape ale lecției: captarea atenției, etapa de evaluare și reflexie sau în cadrul unei lecții de generalizare și sistematizare cunoștințelor, - Dezvoltă capacitatea elevului de a formula un punct de vedere argumentat în baza prelucrării informației și experienței acumulate. - Dezvoltă capacitatea de reflecție personală și a gândirii divergente	- Necesită o bună organizare și coordonare din partea cadrului didactic, pentru a evita divagațiile, consumul inefficient de timp și conflicte. - Există riscul ca nu toți elevii să fie implicați în egală măsură în activitate. - Al doilea elev poate utiliza informația prezentată de primul elev.

Exemplu:

Clasa a VIII-a

Modulul 4

Nemetalele.

Tema: Siliciul și compușii săi.

Elevul 1 Cuarț, ciment, nisip.

Cuarț - SiO_2 (nisip)...etc

Ciment-amestec de silicați și aluminați anhidri. Se obține la calcinarea marnei (amestec de calcar și argilă). Nisip-cuarț- nisip.

Elevul 2. Si-element, sticla, ceramică, ciment.

Siliciul este un element chimic din grupa a IV-a a tabelului periodic al elementelor

Siliciul este puțin reactiv. Acesta arde în oxigen la 600°C: $\text{Si} + \text{O}_2 \rightarrow \text{SiO}_2$.

Proprietățile chimice. Răspândire...etc

Educația transdisciplinară se bazează pe reevaluarea rolului intuiției, imaginației, sensibilității în transmiterea cunoștințelor. Astfel, realizez o viziune de ansamblu a elevului asupra unor probleme, aspecte reale, asigur o funcționalitate a informației, cultiv mobilitatea gândirii creative.

În încheiere, menționez, că valoarea pedagogică a temelor transdisciplinare oferă elevilor posibilitatea de a se autoexprima, le oferă șansa de a se manifesta plener în domeniile în care capacitățile lor sunt cele mai evidente, le cultivă cooperarea și mai puțin competiția, îi pune într-o situație autentică de rezolvare a unei sarcini concrete cu o finalitate reală, valorizează experiența cotidiană a fiecărui elev, considerând-o un suport în achiziționarea noilor abilități și capacități; li se oferă posibilitatea de a planifica propriile activități, asigurându-le coerență în gândire- o calitate foarte utilă pentru viitor or, scopul primordial al profesorului constă nu doar în transmiterea și evaluarea cunoștințelor, ci și în pregătirea copilului pentru depășirea tuturor obstacolelor existențiale ce vor parveni pe parcursul vieții.

Concluzia este că activitățile transdisciplinare la biologie/chimie pot fi realizate printr-o fuziune, poate nu cea mai complexă și mai radicală, dar calitativă, care propune un demers bazat pe dinamică și interacțiunea celor cinci piloni ai transdisciplinarității: *de-a dovedi că știm să fim, știind să-i învățăm pe elevi să învețe, să facă, să trăiască împreună cu ceilalți, să fie fericiți!*

Asigurarea implementării Curriculumului modernizat pentru învățământul primar, din perspectivă managerială

Ilica Roza, director adjunct responsabil de învățământul primar

*„Un pesimist vede dificultate în orice oportunitate,
Un optimist vede oportunitate în orice dificultate”*

/Winston Churchill

Învățământul primar se sincronizează cu reforma curriculară în Republica Moldova, care este direcționată spre realizarea unui învățământ de calitate. În practica educațională, se implementează a treia generație de curriculum axat pe formarea de competențe și, în plan managerial, implică mai multe probleme.

Etapa apariției Curriculumului modernizat a generat interes, dar și unele imprecizii în legătură cu implementarea acestuia. Deci, Asigurarea implementării Curriculumului modernizat pentru învățământul primar, din perspectivă managerială, rămâne o problemă, chiar și după ani de experiență în domeniu.

Identificând această problemă, ulterior, a fost necesar de a proiecta un traseu, reieșind din funcțiile manageriale, dar și din perspectiva implementării calitative a curriculumului, trasând obiective generale/specifice realizabile.

- ☐ Proiectare/organizare:
- ☐ Dificultăți în planificarea și ajustarea unui demers didactic modern, în conformitate cu rigorile cadrului curricular al disciplinelor proiectate/predare/evaluate.
- ☐ Discordanță între subiectele din planificarea activităților metodice, politicile educaționale curriculare și nevoile profesionale ale cadrelor didactice.
- ☐ Neclarități în proiectarea procesului de evaluare (tipurile de evaluări pentru toate disciplinele predate)
- ☐ Orientare /îndrumare:
- ☐ Interes scăzut a cadrelor didactice de conlucrare în echipă, pe domeniile profesionale.
- ☐ Demotivare personală pentru asigurarea implementării unui proces de predare-învățare-evaluare centrat pe cel ce învață, în vederea formării competențelor și asigurării succesului școlar al fiecărui elev.
- ☐ Dezorientarea cadrelor didactice în gestionarea propriei dezvoltări profesionale continue, axate pe necesități reale, în vederea asigurării performanței profesionale și participării în procesul de atestare.
- ☐ Lipsa unui stil democrat în acordarea consultinului metodic necesar cadrelor didactice și comisiilor funcționale.
- ☐ Reglare/autoreglare:
- ☐ Dificultăți în administrarea evaluărilor, structurarea mapelor de evaluări, în elaborarea testelor, în construirea baremelor de corectare/notare, a borderourilor, analizei rezultatelor școlare, reieșind din nota medie, % calității, % promovabilității, analizei pe itemi (suport pentru revenire la itemii slab realizați din cadrul evaluării)
- ☐ Neclarități în operarea/organizarea datelor statistice cu referire la rezultatele școlare (evaluări

inițiale, formative, sumative, evaluări interne/externe, note semestriale, anuale) și prelucrarea acestora întru asigurarea evoluției progresului școlar pentru fiecare disciplină, clasă, nivel de clasă, unitate școlară).

□ Decizii neclare cu privire la îmbunătățirea și remedierea unor situații descoperite pe parcursul realizării diverselor acțiuni de evaluare.

Identificarea lacunelor, a direcțiilor mai slabe și reorganizarea din mai multe perspective manageriale, axate pe funcțiile și competențele manageriale, însoțite de un șir de acțiuni direcționate spre responsabili concreți, în termeni stabiliți și cu obiective realizabile conduc situația de problemă Asigurarea implementării curriculumului modernizat, învățământ primar din perspective manageriale spre schimbare, spre luare de alte decizii corecte a unei verigi foarte importante din sistemul educațional „Implementarea curriculumului modernizat”.

Experiența anilor de tranziție spre un nou sistem de învățământ, precum și a rezultatelor investigațiilor vis-a-vis de practicile de conducere în noile condiții denotă că n-au fost folosite toate pârgurile schimbării în susținerea noilor finalități și obiective educaționale. Înlocuirea sistemului tradițional, didacticist de învățământ cu cel tip curricular n-a integrat și sistemul de conducere care a rămas destul de centralizat, fără o schimbare de esență a misiunii organizației școlare în contextul transformărilor sociale, ale mediului, ale strategiei și structurii, relațiilor și rețelelor, sistemului de informații și comunicare, de motivare și stimulare a personalului.

Conceptul de curriculum desemnează ansamblul proceselor educative și al experiențelor de învățare prin care trece elevul pe durata parcursului său școlar.

Managementul curriculumului se referă la modalitatea în care sunt organizate și utilizate resursele (umane, materiale, financiare, de timp etc.) existente la nivelul școlii pentru atingerea obiectivelor procesului educativ, așa cum sunt ele descrise în documentele școlare de tip reglator (Codul Educației, planuri-cadru, programe școlare, norme metodologice, manuale școlare, ghiduri etc.).

Cunoașterea procesului care se desfășoară în școală, implică monitorizarea acestuia și asigurarea implementării curriculumului din perspective manageriale și ale sistemului de evaluare. Aceasta va avea drept urmare creșterea performanțelor școlare.

Ce înseamnă o asigurare a implementării curriculumului din perspective manageriale?

În primul rând, e vorba de cunoașterea metodelor manageriale, care îl direcționează pe cadru didactic să realizeze mai bine și alte roluri esențiale de instruire (idem, p.56, 57). În acest sens, Șerban Iosifescu evidențiază mai multe metode:

- metode de cunoaștere și analiză a informațiilor privind mersul acțiunilor de instruire;
- metode pentru antrenarea în activitățile proiectate;
- metode, tehnici în proiectarea activității de instruire;
- metode, tehnici de conducere, dirijare a acțiunilor.

În același context, Șerban Iosifescu menționează și câteva modele de monitorizare:

- monitorizare de tip sistemic (context, intrări, reacții, ieșiri)
- monitorizări de tip managerial: sunt monitorizați indicatori de eficacitate, economicitate, eficiență, efectivitate;

-monitorizare de tip competențial-se referă la monitorizarea unor competențe specifice domeniilor: managementul atenției, managementul înțeleșurilor, managementul încrederii, managementul de sine.

Monitorizarea vizează conexiunea proiectare-implementare-evaluare și constituie mecanismul care încorporează această triadă. Din această perspectivă, implementarea devine obiectivul principal al monitorizării. În concordanță cu cele proiectate, se monitorizează obiectivele operaționale, grila de indicatori cantitativi și calitativi stabilită prin proiectare, folosirea resurselor, procesul de participare, motivare, dezvoltarea personalului, acțiuni susținute prin rezolvarea problemelor apărute și acumularea de informații necesare pentru evaluare. Rezultatul acțiunii binomului monitorizare-evaluare oferă, în ultimă instanță, posibilitatea de a determina eficacitatea, gradul de atingere a finalităților prestabilite, economicitatea, nivelul consumului de resurse și eficiența care exprimă raportul dintre eficacitate și economicitate, precum și efectivitatea celor realizate, adecvarea rezultatelor la nevoile existente.

Evaluarea este o componentă indispensabilă a conceptului de curriculum, procesul de măsurare și de apreciere în raport cu cele intenționate. Ea are menirea de a forma baza de date care este folosită în luarea deciziilor cu referire la acțiunile manageriale de proiectare, corectare, monitorizare etc.

Printre perspectivele manageriale care ar îmbunătăți implementarea curriculumului modernizat sunt strategiile de schimbare organizațională. Printre ele se remarcă:

1) reducerea mărimii /dimensiunilor organizației în scopul îmbunătățirii eficienței, competitivității (Cameron,1995);

2) reconceperea menită de a promova „regândirea fundamentală și reproiectarea radicală a proceselor...” (Hammer și Champy, 1993), ce admite ca procesul de luare a deciziei să fie un element al muncii oricărei persoane și nu doar a managerilor ca rezultat al concentrării mai multor procese, raportabile la dezvoltarea unui produs, decât pe funcții cu orientare doar spre sarcină. O altă perspectivă, menționează aceeași sursă privind strategia reconceperii, este oferită de Beatty și Ulrich(1991) ca fiind reprezentată de un proces de 5 pași: restructurarea; înlăturarea birocrăției; împuternicirea angajaților; îmbunătățirea continuă; schimbarea culturală strategică (Idem, p.214)

În contextul celor relatate anterior, în sfârșit, inovarea strategică este considerată cea mai efectivă și creativă soluție a schimbării organizaționale. Organizațiile inovative stimulează „cultura creativității”, structura lor este de tip organic, flexibilă, capabilă de „împuternici” angajații, accentuând și apariția inovației „de jos în sus”, și nu doar pe traiectul clasic. Această strategie schimbă și filosofia „controlului” (Van de Ven,1995), ceea ce implică renunțarea la structurile și practicile manageriale de control. În context, se atestă și organizarea prin „haos”.

În concluzie, pot menționa , că ideile din cercetările științifice, preluate de la diferiți autori, au dat start unor direcții noi în soluționarea problemelor din perspective manageriale:

- din teoriile haosului-pregătire și adaptare profesională prin mijloace inedite;
- din inovarea strategică-„împuternicirea”angajaților, traiectul de „jos în sus”axat pe necesitățile cadrului didactic;
- din strategiile de schimbare organizațională- reducerea mărimii/dimensiunilor organizației (aici, regrouparea resurselor umane, învățământ primar) în scopul îmbunătățirii eficienței, competitivității și orientarea procesului de luare a deciziei să fie un element al muncii oricărei persoane și nu doar a managerilor ca rezultat al concentrării mai multor procese, raportabile la dezvoltarea unui produs, decât pe funcții cu orientare doar spre sarcină;
- din nevoile de schimbare radicală- trecerea de la un management „centrat pe control” la unul centrat pe „angajament implicativ”, ceea ce ar favoriza reorientarea, trecerea de la „controlul calității” la „asigurarea calității”;
- din modelele de monitorizare- acțiuni ce vizează conexiunea proiectare-implementare-evaluare și constituie mecanismul care încorporează această triadă;
- din cunoașterea metodelor manageriale- direcționarea cadrului didactic în realizarea mai eficientă și a altor roluri esențiale de instruire.

În continuare, mă voi referi la unele acțiuni realizate, ca urmare a noilor filosofii curriculare studiate. A fost nevoie de mai multe etape de lucru pentru pregătirea profesională a resurselor umane în aspect metodic, trecând de la experiența metodică pasivă: citirea referatelor, la experiența interactivă: ateliere, mese rotunde, prezentări publice.

Ulterior, prin coordonarea activității cadrelor didactice, a Comisiei Metodice învățământ primar (CM), a Comisiei Metodice a Diriginților (CMD), Comisia de Frecvență (CF), Comisia de Implementare a Curriculumului Modernizat, Comisia de Evaluare și Asigurare a Calității (CEAC) am purces la îmbunătățirea și asigurarea implementării curriculumului modernizat, învățământ primar, implicând și responsabilizând cadrele didactice în activitățile pe care le desfășoară.

Obiectiv general I: Cunoașterea și aplicarea documentelor de politică educațională și a finalităților, urmărind modificările legislative.

Obiective specifice	Activități/ proceduri	Grup-țintă	Indicatori de performanță
1. Informarea cadrelor didactice cu actele normative și legislative curente.	Promovarea abordărilor curriculare inovative în cadrul activităților metodice. Prezentarea publică a informației.	cadrele didactice, învățământ primar	Cadre didactice informate
	Încurajarea elaborării produselor curriculare (proiectării de lungă durată, planificarea zilnică, elaborarea testelor).		Cadre didactice motivate
	Stocarea informației și dotarea cabinetului metodic, învățământ primar cu acte normative și legislative de politică educațională.		Mapa „Acte normative și legislative” Suport didactic
	Remiterea informației către beneficiari (format electronic sau tare)	cadrele didactice, învățământ primar	TIC în management
2. Utilizarea documentelor de politică educațională în practică	Acordarea de consultanță specializată cu trimitere la sursele normative și legislative.		Claritate și corectitudine în documentele școlare
3. Determinarea nivelului de cunoaștere și aplicare, prin vizare a documentației școlare	Verificarea nivelului de realizare a produselor curriculare: - Proiectarea de lungă durată - Plan de activitate al Comisiei Metodice, al Comisiei Metodice a Diriginților, al Comisiei de Frecvență, al Comisiei pentru Implementarea Curriculumului - Plan de activitate al CEAC	cadrele didactice, învățământ primar	- Proiectarea de lungă durată conform cerințelor metodologice actuale - Plan de activitate al CM, CMD, CF
	Coordonarea cu managerul instituției a rezultatelor desfășurate.	Managerul instituției	Plan de îmbunătățire și soluționare a problemei

Obiective specifice	Activități/ proceduri	Grup-țintă	Indicatori de performanță
1. Formarea instituțională a cadrelor didactice	Organizarea ședințelor metodice raportate la actul de predare-învățare-evaluare, axate pe nevoile cadrelor didactice, inovațiile din învățământ și lacunele depistate în diverse tipuri de control.	cadrele didactice, învățământ primar	Cadre didactice competente în actul de predare-învățare-evaluare
	Acordarea consultanței metodice, reieșind din necesitățile cadrelor didactice		Lecții desfășurate corect.
	Aprofundarea cunoștințelor și aplicarea TIC-ului în procesul de predare-învățare-evaluare.		-Lecții moderne; -Rapoarte format tapat;
2. Promovarea relațiilor de colaborare/învățare reciprocă	Asistări la lecții, cu scop de observare	cadrele didactice, învățământ primar	Proces instructiv-educativ de calitate.
	Interasistențele colegiale		Experiență promovată a cadrelor
	Prezentarea lecțiilor publice în cadrul ședințelor metodice.		Act de predare-învățare-evaluare
	Motivarea cadrelor didactice prin acordarea certificatelor pentru volumul de lucru realizat.		Credite profesionale; traseu propriu de dezvoltare profesională
	Stabilirea parteneriatului între cadrele didactice, familiile copiilor și comunitate.		Parteneriate trainice

Obiective specifice	Activități/ proceduri	Grup-țintă	Indicatori de performanță
3. Asigurarea implementării procesului de predare-învățare-evaluare	Controlul orientat spre activitatea cadrului didactic: - Proiectării de lungă durată; - Proiectelor zilnice; - Portofolii: a cadrului didactic, dirigintelui, de evaluare a clasei; - Catalogului de clasă, opționale, cercuri; - Ședințele cu părinții și procesele –verbale ale ședințelor; - Dosarele personale; - Pașaportul sănătății al elevilor; - Parcurgerea ritmică a materiei de studiu pentru fiecare clasă;	cadrele didactice, învățământ primar	Lacune depistate Plan de recuperare Documentație școlară perfectată corect Bune practici din activitatea cadrelor didactice Control asupra parcurgerii ritmice a materiei la nivel de treaptă primară
	Verificarea și controlul orientat spre dezvoltarea competențelor la elevi: - Caietul elevului - Testelor de evaluare - Agenda și portofoliul elevului	Elevii claselor primare	Responsabilizarea elevilor și dezvoltarea competențelor cheie; remediere a situațiilor descoperite

Obiectiv general II: Îmbunătățirea calității actului de predare-învățare-evaluare, asigurarea șanselor egale tuturor cadrelor didactice și elevilor.

Obiectiv general III: Reconsiderarea tehnicilor de evaluare a activității cadrelor didactice.

Obiective specifice	Activități/ proceduri	Grup-țintă	Indicatori de performanță
1. Reorientarea cadrelor didactice de la „control” spre „angajament implicativ	Orientarea activității cadrelor didactice spre autoevaluare și alegerea propriului traseu de dezvoltare-evaluare.	cadrele didactice, învățământ primar	Documentație școlară perfectată corect; cadru didactic decisiv în autoapreciere
	Orientarea activității cadrelor didactice spre evaluare reciprocă, cooperare.		Cooperare între cadrele didactice;
2. Direcționarea cadrului didactic în realizarea eficientă a rolurilor esențiale.	Anunțarea, mai întâi, a criteriilor de evaluare, apoi fiind urmate de acțiuni de control.	cadrele didactice, învățământ primar	Sporirea și asigurarea calității
	Stabilirea foarte clară a indicatorilor de performanță în activitatea cadrelor didactice.		Performanțe în activitatea didactică
3. Monitorizarea activității cadrelor didactice pentru pregătirea și adaptarea profesională prin mijloace inedite.	Reorganizarea activităților metodice: I sem. - activitățile metodice științifico-teoretice II sem. - desfășurarea practică sau -o activitate metodică științifico-teoretică, -după o lună de exersare- lecție demonstrativă	Șefii Comisiilor Metodice; cadrele didactice,	Conexiune între proiectare- implementare-evaluare Conlucrare în echipă pe domenii profesionale
	Prelucrarea cantitativă și calitativă a rezultatelor școlare, pentru aprecierea realității și luarea deciziei.	Comisia de Evaluare și Asigurare a Calității	Gestionare proprie a fișei- raport a cadrului didactic cu referire la rezultatele școlare;

Referințe bibliografice

Documente oficiale:

1. Ministerul Educației Republicii Moldova, Curriculum școlar clasele I-IV, Chișinău, 2010
2. Ministerul Educației Republicii Moldova, Ghid de implementare a Curriculumului modernizat pentru treapta primară de învățământ, Chișinău, Lyceum

Publicații de referință:

1. Andrițchi, Viorica, Metodologia managementului Resurselor umane în instituția școlară, Chișinău, 2009,
2. Baci, Sergiu, Suport de curs „Managementul calității în învățământ” Chișinău, 2010
3. Cojocaru, Vasile Gh., Renovarea educației prin implementarea celor mai avansate tehnici de conducere, Chișinău, 2004.
4. Cojocaru, Vasile Gh., Management educațional. Ghid pentru directori de unități de învățământ, Ed. Știința, 2003.
5. Cojocaru, Vasile Gh., Schimbarea în educație și schimbarea managerială, Editura Lumina, Chișinău, 2004.

„Dezvoltarea profesională și autoformarea la nivel de unitate școlară ”

*Lupu Olesea, director adjunct
grad managerial doi*

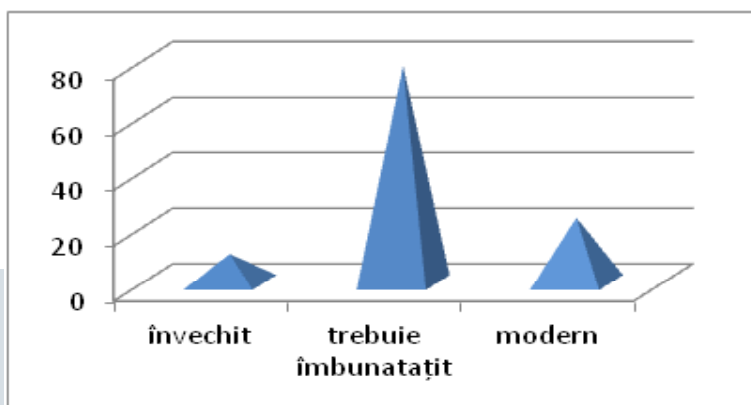
***Profesionalismul înseamnă să știi CUM să faci,
CÂND să faci și SĂ FACI.” – Frank Tyger***

Schimbările produse în societate și prognoza accelerării evenimentelor ce vor urma impun formarea în cadrul acestor sisteme a capacității de reglare continuă și de autopropagare a adaptabilității. Din această perspectivă principiile educației permanente devin linii orientative pentru acțiunea educativă în general, iar formarea profesională constituie un segment a cărui accentuare nu poate fi considerată un element neprioritar. Trăind într-o societate bazată pe cunoaștere, indivizii sunt puși în situația de a-și structura permanent propriul mod de acces la informație și propria capacitate de selectare a informațiilor. Deci, formarea sistematică a cadrului didactic este inevitabilă. Menționez că, formarea continuă este o posibilitate extraordinară de afirmare profesională prin

competență și acțiune de calitate.

Analizând problema formării profesionale a cadrelor didactice și impactul acesteia asupra dezvoltării competențelor elevilor, în liceu am identificat următoarele puncte slabe:

- comunicarea inefficientă între personalul didactic, determinată de predominarea relațiilor interpersonale în dauna celor profesionale;
- motivarea insuficientă a cadrelor didactice pentru munca prestată și pregătirea profesională;

Sistemul actual de dezvoltare profesională din cadrul liceului

- lipsa de consecutivitate în promovarea cadrelor didactice;
- pregătirea /formarea profesională a cadrelor, reieșind doar din cerințele atestării;
- cadre didactice tinere, fără experiență pedagogică;
- se atestă conservatorismul unor cadre didactice privind: organizarea și desfășurarea lecțiilor, centrarea activității didactice pe nevoile elevului;
- mai rar sunt practicate activitățile de cercetare, elaborări auxiliare, participări la forme de specialitate (masterat, doctorat, studii aprofundate)

Astfel, pentru elucidarea acestor lacune rămâne să dezvoltăm mecanismele / procedurile care asigură o bună corespondență dintre politica de dezvoltare a personalului și necesitățile reale a personalului. Deaceia se insistă pentru sporirea motivației și interesului pentru activitățile profesionale (colaborare cu părinții, perfecționarea, activitățile extracurriculare, confecționarea materialelor didactice, pregătirea cu profesionalism a lecțiilor etc.).

Trecând de la sistemul reglat de ofertă la un sistem reglat de cererile, interesele și necesitățile reale ale profesorului încurajăm concurența liberă, a parteneriatului educațional și cel mai important, a posibilității cadrelor didactice de a-și asuma și construi propriul traseu de formare profesională. Sigur, această transformare reprezintă un proces complex de pregătire, care presupune fie dobândirea de noi

cunoștințe, fie îmbunătățirea abilităților existente și căpatarea de deprinderi și competențe noi, acumularea unor cunoștințe suplimentare ce vor fi utile mai târziu.

Vorbind, de o școală a viitorului, participarea pedagogilor la programele de formare profesională continuă aduce beneficii atât celui implicat direct în achiziționarea de competențe, cât și elevilor.

Inițial, în scopul de a diagnostica nivelul și necesitatea formărilor instituționale am aplicat un studiu cu referire la dezvoltarea personalului, gradul de implicare/ participare, schimbările de rol de relații. Rezultatele au fost un suport esențial în activitatea managerială, în baza acestuia am stabilit obiectivele formării și creșterii profesionale a cadrelor didactice din instituție. Și anume:

- dezvoltarea de noi competențe sau competențe mai bune de proiectare, implementare și evaluare a curriculum-ului, de adaptare la particularitățile elevilor și la tendințele actuale de didactică;
- noi competențe de dezvoltare a situațiilor de învățare bazate pe instruirea diferențiată a elevilor, utilizând metode interactive de predare-învățare;
- dezvoltarea capacităților de interrelaționare în cadrul comunității profesionale;
- promovarea și diseminarea rezultatelor și a exemplurilor de bune practici.

Aceste obiective se realizează prin activități de formare care vin să completeze cererile cadrelor didactice din instituție. Astfel, pentru a ameliora unele aspecte de problemă sistematic sunt organizate:

a) activitățile metodico-științifice, realizate la nivelul unității de învățământ sau pe grupe de unități, respectiv comisii metodice, cercuri pedagogice;

b) schimburi de experiență și parteneriate educaționale pe probleme de specialitate și psihopedagogice (clubul tânărului specialist, clubul pedagogilor cu experiență avansată).

Forme: ședințe de lucru, activități practice, traininguri, ateliere, seminarii, conferințe, instruirii metodice etc.

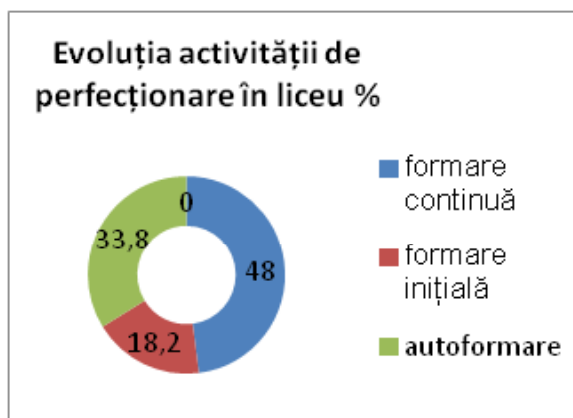
Aceste formări reprezintă un cadru de devenire/ perfecționare a profesorului în plan cognitiv, afectiv și psihosocial, constituind un prilej de dezvoltare personală care să-i permită să creeze noi cunoștințe și să adapteze cunoștințele acumulate la contexte aflate într-o continuă schimbare. Constatăm un progres visavi de colaborarea între cadrele didactice în perspectiva dezvoltării profesionale - evaluarea de la egal la egal, care are scopul sprijinirii cadrului didactic pentru identificarea punctelor sale tari și a domeniilor în care are nevoie de dezvoltare. Aceasta include: rezultate ale observării directe privind procesul de predare-învățare-evaluare (fișe de observare și evaluare a lecțiilor și reflecții asupra celor observate, cu recomandări); considerații pedagogice privind realizarea activităților extrașcolare (fișe de observare a activităților și reflecții asupra celor observate, cu recomandări); considerații pedagogice cu referire la implicarea în activitatea de dezvoltare profesională.

Desfășurarea eficientă a procesului de formare continuă necesită o monitorizare implicativă corectă. Deaceia persoanele formate nu constituie doar un obiect al formării ci elemente active ale formării deschise unui parteneriat cu formatorii. Demersul didactic al formării continue este unul centrat pe educat astfel încât rolul formatorului este acela de a configura contextul, cadrul în care educatul se autoformează.

Formarea continuă a cadrelor didactice are impact asupra sistemului educațional în liceu și permite:

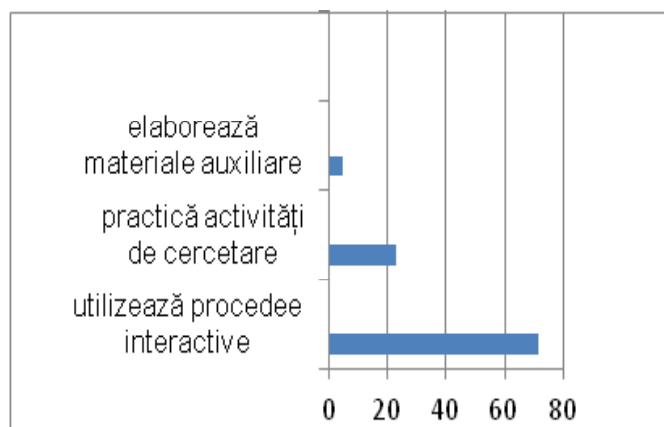
- relaționarea formării cu factorii sociali, economici și comunicaționali;
- instalarea profesionalismului în domeniu;
- contribuția la realizarea schimbărilor din sistemul educațional;
- valorificarea analitico-sintetică a noilor conținuturi educaționale;
- implementarea noilor strategii și tehnologii;
- promovarea culturii educaționale;

Sistemele moderne de învățământ accentuează continuitatea a trei secvențe de instruire permanentă congruente la nivel de politică a educației. Astfel, **evoluția activității de perfecționare a cadrelor didactice în liceu** se realizează pe circuitul metodologic: formare inițială (nivel de bază) – formare continuă (nivel avansat) – autoformare (nivel performant). În rezultatul monitorizării activității cadrelor

didactice am constatat că, acestea susțin necesitatea activităților de formare.

În urma formărilor locale cadrele didactice și-au îmbunătățit competențele profesionale. Și anume: să utilizeze noi instrumente și tehnologii de lucru; au mai multe idei despre cum ar putea fi îmbunătățit

procesul educational; să comunice și să relaționeze adecvat cu colegii sau cu elevii; își orientează activitatea didactică pe standardele educaționale; păstrează caracterului științific/ flexibil/ transparent/ pozitiv al informației, obiectivității; se concentrează pe rezultatul scontat în standard dar și pe rezultatul fiecărui elev; se lucrează în direcția prevenirii eșecului școlar; promovării elevilor dotați; promovează recunoașterea competențelor și /sau a calificărilor. Toate acestea au o reflectare pozitivă asupra elevului: și-au păstrat atitudinea față de obiect; elevii primesc noi responsabilități în cadrul lectiei; beneficiază de originalitate și creativitate în cadrul lectiei etc.

În conformitate cu standardele de evaluare a cadrelor didactice propuse de ME, elaborarea planului de dezvoltare profesională este o prerogativă pentru îmbunătățirea nivelului profesional pe domeniile identificate / pentru satisfacerea necesităților reale de dezvoltare profesională, cât și pentru împărtășirea bunelor practici, creșterea responsabilității personale a fiecărui cadru didactic pentru reușita propriei cariere profesionale. Cadrul didactic, în calitate de actant al educației interesat de dezvoltare profesională pe parcursul întregii vieți, este cel mai în măsură să se evalueze, să-și stabilească scopuri de dezvoltare și să analizeze gradul de realizare a acestora, să se autoevalueze.

Autoevaluarea ca proces asigură reflecția profundă asupra modului în care elevii sânt ajutați de către cadrul didactic în obținerea succesului în învățare. Acest proces reflexiv trebuie să ajute profesorul în identificarea punctelor sale tari și a domeniilor în care are nevoie de sprijin și dezvoltare. La nivel de instituție se implementează noile standarde de evaluare a cadrelor didactice prin următorii pași:

Ciclul evaluării și dezvoltării profesionale

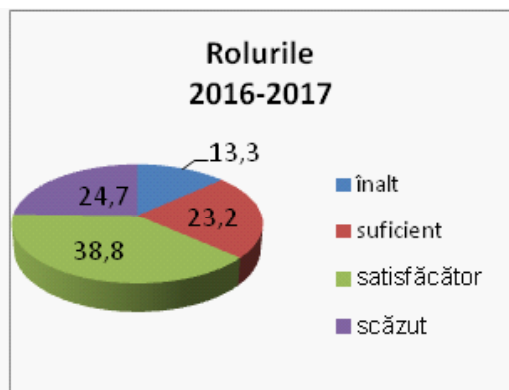
I. Analiza impactului acțiunilor realizate (Ce a realizat cadrul didactic? Ce a avut mai mare impact asupra schimbării situației inițiale?)

II. Evaluarea cadrului didactic (Unde este cadrul didactic acum? Punctele tari. Domeniile de dezvoltare .)

III. Ce face pentru a realiza obiectivele? (identificare /creare oportunități de învățare)

IV. Elaborarea planului de dezvoltare profesională (Unde vrea să ajungă cadrul didactic?)

Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice trebuie să fie o prioritate a tuturor factorilor de decizie astfel ca toți elevii să beneficieze de o cât mai bună pregătire și având la dispoziție cele mai noi tehnologii.

Astăzi, școala nu mai poate fi privită ca un turn de fildeș, și eterogenitatea crescândă a populației școlare le solicită educatorilor înlocuirea în practica lor profesională a logicii determinate de predare printr-o logică a învățării bazate pe activitatea intelectuală a elevului. Perfecționarea personalului didactic contribuie la îmbunătățirea culturii școlare, a relațiilor interpersonale, în condiții în care profesorii și elevii promovează învățarea prin ei însuși. Importanța formării continue a cadrelor didactice este dată de necesitatea reactualizării cunoștințelor și a competențelor profesionale, prevenirea efectelor evoluției tehnologice și necesitatea creșterii calității actului

educațional din perspectiva adaptării la nevoile societății actuale.

În această perspectivă intervin activitățile curente organizate la nivel de consiliu profesoral, consiliu de administrație și consiliu metodic, alte forme de activități metodice care permit reglarea-autoreglarea continuă a practicii pedagogice în raport cu o pluralitate de roluri asumat: educator, evaluator, cercetător, mentor, consilier etc. Metodele de instruire se coagulează în strategii din ce mai inovative pentru a

face din fiecare oră o cale de acces la metode și instrumente de cunoaștere. Profesorii sunt obligați să se implice în activități de formare pentru a a-și completa arsenalul profesional și pentru a se putea adapta la specificul materiei predate. Motivația și voința pot conlucra acum în sensul obținerii unui randament maxim al activității de învățare atunci când finalitățile învățării se suprapun peste aspirațiile personale.

Formarea continuă a cadrelor didactice reprezintă o activitate cu conținut pedagogic și social proiectată, realizată și dezvoltată în cadrul sistemului de învățământ, cu funcție managerială de reglare – autoreglare continuă a procesului de învățământ, la toate nivelurile sale de referință funcțional, structural și operațional.

Funcțional: convertirea în practică a finalităților de sistem (ideal, scopuri);

Structural: valorificarea resurselor (informaționale, umane, didactico-materiale);

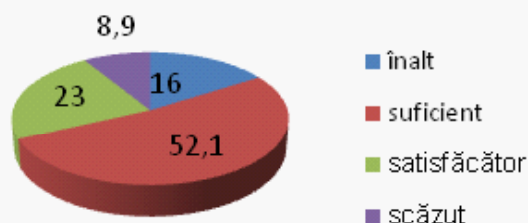
Operațional: dezvoltarea activităților specific procesului (lecții, cursuri, seminarii, activități metodice, managerial, asistențe etc). Astfel, într-o unitate școlară unde sunt create structuri adecvate cu privire la dezvoltarea personalului aceste trei nivele sunt într-o strânsă legătură și interdependență.

Elaborarea standardelor profesionale ale cadrelor didactice din învățământul primar, gimnazial și liceal este un sistem de referință important pentru autoevaluarea nivelului de performanță al cadrelor didactice din învățământul primar, gimnazial, liceal, special, complementar. Fiecare cadru didactic, cunoscând standardele, va fi capabil să își identifice punctele forte ale competențelor, precum și ariile formării profesionale, care necesită îmbunătățiri. De asemenea, standardele sînt repere de bază în organizarea eficientă a procesului de evaluare a cadrelor didactice, de dezvoltare profesională și avansare în carieră. Ele acoperă întreaga activitate de predare-învățare-evaluare structurate pe cinci dimensiuni/domenii prioritare: Proiectarea și pregătirea învățării; Mediul de învățare; Procesul de predare-învățare-evaluare; Dezvoltare și creștere profesională; Relația școală-familie-comunitate.

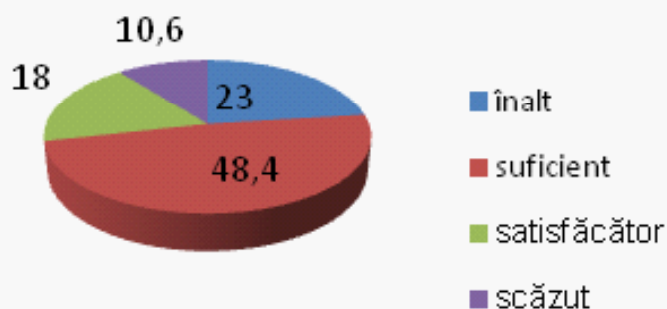
Astfel, evaluarea cadrului didactic îi va constitui sprijin în dezvoltarea profesională a acestuia și, implicit, sprijinirea creării în instituția de învățământ a unei reale comunități de învățare și dezvoltare profesională. Și anume: formarea competențelor de reflecție și autoevaluare a cadrelor didactice; asigurarea calității procesului de învățare la clasă; identificarea domeniilor în care cadrele didactice demonstrează competențe și experiențe notabile, precum și a celor în care au nevoie de informare și sprijin pentru dezvoltare; elaborarea planurilor individuale de dezvoltare profesională; proiectarea acțiunilor de împărtășire a experienței și de dezvoltare profesională la locul de muncă; stimularea creării în instituția de învățământ a unei comunități reale de învățare.

Concluzie: Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice trebuie să fie o prioritate a tuturor factorilor de decizie astfel ca toți elevii să beneficieze de o cât mai bună pregătire și având la dispoziție cele mai noi tehnologii. Elevii pe care îi formăm trăiesc într-o societate care nu mai este aceeași în care ne-am dezvoltat personalitatea majoritatea dintre noi. Dacă noi am început să lucrăm cu calculatorul la o anumită vârstă, acum majoritatea dintre ei se nasc cu calculatorul în casă, îl folosesc de la vârste fragede când pot să asimileze cunoștințe în mod natural, fără să conștientizeze greutatea celor învățate. În același timp, este necesar ca noi, profesorii, să avem aceeași deschidere către societatea informațională în care producerea de informație și folosirea ei în cele mai neașteptate moduri constituie o provocare pentru toți.

**Dezvoltarea personalului %
2016-2017**

**Implcare/ participare%
2016-2017**

Atelier de lucru: Învățarea interactivă prin cooperare

Irina MUTEANU, învățătoare,
grad didactic I

Dascălii cu adevărat înzestrați sunt cei care își aduc clasa la stadiul în care să poată spune: Fie că sunt de față ori nu, clasa își continuă activitatea. Grupul și-a câștigat independența”

/Maria Montessori/

Roza ILICA,
director adjunct,
grad managerial II

Trăind într-o societate aflată într-o continuă schimbare în care explozia informațională se desfășoară în paralel cu explozia tehnologică în domeniul transmiterii informației, este mult mai important să-i învățăm pe elevi cum să învețe eficient, să gândească critic, constructiv și să găsească acele probleme care sunt importante și utile pentru ei.

Școala trebuie să ofere elevilor posibilitatea dobândirii unei experiențe sociale, constructive, bazată pe cooperare și colaborare în rezolvarea problemelor vieții și care asigură conviețuirea într-o lume pașnică.

Elevii trebuie să-și dezvolte abilitatea de a soluționa eventualele conflicte în mod constructiv. Acest obiectiv se poate realiza prin promovarea în școli a învățării bazate pe cooperare.

Învățarea prin cooperare este un principiu, o strategie educațională a cărei eficiență este tot mai mult apreciată.

Grup țintă: cadre didactice

Durata: 90 min.

Obiectivele atelierului:

La sfârșitul acestei sesiuni, participanții vor fi capabili să:

O1 – să definească sintagma învățarea interactivă prin cooperare;

O2 - să aplice corect metode de învățare prin cooperare;

O3 – să enumere caracteristicile modelelor de activitate: competitiv, individualist, de cooperare;

O4 – să deducă avantajele și dezavantajele învățării interactive prin cooperare;

O5 - să argumenteze opinia proprie;

O6 – să manifeste interes și spirit de colaborare în realizarea sarcinilor.

Metode și procedee: problematizarea, descoperirea, conversația, explicația, brainstorming, jocul didactic, predarea complementară, numerele cap la cap, caruselul gândirii, linia valorilor pânza de păianjen.

Mijloace de învățământ: fișe de lucru, carioci, prezentarea Power Point, proiector, calculator, fișe de evaluare.

Referințe bibliografice:

1. Dumitru I. Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă, Timișoara, 2000;
2. Moldovanu I.; Coadă C., 855 de Jocuri și Activități, Ghidul Animatorului, Chișinău 2005.

1. Activitatea „Câmpul minat”

Pe podea sunt aranjate haotic diferite obiecte. Unui participant sunt legați ochii și i se propune să traverseze „câmpul minat”. După eșuare, i se oferă a doua șansă, ceilalți participanți sunt rugați să-l ghideze. A treia încercare este realizată cu ajutorul unui singur „ghid”, ales la dorința celui cu ochii legați. Urmează discuții în baza întrebărilor: Cum s-a simțit de fiecare dată cel cu ochii legați? Ce dificultăți a întâmpinat? De ce nu a reuși să traverseze „câmpul minat”? De cine a fost ajutat? Cum a fost ajutat? Cine l-a deranjat? Care sunt premisele succesului? Care sunt concluziile acestei activități? În ce situații din practica dvs ați putea utiliza această activitate?

2. Definirea noțiunii „învățarea interactivă prin cooperare”

Participanților li se propun trei noțiuni selectate din DEX:

ÎNVĂȚĂRE, învățări, s. f. Acțiunea de a învăța și rezultatul ei; instruire, învățatură, studiu.

Învățarea unei limbi străine.

◇ Expr. Învățare de minte = dobândire de experiență; p. ext. cumințire, învățatură de minte.

INTERACTIV, -Ă, interactivi, -e, adj. Referitor la interacțiune, cu caracter de interacțiune. ♦ (Despre regimul de lucru al unui sistem de calcul) Caracterizat prin împărțirea facilităților de calcul între mai mulți utilizatori, aflați în interacțiune permanentă cu sistemul.

COOPERARE s.f. Acțiunea de a coopera și rezultatul ei; colaborare, conlucrare

Folosind noțiunile propuse, participanții în grup definesc sintagma „învățarea interactivă prin cooperare”

După prezentările realizate de participanți, sunt prezentate definițiile științifice:

„Învățarea prin cooperare înseamnă utilizarea ca metodă instructională a grupurilor mici de elevi, astfel încât aceștia să poată lucra împreună, urmând ca fiecare membru al grupului să-și îmbunătățească performanțele proprii și să contribuie la creșterea performanțelor celorlalți membri ai grupului.” (Johnson, R., Johnson, D., Holubec, E., 1994)

„Învățarea prin cooperare se referă la o varietate de metode de predare în care elevii lucrează în grupuri mici pentru a se ajuta unii pe alții în învățarea conținutului academic. În clasele cooperante se așteaptă ca elevii să se ajute unii pe alții, să discute unii cu alții, să-și verifice nivelul curent de cunoaștere și să umple lacunele în înțelegere, unii altora.” (Slavin, R., 1995)

„Învățarea cooperativă este o metodă didactică bazată pe organizarea, în funcție de obiectivele operaționale bine stabilite, a unei munci colective fondate pe complementaritate, orientate spre asigurarea aspectului social al învățării și care vizează dezvoltarea deprinderilor de comunicare interpersonală, a interacțiunilor, competențelor și comportamentelor sociale ale elevilor.” (Ionescu, M., Bacos, M., 2001)

CONCLUZIE: Învățarea prin cooperare este o strategie de instruire structurată și sistematizată, în cadrul căreia, grupe/echipe mici lucrează împreună pentru a atinge un țel comun, urmând ca fiecare membru al unui grup să-și îmbunătățească performanțele proprii și să contribuie la creșterea performanțelor celorlalți membri ai grupului.

3. Aplicarea metodei „Predarea complementară”

Participanților li se propune spre studiere textul. Se respectă algoritmul metodei Predarea complementară.

Textul propus spre studiu:

Pasaj nr. 1

Există câteva elemente-cheie care definesc specificul învățării prin cooperare:

☐ Interdependența pozitivă

Elevii trebuie ajutați să conștientizeze faptul că este în avantajul fiecăruia dintre ei dacă ceilalți colegi învață bine și constituie un dezavantaj dacă ceilalți nu învață suficient.

☐ Interacțiunea directă, „față-n față”, între elevi

Elevii pot să-și exprime interdependența pozitivă prin comportamentul manifestat în rezolvarea sarcinilor de învățare.

☐ Răspunderea individuală a fiecărui membru al grupului, unul față de altul și față de toți ceilalți.

Elevii cooperează și colaborează în învățarea unor conținuturi, acordându-și ajutor și sprijin reciproc și asumându-și răspundere pentru ceea ce fac.

□ Abilitarea elevilor pentru relaționarea interpersonală și lucrul eficient în grup.

Conducerea activității, luarea deciziilor, încrederea reciprocă, comunicarea deschisă și conștientă, managementul conflictelor.

□ Alocare timpului necesar analizei și evaluării activității de grup și pentru stabilirea unor măsuri necesare îmbunătățirii muncii deja efectuate.

Prin aceasta se dezvoltă atașamentul față de grup, grija față de celălalt, indiferent de nivelul intelectual, clasa socială, apartenență etnică sau religioasă.

Pasaj nr. II

M. Deutsch arată că orice proces de cooperare se caracterizează prin:

□ Accent pe evidențierea asemănărilor și minimalizarea diferențelor între membrii grupului. Cooperarea determină creșterea sensibilității față de asemănări și diminuarea până la anulare a diferențelor.

□ Atitudinea pozitivă a fiecărui membru al grupului, unul față de celălalt. Un proces de cooperare conduce la atitudini de încredere, de prietenie și întrajutorare la dorința de a răspunde cu bunăvoință la solicitările și nevoile celui alt.

□ Focalizarea pe sarcină. Cooperarea conduce la considerarea intereselor aflate în eventual conflict drept o problemă comună ce trebuie să fie rezolvată prin eforturi comune, prin colaborare și cooperare. În procesul cooperării în rezolvarea unor sarcini se cunoaște legitimitatea intereselor fiecărui membru al grupului și a necesității căutării unei soluții care să satisfacă necesitățile și interesele tuturor.

□ Transformarea claselor de elevi într-o comunitate de învățare în care competiția individuală bazată pe confruntare este înlocuită cu cooperarea și colaborare elevilor bazată pe folosirea controversei constructive.

Pasaj nr. III

Fundamentele teoretice ale instruirii prin cooperare au fost puse de Piaget și Vîgotskii. Ei au plasat pe prim plan în procesul de dezvoltarea intelectuală interacțiunea socială și comunicarea interpersonală.

Instruirea prin cooperare este una din multele strategii eficiente. Strategiile pot fi clasificate după bazele sale teoretice, scopurile propuse și rezultatele așteptate. În clasificarea propusă de Joyce și Weil sunt 4 grupuri principale:

□ Prelucrarea procesuală a informației (mărește capacitatea de învățare a conceptelor academice și a informației „mărește posibilitățile de dezvoltare a gândirii logice a copiilor, face posibilă utilizarea mai multor metode de interogare)

□ Dezvoltarea personalității (promovează dezvoltarea individuală prin mărirea conștientizării de sine, autocunoașterii, responsabilității personale pentru autodeterminare)

□ Dezvoltarea abilităților sociale (valorifică energia, coordonează lucrul celor ce activează în grup. Scopurile primordiale includ soluționarea problemelor, dezvoltarea abilităților de interacțiune socială și însușirea în grup a unor noi conținuturi.)

□ Dezvoltarea comportamentală (se axează pe învățarea informației academice, abilităților și comportamentului prin feed-back sau prin consolidarea performanțelor.)

Pasaj nr. IV

CREZUL INSTRUIRII ACTIVE

Ce aud – uit,

Despre ce aud și văd – îmi amintesc puțin.

Ce aud, văd și întreb sau discut cu cineva – încep să înțeleg.

Ce aud, văd, discut și fac – însușesc și mă deprind cu acestea.

Ce predau altcuiva – învăț eu însumi.

Ceea ce transpun în practică – mă transformă.

Asimilarea cunoștințelor se realizează prin explicații reciproce care sunt posibile datorită relațiilor

ce se stabilesc între copii. Fiecare copil are posibilitatea: să explice celorlalți ce a înțeles, să solicite explicații de la colegi, să înțeleagă mai profund nu numai prin ceea ce primește, ci și prin ceea ce dă (adică, prin încercările de a-și expune punctul de vedere)

Explicația + relația = unitate contradictorie ce funcționează concomitent, agenții și receptorii fiind în ambele cazuri elevii înșiși.

4. Aplicarea metodei „Numerele cap la cap”

Pentru verificarea celor însușite în activitatea anterioară, participanții formulează răspunsuri la întrebări:

- Care sunt elemente-cheie ce definesc specificul învățării prin cooperare?
- La ce contribuie învățarea prin cooperare?
- Care sunt cele patru grupuri principale de clasificare a strategiilor?
- Când elevii asimilează mai ușor informația propusă?

Fiecare membru al grupului primește un număr. Se adresează o întrebare întregului grup. În echipă se discută subiectul dat, se formulează răspunsul. Apoi moderatorul numește un număr. Participant cu acest număr din fiecare echipă expune răspunsul grupului.

5. Modelele de activitate: competitiv, individualist, de cooperare.

Aplicând metoda Caruselul gândirii, participanții enumeră caracteristicile celor trei modele de activitate. După prezentarea grupurilor se enumeră caracteristicile acestora:

COMPETITIV /EU! nu tu/

- Dacă eu îmi ating scopul, tu nu poți s-o faci și viceversa;
- Obțin succese, dacă fac lucrările mai bine decât tine;
- Nu vreau ca tu să faci lucrurile la fel de bine ca mine;
- Mă interesează doar succesul meu;
- Eu mă compar cu tine;
- Evaluez rezultatul activității comparându-l cu rezultatul tău.

INDIVIDUALIST /EU singur!/

- Am scopurile mele pe care le realizez și care nu au tangențe cu ale tale;
- Succesul meu nu depinde de succesul sau eșecul tău;
- Sunt responsabil pentru acțiunile mele;
- Evaluez rezultatele activității mele în baza unor criterii determinate.

DE COOPERARE /NOI!/

- Eu pot atinge scopul meu doar dacă și tu îți atingi scopul;
- Succesul nostru depinde de succesul fiecăruia dintre noi;
- Noi avem grijă de realizările fiecăruia;
- Noi cream un mediu lipsit de riscuri pentru fiecare dintre noi;
- Evaluăm rezultatele activității comune în baza unor criterii determinate.

6. Avantajele și dezavantajele învățării interactive prin cooperare

Participanții exprimă opinia vis-a-vis de importanța învățării prin cooperare, aducând argumente. Fiecare participant se plasează pe linia valorilor.

ACORD+

PARȚIAL+-

MĂ ABȚIN-+

DEZACORD-

Urmează prezentarea și discutarea avantajelor și dezavantajelor învățării interactive prin cooperare.

AVANTAJE

- Se impune depășirea restricției autoimpuse de a interacționa cu copiii cu fond cultural asemănător;
- Apar idei mai multe și mai bune;
- Copiii învață unul de la altul, nu doar de la învățătoare;
- Incurajează contribuția personală;
- Intervine aprecierea diversității;
- Copilul intră în contact cu alte opinii decât ale sale, acestea obligându-l să țină seama de ele;
- Se valorifică informațiile colegilor în construirea cunoașterii proprii;
- Se realizează dezvoltarea socială, se dobândesc competențe sociale: respectul de sine, simțul identității și capacitatea de a rezista în condiții de stres și situații de adversitate;

DEZAVANTAJE

- *Se impune depășirea* restricției autoimpuse de a interacționa cu copiii cu fond cultural asemănător;
- Apar idei mai multe și mai bune;
- Copiii învață unul de la altul, nu doar de la învățătoare;
- Incurajează contribuția personală;
- Intervine aprecierea diversității;
- Copilul intră în contact cu alte opinii decât ale sale, acestea obligându-l să țină seama de ele;
- Se valorifică informațiile colegilor în construirea cunoașterii proprii;

7. Activitatea „Pânza de păianjen”

Participanții transmit un ghem de ață unul de la celălalt, ținând firul răsucit pe deget continuând fraza „Vreau să colaborez cu ... deoarece...”. Activitatea continuă până fiecare participant va ține firul de ață și se va împleti o pânză. Apoi ghemul este transmis în direcția inversă pentru a deznoda pânza și este continuat gândul „În cooperare pot să ofer...”

8. Evaluarea atelierului

Fiecare participant completează fișa de autoevaluare

Cunoaștere	Aprecieri	Decizii pentru viitor
În cadrul ședinței am văzut, am auzit, am înțeles...	Ce mi-a plăcut? Ce aş îmbunătăți? De ce?	Eu voi..... pentru că.....
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.

Masa rotundă: Etică și deontologia profesională

Grupul țintă: cadre didactice

Activitate de spargere a gheții:

Pasul 1. Se propune participanților să se grupeze după diferite criterii (interese comune, zodie, viziuni asupra unei probleme etc.)

Pasul 2. Să completeze enunțurile: 2 + 2 + 2... (primul 2- aprecieri ai activității profesionale, al doilea 2-aprecieri ai calităților umane, al treilea 2- trăsături de comportament).

Studiu de caz: - Inadaptarea școlară

- elevul înregistrează rezultate slabe la învățătură, atingând cu greu standardele minimale de performanță;

- lipsa de respect față de mama, dezinteres față de activitatea școlară, nervozitate, agitație, tulburări de comportament.

Istoricul problemei: Datorită faptului că tata este plecat în Italia el rămânând în grija mamei, aceasta având grave probleme cu alcoolul, acesta a profitat de lipsa de interes a acesteia pentru evoluția sa școlară și ca urmare au început să se manifeste tulburări de comportament și de învățătură.

Descoperirea cauzelor generatoare:

- este tot timpul deprimat, nu are prieteni și nu socializează cu elevii din clasă;
- are numeroase absențe nemotivate.

Comportamentul:

- nu vorbește în clasă decât atunci când i se adresează în mod direct o întrebare;
- răspunde ezitant, cu o voce nesigură, abia auzită, se înroșește la față și evită să privească în ochi învățătoarea când i se cere să răspundă oral în fața colegilor;
- când trebuie să lucreze individual în clasă nu-și termină niciodată activitatea, nu rămâne liniștit și își deranjează colegii;
- are capacități intelectuale de nivel mediu;
- are puțini prieteni și începe foarte rar o conversație;
- rămâne singur în timpul recreațiilor, ceilalți îl ocolesc, pentru că are de multe ori, un comportament violent;
- spune că, acasă nimeni nu-l bruschează, dacă este liniștit.

Dialog cu elevul: pare la prima vedere un băiat liniștit care evită să vorbească. El declară că acasă face numai ceea ce vrea el. Dacă mamei lui nu-i place ce face el la un moment dat, el se supără, iar ea îl lasă în pace. „Când trebuie să răspund cu voce tare în clasă, mi-e teamă că vor râde ceilalți copii de mine dacă voi greși.” Dacă cineva îi zice ceva, imediat, în pauză, sare la bătaie, devine violent.

Dialog cu mama:

- Mihai este un alt copil acasă;
- mama ne spune că îi este greu de când a plecat tatăl în Italia, că lui Mihai îi este dor de tatăl lui, că băiatul îi simte lipsa. De la plecarea tatălui are din ce în ce mai multe probleme cu ceilalți și de multe ori refuză să meargă la școală, dacă nu vorbește cu tatăl său la telefon, dimineața, înainte de a pleca;
- are un comportament ostil și agresiv față de sora lui. Vorbește urât, de multe ori sare la bătaie, dacă sora lui îi atrage atenția că nu vorbește frumos;
- mama nu-l pedepsește, pentru ceea ce face, considerând că va veni timpul când V. își va da seama că greșește și nu va mai fi violent, iar când tata se va întoarce, totul va intra în normal.

Interpretați studiul de caz propus din punct de vedere psihopedagogic (aspecte doar de constatare sau și intervenție?)

În recomandările Dvs. cuvinte-cheie vor fi: valori, principii morale, viața socială, norme de conduită.

Concluzie: profesorul deține controlul absolut asupra cunoașterii și, prin aceasta, asupra evenimentelor clasei, apărând astfel și o legătură evidentă între disciplina strictă și adevărul univoc al magistrului care ține clasa în mână! În școala centrată pe elev, profesorul se estompează, este evanescent, căci, doar elevul este miezul problemei! Chestiunea este că pentru a avea cu adevărat elevul în centrul demersului, cadrul didactic exercită roluri cu mult mai nuanțate. Elevul nu deține automat locul din centru. Și chiar dacă, prin prisma eficacității didactice, modul natural de funcționare a creierului conduce la abordarea centrată pe elev, succesul la clasă depinde de competențele profesorului de a crea oportunitățile optime de învățare pentru fiecare elev.

Codul de etică este una dintre pietrele de temelie ale unei profesii adevărate!

Definirea noțiunii:

Ética- Știință care se ocupă cu studiul teoretic al valorilor și condiției umane din perspectiva principiilor morale și cu rolul lor în viața socială; totalitatea normelor de conduită morală corespunzătoare; morală.

Deontologie profesională se referă la corectitudinea (morală) a comportamentului celui care practică o anumită meserie, în legătură cu toți cei ce vin în atingere cu activitatea în cauză sau care sunt influențați într-un fel sau altul de ea.

ACTIVITATE DE GRUP: Elaborați un cod de etică profesională

Codul de etică reprezintă un set de principii care urmează să fie onorate de către cadrele didactice.

Etica și responsabilitatea educatională necesită un angajament zilnic și total din partea școlii (director, profesori, personal auxiliar și nedidactic, elevi și părinți).

Promovarea valorilor etice se face prin lucru în echipă și prin inițiativă, iar rezultatele apar prin creșterea reputației și a imaginii școlii.

Etica și deontologie profesională promovează:

- a. Competența profesională;
- b. Integritatea morală;
- c. Cultura organizațională;
- d. Formele respectului (față de muncă și valori, față de persoane și comunitate);
- e. Creativitatea, inițiativa și personalitatea;
- f. Armonizarea interesului individual cu cel colectiv;
- g. Deschiderea către viața comunității;
- h. Alinierea la tendințele și practicile învățământului european.

Codul de Etică se referă la unele valori esențiale legate de profesia de profesor, și anume: integritatea, onestitatea, respectul, responsabilitatea și încrederea.

Profesorul trebuie să demonstreze INTEGRITATE prin:

- ☐ crearea și menținerea relațiilor profesionale corespunzătoare
- ☐ comportarea cu imparțialitate, încredere și onestitate

Profesorul trebuie să demonstreze ONESTITATE prin:

- ☐ exersarea acțiunilor de zi cu zi cu corectitudine, de la gânduri la fapte
- ☐ exprimarea stimei față de o altă persoană, acționând și discutând sincer și corect

Profesorul trebuie să demonstreze RESPECT prin:

- ☐ fiind tolerant, atent și înțelegător cu alte persoane, păreri și valorile lor
- ☐ fiind conștient de faptul că relația cu elevii și părinții acestora trebuie să fie bazată pe respect reciproc, încredere și dacă este necesar, pe confidențialitate

Profesorul trebuie să demonstreze RESPONSABILITATE prin:

- ☐ oferirea priorității educației și îngrijirii elevilor
 - ☐ angajarea în activități de dezvoltare profesională continuă și de îmbunătățire a strategiilor de predare-învățare
 - ☐ colaborarea și cooperarea cu colegii în interesul educării și bunăstării discipolilor
- Profesorul trebuie să demonstreze ÎNCREDERE prin:

- ☐ fiind cinstit și rezonabil
- ☐ participarea la bunăstarea indivizilor și a comunității
- ☐ soluționarea conflictelor prin discuții profesionale și de reflecție

SUCCEȘUL DEPINDE DE EFORTURILE DEPUSE:

POT - definirea scopului, incluzând valori, viziune, misiune, ținte (perspectiva internă);

CERCETEZ - studii, chestionare, discuții etc., pentru a ne ajuta să înțelegem, să cunoaștem elevii și toți factorii care contribuie la actul educației;

ANALIZEZ - ce mă individualizează ca școală, luând în calcul punctele slabe și oportunitățile;

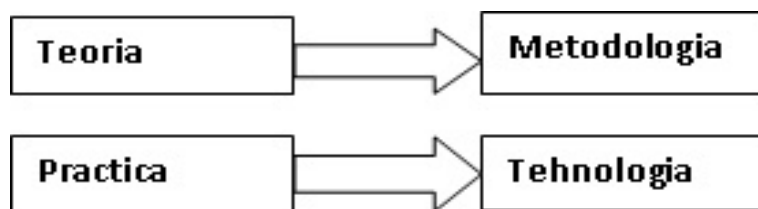
STRATEGIZEZ - dezvoltarea obiectivelor, a unui nou traseu (rută de educație);

IMPLEMENTEZ - punerea în acțiune a ofertei educaționale, a rezultatelor cu strategia adoptată;

EVALUEZ - măsurarea corectă a rezultatelor și a reacțiilor elevilor.

Toate aceste aspecte integrate în cadrul unui cod aparține managementului eficient.

Comportamentul etic trebuie să fie o parte integrantă a organizației, un MOD DE A TRĂI care trebuie profund înrădăcinat în organismul colectiv al școlii; trebuie să fie o modalitate de existență a școlii care este transmisă de la o generație la alta.

Principiile eticii:

- a. respectarea confidențialității
- b. sensibilitatea față de conflictele de interese, detectarea și dacă este posibil evitarea lor cât și transparența în activitatea acestora
- c. conștiință profesională, profesionalism
- d. cultivarea competenței profesionale
- e. loialitate și bună credință, a nu înșela, a-și ține cuvântul, a fi echitabil
- f. simțul responsabilității, a avea în vedere consecințele practice ale deciziilor
- g. respectarea drepturilor și libertăților celorlalți, libertate în comportament și de opinie
- h. evitarea discriminărilor de orice fel
- i. respectarea ființei umane, a nu aduce prejudicii intenționate celorlalți, a respecta personalitatea umană, cu necesitățile și exprimările sale.

Obiective:

- Codul de conduită etic al unei instituții trebuie construit în jurul unor obiective clare: promovarea valorilor ale principiilor etice și crearea unui climat etic adecvat activității profesionale în acord cu scopurile instituției;

- prevenirea și rezolvarea conflictelor etice;
- descurajarea practicilor imorale;
- sancționarea abaterilor de la valorile instituției.

Activitate practică : propuneți sancțiuni pentru profesori, care nu respectă deontologia profesională

Abateri	Prima dată	De mai multe ori

Fiecare dintre noi s-a născut cu anumite calități pe care, în timp, și le-a perfecționat. Multe dintre ele pot fi comune unei mase mari de persoane, însă doar câteva sunt cele care ne diferențiază, constituind punctul forte al fiecărui caracter.

- ☐ Atributul de a fi lider este unul dintre marcatorii personalității noastre;

□ Liderul se evidențiază prin curajul sau și tăria de caracter, fiind "superlativul", el este un bun povățuitor, dar și un bun ascultător;

□ Liderul adevărat trebuie să știe, că cei care nu știu să fie supuși, nu vor ști nici să conducă;

□ Liderul trebuie să fie un bun orator, să poată convinge și să însușească încredere așa, cum Hristos a spus parabole pe care omenirea și astăzi le ia drept exemplu de viață;

□ Liderul trebuie să aibă o prezență impunătoare și un șarm care să-l pună în lumină;

□ Liderii pot fi aleși de popor, dar ulterior să devină criminali în masă... poate fi influențat, atunci când i se gădila interesul...! Este necesar să învățăm cu adevărat diferența între semnificațiile cuvintelor „BINE” și „RĂU”.

Activitatea managerială necesită perfecționarea continuă a cunoștințelor conform următoarelor module:

1. Comunicare;
 2. Managementul unității de învățământ;
 3. Managementul calității procesului de învățământ;
 4. Organizare și strategii de coordonare și evaluare educațională;
- „Începi să trăiești doar atunci, când ești capabil să-ți alegi liderul!”

În relațiile cu elevii cadrele didactice, au obligația de a cunoaște, respecta și aplica un set de norme de conduită. Acestea au în vedere: Ocrotirea sănătății fizice, psihice și morale a elevilor prin:

- supravegherea permanentă a acestora pe tot parcursul activităților desfășurate în școală, cât și în cadrul celor organizate în afara acesteia, în vederea asigurării depline a securității tuturor celor implicați în aceste acțiuni
- interzicerea agresiunilor fizice și tratamentelor umilitoare, sub orice formă, asupra elevilor;
- asigurarea protecției fiecărui elev, prin denunțarea formelor de violență fizică exercitate asupra elevilor, a oricărei forme de discriminare, abuz, neglijență sau de exploatare a acestora,
- interzicerea oricăror forme de limbaj cu caracter obscen, vulgar, aluziv, indiferent de intenția serioasă sau ludică a acestora.
- responsabilitate în vederea atingerii de către elevi a standardelor de performanță prevăzute de documentele școlare.
- Asigurarea egalității de șanse și promovarea principiilor educației inclusive.
- Respectarea demnității și recunoașterea meritului personal al fiecărui elev.

În relația cu părinții :

- acordarea de consultanță părinților în educarea propriilor copii;
- stabilirea unei relații de încredere mutuală, a unei comunicări deschise și accesibile;

- disponibilitatea pentru rezolvarea problemelor educative enunțate de către părinți;
- informarea părinților despre toate aspectele activității elevilor prin furnizarea explicațiilor necesare înțelegerii și aprecierii conținutului serviciilor educative;
- informarea părinților despre evoluția activității școlare, evitând tendințele de prezentare parțială sau cu tentă subiectivă;
- respectarea confidențialității datelor furnizate și a dreptului la intimitate individuală și familială;
- consilierea părinților/tutorilor legali privind alternativele de formare și dezvoltare optimă a copiilor lor, din perspectiva expertizei psihopedagogice și a respectării interesului major al copilului.

Norme de conduită colegială:

Robert este directorul departamentului tehnic din compania X. Este o persoana foarte bine pregatita profesional, capabila sa rezolve toate problemele care apar in departamentul sau, dar are foarte multe rețineri în a delega sarcini în interiorul echipei sale. În fata oricarei situatii noi, el prefera să-și asume responsabilitatea rezolvării de unul singur. Cum rareori se ofera cineva să preia o sarcină nou aparută, lui Robert îi este jenă să o delege, pentru a nu-și încarca oamenii cu prea multe task-uri. Rezerva lui Robert provine și din neîncrederea pe care o are față de capacitatea subordonaților săi de a rezolva anumite probleme. Nu cu mult timp în urmă, el a avut parte de o experiență nefericită în materie de delegare. Robert i-a transferat lui Liviu o sarcină nu foarte importantă, pe care acesta a tratat-o cu superficialitate. Despre faptul că Liviu se afla într-un stadiu incipient al rezolvării problemei, Robert a aflat abia cu o zi înainte de termenul-limita impus de managerul general. Până atunci, Liviu îi confirmase de fiecare data ca are situatia sub control. În ședința de board de a doua zi, managerul de departament a fost mustrat pentru greșeala subordonatului sau.

În situația în care se afla, Robert este excedat de numărul treburilor care se strâng în grădina proprie.

Cu toate că ramâne de fiecare dată peste program, el nu reușește să le rezolve pe toate așa cum și-ar dori. În plus, neglijează alte aspecte importante din activitatea de manager. Este mereu epuizat și irascibil.

Activitatea grupurilor de experți:

I.GRUP: Identificați 3 greșeli pe care le-a comis Robert.

Greseli:

1. Gândirea lui individualistă îl limitează în relaționările sale cu subalternii. Până în acest moment el a transmis echipei mesajul că nu are nevoie de ea, că el face totul. În loc să încurajeze munca în echipa și delegarea de sarcini, s-a izolat de echipă și a preluat nu doar conducerea sarcinilor, ci și îndeplinirea lor;

2. A transmis echipei ideea că el își asumă responsabilitatea îndeplinirii sarcinilor, inclusiv a neîndeplinirii lor. În acest fel, ceilalți angajați, inclusiv Liviu, au învățat că pot să NU facă lucruri, pentru că nu e responsabilitatea lor, iar dacă le fac, oricum nu va fi meritul lor;

3. A construit un gol de comunicare între el și echipă. Acest lucru poate duce nu doar la neîndeplinirea sarcinilor, dar și la tensiuni în echipă, conflicte ascunse și foarte multe frustrări. Pe termen lung, acest lucru va pune serios în pericol performanțele și poziția sa de manager.

Pentru a depăși experiența nefericită cu Liviu, Robert trebuie să constientizeze propriile greșeli și faptul că nu a știut să delege și să aibă încredere în oamenii de lângă el. Apoi, ca bun manager, el trebuie nu doar să delege, ci și să responsabilizeze oamenii pentru sarcinile lor. Să îi privească pe oameni ca fiind parte din echipa sa și să creeze acest spirit de echipă, dând feedback-uri pozitive și supraveghind munca de echipă. Nu în ultimul rând, el trebuie să schimbe „mentalitatea” deja formată a echipei, să creeze pre-deadline-uri, pentru a putea controla munca echipei și pentru ca fiecare în parte să-și poată asuma responsabilitatea pentru ceea ce a făcut, nu doar Robert, ca manager. În acest fel, el arată că poate să conducă echipa și să o facă să funcționeze într-un mod benefic pentru companie.

II.GRUP Identificați punctele forte pe care trebuie să se axeze Robert.

Pe viitor, Robert va trebui să se concentreze pe:

- planificarea sarcinilor,
- cunoașterea echipei sale,
- delegarea sarcinilor în funcție de resursele fiecărui membru al echipei (acest lucru se face prin înțelegerea echipei, a fiecărei persoane în parte astfel încât să poată folosi resursele fiecăruia, făcându-i și pe ei să-și conștientizeze punctele forte și slăbiciunile),
- controlarea sarcinilor.

Consider, că Robert ar trebui mai degrabă să încurajeze decât să amenințe și să nu între în competiție cu subalternii săi pentru executarea sarcinilor, ci să folosească întreaga energie a echipei în aceeași direcție.

III. GRUP

1) Cum poate să treacă Robert peste experiența nefericită avută cu Liviu?

2) Cum trebuie să procedeze un manager pentru a-și depăși reținerile legate de delegare și să-și folosească cu maxima eficiență resursele proprii și ale echipei pe care o conduce?

CONCLUZII:

- relațiile profesionale trebuie să se bazeze pe respect, onestitate, solidaritate, cooperare, corectitudine, toleranță, evitarea denigrării, sprijin reciproc, confidențialitate, competiție loială;
- orice membru al personalului didactic va evita lezarea libertății de opinie, vizând convingerile politice și religioase;
- orice membru al personalului didactic va evita practicarea oricărei forme de discriminare în relațiile cu ceilalți colegi;
- în evaluarea competenței profesionale se vor utiliza criteriile care au în vedere performanța și rezultatele profesionale;
- încurajarea deseminării cunoștințelor profesionale, în vederea atingerii unor standarde superioare de calitate în activitatea didactică;

Teme de reflecție individuală: Motivați alegerea față de colegii de grup.

DASCĂL MODEL	Profesorul oferă elevului reperele necesare pentru a atinge țintele propuse. Elevul acceptă provocarea și pornește în călătorie alături de învățător.
DASCĂL PRIETEN	Profesorul este un prieten la care elevul poate apela atunci când are nevoie. Profesorul sprijină, ascultă și ajută elevul.
DASCĂL CĂLĂUZĂ	În călătoria cunoașterii, profesorul cunoaște reperele și-i prezintă elevului alternanțe și soluțiile optime pentru atingerea unei ținte. Relația se bazează pe respect reciproc. Învățătorul nu dictează răspunsuri, ci oferă direcții pentru ajungerea la destinație.
DASCĂL MAGICIAN	Pregătirea temeinică a profesorului îi oferă această postură prin care îl îndrumă pe elev să folosească obiectele și instrumentele pentru învățare.
DASCĂL CONSILIER	Profesorul e cel de la care elevii așteaptă sfatul cel bun.
DASCĂL MAESTRU	Profesorul oferă imaginea standardelor de cunoaștere și acțiune, îl așteaptă pe elev să obțină cunoștințe, abilități, competențe.
DASCĂL SUSTINĂTOR	Profesorul este alături de elevii săi, este sprijin pentru depășirea dificultăților întâmpinate în învățare.
DASCĂL FACILITATOR	Profesorul nu oferă cunoaștere, ci face posibil accesul copilului la cunoaștere

FIȘĂ PENTRU PORTOFOLIUL

În R.Moldova deontologia pedagogică a fost abordată de către V. Mândăcanu. Savantul a elaborat jurământul și codul deontologic al pedagogului în baza celor șase principii esențiale ce reflectă problematica lumii contemporane (UNESCO).

Principiul I. Principala datorie a pedagogului este de a informa, dezvolta și educa personalitatea copilului la nivelul potențialului maxim, în spiritul democratic și în baza idealului educațional modern.

Principiul II. Pedagogul și părinții au sarcina de a modela idealul fiecărui elev în conformitate cu ideea educațională aleasă de societate și în conformitate cu moralitatea etică, civică, spirituală, bazată pe valorile autentice

Principiul III. În activitatea profesională, pedagogul ocupă o poziție pozitivă, implementând moralitatea și etica profesională, asigurând interacțiunea profesor-elev-părinți.

Principiul IV. Pedagogul este obligat să promoveze modelul uman de personalitate morală, etică și spirituală, capabilă să acționeze în spiritul valorilor autentice.

Principiul V. Pedagogul este dator să cunoască particularitățile dezvoltării intelectuale ale elevului și să poată elabora curriculumul de bază al instruirii și educației moderne, utilizând cele mai variate forme și tipuri de activitate creativă, cu scopul de a realiza idealul educației prin valori și pentru valori.

Principiul VI. Specificul activității pedagogice constă în unicitatea poziției față de problematica lumii contemporane, exprimată prin descoperirea și dezvoltarea creativității, copilului, vocației și talentului lui. Corelând respectivele principii cu regulile și normele specifice activității profesionale e posibil să stabilim codul deontologic al conduitei profesorului/educatorului.

Atelier de lucru: „Utilizarea resurselor educaționale în procesul instructiv-educativ”

I. Activitate de spargere a ghetii: Activitate: Jocul BINGO

Scopul: - cunoașterea grupului

Profesorii trebuie să se plimbe prin clasă și să găsească printre colegi pe aceia care pot să îi completeze câte o rubrică din tabel, în așa fel încât să realizeze linie (pe verticală sau orizontală). Când un profesor are completată o linie de pe foaie, atunci strigă ”Linie!”.

Prin intermediul acestui joc am încercat să vă amintim că pe cât de diferiți suntem, găsim un șir de lucruri comune. Totodată, din grilă vom scoate propozițiile-cheie pentru activitatea de astăzi

Știu 3 competențe –cheie	Obiectivul general al educației este	Mă folosesc de ghidul profesorului
Am citit literatura fantastică	Imi place să fac aplicații /să modelez	Stiu să aplic metoda RAI
Posed computerul	Am studiat codul educației	Utilizez fotolimbajul la lecție
Imi place să fiu originală în lecție	Nu iubesc pisicile	Mă văd într-o evoluție profesională
Știu 3 definiții ce țin de didactică	Vorbesc o limbă străină	Practic evaluarea curentă sub formă de test

II. DESFĂȘURARE Prin tehnica „Bingo” se identifică subiectul atelierului și obiectivele activității. Activități propuse: Se propun dezbateri asupra enunțului: „Atâta timp cât școala va aprecia doar

elevii performanți, pentru majoritatea elevilor ea rămâne o instituție care „amenință” imaginea de sine și starea de bine”.

Activitate frontală: Ce înțelegem prin mijloace de învățământ și cu ce scop se utilizează acestea?

DEFINIȚIE: sunt o categorie importantă a bazei tehnico- materiale a învățământului, care cuprinde ansamblul materialelor utilizate în procesul de învățământ și care, prin valorificarea potențialului pedagogic, sprijină realizarea eficientă a obiectivelor educației.

EVOLUȚIE: Au evoluat de la mijloace intuitive și material didactic la - mijloace tehnice moderne.

CONTRIBUȚIE: După funcționalitatea lor pedagogică contribuie la:

- perfecționarea procesului de predare ; suport material pentru informație; modele;
- suport pentru exerciții și formare de deprinderi și execuție pentru comunicare;
- perfecționarea tehnologiei didactice, oferind suportul material necesar stimulării continue a activității elevului;
- perfecționarea modalităților de realizare a conexiunii inverse;
- perfecționarea tehnicilor de evaluare;
- perfecționarea ergonomiei procesului de învățământ; orientarea școlară și profesională; realizarea unui învățământ modern.

Eficiența mijloacelor de învățământ, depinde nu numai de calitatea lor, ci, în primul rând de modul cum sunt integrate în lecție. Ele trebuie selectate cu atenție și utilizate rațional pentru atingerea obiectivelor lecției.

Categoria	Clasa	Exemple
Mijloace obiectuale	Colecții	Ierbare, animale împăiate, colecții de roci, corpuri geometrice
	Table	Albă, neagră, magnetică
	Instrumente	Busola, eprubeta, metro, rigla, compasul
	Aparate de masura	Barometrul, girueta, anemometru, pluviometru
	Mulaje	Harta în relief, globul geografic
	Machete	Moara de vânt, cetate
	Jocuri	Șahul
Mijloace scrise	cărți, ziare, reviste, documente, teste, fișe	Manual, atlase, hărți
Mijloace grafice	desene, picturi, jocuri	Crochiuri, secțiuni, desene schematice
Mijloace cartografice	hărți, diagrame, profiluri	
Mijloace fotografice	Mijloace foto statice	Diapozitive, fotografii, imagini din satelit
Mijloace audio-vizuale	De transmitere și receptare auditivă	Radioul, casetofonul
	Mijloace audio-vizuale	Proiectorul, videocasetofonul, camera video, computerul

Activitate individuală:

- Profesorii numesc resursele educaționale la care cel mai des apelează pe parcursul orelor de studiu.
- Identifică condițiile pe care le respectă în utilizare.
Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească mijlocele de învățământ utilizate:
 - să aibă un conținut științific corect;
 - să fie clar și concis executate reprezentând elementele principale (amănunțele inutile împiedică selectarea și fixarea esențialului);

- să fie actuale în conținut și suficient de mari conturate cu expresivitate, mai ales prin redarea în culori, pentru a putea fi observate și de elevii din spatele clasei.

Între mijloacele de învățământ și metodele de învățământ există o relație specială deoarece nici-un mijloc de învățământ nu este eficient dacă nu este însoțit de o metodă și de specificul lecției.

Necesitatea practică de folosire a mijloacelor de învățământ demonstrative și intuitive este impusă în scopul accesibilizării mesajului științific informativ al lecției pe care elevii să-l descopere și să-l perceapă în timp ergonomic.

Activitate joc: Luptând cu ursul Descrie o scenă în care o persoană merge singură prin pădure și întâlnește un urs. Roagă participanții să dea un răspuns alcătuit dintr-un singur cuvânt care ar arăta ce ar face ei în asemenea situație. Înregistrează toate răspunsurile pe o coală mare de hârtie. Apoi dezvăluie faptul că răspunsurile date sunt de asemenea feluri în care reacționăm la „urși” cu care ne întâlnim zilnic—problemele cu care ne confruntăm.

FOTOLIMBAJUL Imaginile sunt frecvent folosite în activitatea didactică și se utilizează în orice moment al lecției: la captarea atenției, la verificarea cunoștințelor, la trecerea la lecția nouă, în dirijarea învățării, sau în etapa evaluării și fixării cunoștințelor. Prin utilizarea imaginilor cei care învață dobândesc competența de a analiza și de a interpreta o fotografie.

Competența-cunoștințe (cunoștințe integrate competenței de a analiza și de a interpreta o imagine)

Cunoștințe declarative	Cunoștințe procedurale	Cunoștințe atitudinale
Concept: foto, desen, plan, schiță etc.	Sarcinile și pașii de realizare	Să analizeze imaginea și s-o interpreteze

Profesorul propune spre examinare un set de imagini dintre care se selectează acea care îndeplinește anumite cerințe (depistați greșeala):

Cerințe de aplicare:

1. Abuzul unui număr prea mare de ilustrații într-o lecție deturneză atenția.
2. Mărirea tabloului, a ilustrațiilor sau fotografiilor, claritatea, expresivitatea lor;
3. Ilustrațiile să fie reprezentative pentru fenomenul studiat sau ilustrat, redat în culori pentru a fi atractive;
4. Să reflecte cât mai real elementele puse în discuție.
5. Profesorul va dirija observația elevilor, va stimula curiozitatea și interesul acestora utilizând simultan o lectură sau descriere sugestivă care să facă din imaginea respectivă un șir de informații accesibile și deosebit de convingătoare.

! Colecționarea ilustrațiilor și fotografiilor se poate ordona și în mape – tematice, ilustrative sau portofolii didactice.

Activitate joc Pictorii Participanții lucrează în perechi, fiind așezați spate la spate. O persoană din fiecare pereche are un desen simplu. Cealaltă deține o hârtie curată și un creion. Prima persoană începe să-și descrie detaliat desenul, astfel încât cea de-a doua să-l poată reproduce pe propria foaie, fără însă a spune denumirea celor desenate. Participanții își pot schimba rolurile. După compararea desenelor cu originalele, se poate discuta despre comunicare și cooperare.

Modelarea este o metodă de cercetare dar și de dobândire a cunoștințelor despre sisteme complexe greu accesibile care se intuiesc cu ajutorul modelelor simplificate, esențializate, micșorate prin care se studiază elementele originale propuse.

Modelul reprezintă un mijloc material care reproduce la o scară mică însușirile esențiale sau particulare (formă, compoziție, structură, dinamică internă, etc.) ale unui obiect, fenomen (proces).

Modelele au funcții cognitive, ilustrative și demonstrative (prin care se pot dovedi anumite trăsături ale originalului)

Activitate joc: Implicați în ambalare Roagă participanții să formeze perechi. Fiecare pereche va avea de ambalat un cadou, însă fiecare partener se va folosi de o singură mână, a doua ținând-o la spate.

Concluzie: Să știm să ne susținem,ajutăm, completaăm în nobila noastră profesie de PEDAGOG!

Atelier didactic: Rolul motivației în atingerea performanțelor individuale

Public vizat: cadre didactice

ARIA: Formarea continuă a personalului didactic

Preliminări: *Motivația* este o stare internă, trăită subiectiv ca o nevoie, dorință, trebuință care stârnește, direcționează și asigură persistența unui comportament. Motivația se referă la “cauza internă” a comportamentelor umane, întrucât exprimă desfășurările interne, subiective, care au stat la baza unor anumite decizii și a unor anumite conduite. Ea se manifestă prin mai multe categorii de fenomene psihice, cunoscute sub denumirea de structuri ale motivației:

- (1) trebuințele; (stări de tensiune, neliniște, necesitate internă, care semnalează privațiunea sau excesul)
- (2) impulsurile; (resimțirea accentuată, expansivă a tensiunii generate de o anumită trebuință);
- (3) intențiile (structuri de acțiune pregătite în minte pentru a răspunde unui impuls);
- (4) interesele (orientări selective spre anumite obiecte sau activități);
- (5) convingerile (idei puternic trăite afectiv care determină acțiunile);
- (6) idealurile (sensurile, scopurile și modelele de viață călăuzitoare pentru viața unei persoane);
- (7) concepția despre lume și viață (ansamblul ideilor personale despre om, natură, societate).

Motivația care poate sta la baza conduitelor umane poate fi extrem de diversă de la un individ la altul, astfel că această categorie de fenomene psihice poartă amprenta unei înalte subiectivități, unicități și originalități.

Formele motivației cele mai importante pentru activitatea de învățare sunt motivația intrinsecă și motivația extrinsecă. Motivația intrinsecă se referă la acele motive interne care sunt satisfăcute direct, prin îndeplinirea însăși a acțiunii de învățare (de exemplu, dorința de a cunoaște un anumit lucru, curiozitatea personală s.a.). Ea este opusă „ motivației extrinseci” sau indirecte, exterioare acțiunii de învățare propriu-zise. Motivația extrinsecă este generată, de exemplu, de dorința de a evita o pedeapsă, ori de dorința de a obține o recompensă din partea altei persoane. Asemenea motive sunt satisfăcute indirect – prin intermediul activității de învățare – spre deosebire de motivele intrinseci, a căror satisfacere se realizează direct, prin această activitate. În mod real, activitatea de învățare este motivată atât intrinsec, cât și extrinsec. S-a constatat însă că învățarea este mult mai productivă atunci când copilul ajunge să învețe din plăcere, din interes cognitiv pentru un anumit obiect de studiu, deci atunci când este motivată intrinsec.

Obiectiv: stimularea activității de învățare la elevi prin prezența unei motivații adecvate

Strategia aplicată: semidirijată, de ghidaj metodologic

Rolul participanților:

- **Participant activ**, realizat prin discuții, dezbateri, formulări de ipoteze, investigații, opinii proprii, soluționări și interpretări proprii.
- **Participant cooperant**, realizat prin dialog, colaborare, coparticipare

Secvențe formative	Caseta cu sarcini	Activitatea participanților	Mod de realizare
Incitarea	Elaborați o formulă, care ar include noțiunea de motivație. Motivația = Expectanța *Instrumentalitatea* Valoarea scopului Citiți atent răspunsurile la întrebări și bifați răspunsurile care vi se potrivesc cel mai mult. Comentați alegerea făcută. Care din ele este prioritară pentru Dvs? Argumentați-vă alegerea.	Elaborează formula –diferențiere De ce mă pregătesc de oră ? • pentru că aceasta îmi este datoria • pentru că doresc să fiu un om cult • doresc să fiu de folos oamenilor • nu vreau să fac de râs profesia • doresc să fiu deștept și erudit • deoarece profesia mă impune • îmi place să primesc laude • îmi place să mă admire colegii • pur și simplu îmi este interesant • altele _____	Activitate frontală
I. Sugestii pentru a motiva elevii			
Identificarea situației de start	Explicați afirmația lui T.Arghezi: “Ceea ce trebuie să-i învățăm pe tineri este cum să păstreze inocența sufletească, rămânând solidari pe timpul lor, cu poporul lor și cu pământul. Omul nu este mai mult decât ceea ce el se face.” -ce metode folosiți pentru a motiva elevii? -explicați componentele interne ale motivației. *curiozitatea *atitudinea *necesitatea *competența		
Sugestii pentru a motiva elevii:			
Determinarea coordonatelor în învățământ	• explicați • remunerați • umanizați-vă acțiunile și comportamentele • predați inductiv • satisfaceți nevoile elevilor • utilizați emoțiile pozitive pentru a crește productivitatea.		

Explicație analitică	Parabola despre inima bătrânului Motivația deseori este concepută ca o secvență de evenimente, care constă din: atenție (A), relevanță (R), încredere (C) și satisfacție (S). (A-attention, R-relevance, C-confidence, S-satisfaction). Aplicații ale modelului ARCS		Se analizează parabola și se scot în evidență realitatea moralei acesteia	Activitate de grup
	Obținerea și susținerea atenției	*Captați atenția elevilor utilizând abordări neobișnuite sau neașteptate de elevi. *Stimulați permanent curiozitatea elevilor folosind probleme care invocă mister. *mențineți atenția elevilor variind structura prezentărilor.		
	Creșterea relevanței	dezvoltați convingerea elevilor asupra modalității în care subiectul predat concordă cu scopurile personale ale elevilor. *oferiți elevilor oportunitatea de a-și valorifica experiențele anterioare *accentuați familiaritatea subiectului prin relaționarea acestuia cu experiențele anterioare ale elevilor		
	Consolidarea încrederii în sine	*creați așteptări pozitive, elaborați scopuri educaționale comprehensive *permiteți-le elevilor să se autocontroleze		
	Generarea satisfacției	*creați consecințe firești, oferind elevilor posibilitatea de a utiliza competențe recent dobândite. *în absența consecințelor firești, utilizați remunerări pozitive simbolice *asigurați echitatea prin menținerea unor standarde consistente și corespunderea rezultatelor cu expectanțele elevilor		
Prezentarea modelelor	5. Procedee de stimulare a participării elevilor la lecții În activitatea lor de predare profesorii folosesc o multitudine de procedee prin care captează atenția și interesul elevilor pentru o lecție sau alta. Captarea atenției elevilor și trezirea interesului lor pentru noul subiect care le va fi propus reprezintă aspectul de început al oricărei lecții. Ideală este desigur, situația în care la sfârșitul acestei “secvențe” cu care debutează orice lecție, elevii să-i solicite profesorului să le arate cum se face un lucru, sau cum se explică un fapt, ori să inițieze spontan o acțiune care li se pare captivantă. Dintre multiplele procedee utilizate de către profesori în aceste scopuri cele mai importante par a fi următoarele :motivarea prin introducerea unor activități cu caracter de joc; • motivarea prin crearea unei stări de competiție sau de cooperare; • motivarea prin crearea situațiilor problemă; • motivarea prin mărirea valențelor afective ale activităților; • motivarea prin menționarea performanțelor școlare care urmează să fie atinse ș.a			Activitate frontală

Aplicație	- Elaborati unele tactici de captare a atenției, utilizând unul din procedeele mai sus enumerate	
Marcarea fenomenului pedagogic	Fișa 1. • Definește noțiunea de individ • Completați: Copilul râde: Înțelepciunea și iubirea mea este _____ • Descrieți vârsta școlarului mic sub aspectele: -activitatea de bază -aspectul psihofiziologic -aspectul relațional • Caracterizați o criză etativă: • Alcătuiți o maximă cu cuvintele: zi, lume, viață Fișa 2 • Definește noțiunea de persoană • Completați: Tânărul cântă: Jocul și înțelepciunea mea ... _____ • Descrieți vârsta preadolescentului sub aspectele: -activitatea de bază -aspectul psihofiziologic -aspectul relațional • Caracterizați o criză etativă: • Alcătuiți o maximă cu cuvintele: dragoste, fericire, bucurie Fișa 3 • Definește noțiunea de personalitate • Completați: Bătrânul tace: Iubirea și jocul meu... _____ • Descrieți vârsta adolescentă sub aspectele: -activitatea de bază -aspectul psihofiziologic -aspectul relațional • Caracterizați o criză etativă: • Alcătuiți o maximă cu cuvintele: om, minciuna, joc	

Aspecte teoretice și practice în activitatea didactică a profesorului

Timp alocat : 1 oră 20 min.

Public vizat: cadre didactice

ARIA: Formarea continuă a personalului didactic

Preliminări: atelierul dat este desfășurat din necesitatea conturării mai ample a posibilităților de formarea cadrului didactic în procesul educațional, când învățarea și formarea sunt.

Activitatea va fi o continuitate, o deschidere pentru însușirea unor aspecte didactice pentru buna pregătire a cadrelor didactice prin încercări pedagogice, conștientizând, că realizările profesionale depind de profesionalizarea lui, de nivelul de competențe implicate și creativității acestora în asumarea noilor roluri.

Atelierul de lucru urmează să completeze/orienteze profesorul pentru a-și structura lecțiile după ideile principale ale temei proiectate, nu după informații de detaliu și să-i angajeze în jurul acestor idei, pentru a cunoaște, a înțelege, prelucra, structura procesele mai dificile.

Obiectiv: dezvoltarea abilităților intelectuale ale profesorului în raport cu standardele educaționale moderne.

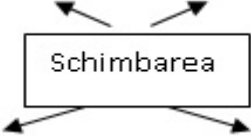
Strategia aplicată: semidirijată, de ghidaj metodologic

Rolul participanților:

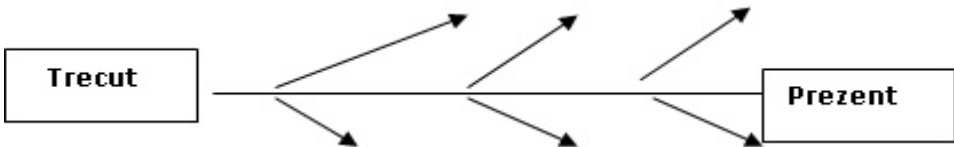
• Participant activ, realizat prin discuții, dezbateri, formulări de ipoteze, investigații, opinii proprii, soluționări și interpretări proprii.

• Participant cooperant, realizat prin dialog, colaborare, coparticipare

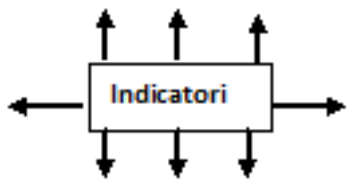
Demersul formativ:

Secvențe formative	Caseta cu sarcini	Activitatea participanților	Mod de realizare
	Se aprinde o lumânare. -de ce am adus acest obiect? -la ce poate folosi el? -va fost greu să-i găsiți utilizarea?	Examinează sensul lumânării aprinse. Corelează semnificațiile. APRINDE LUMÂNAREA ÎNAINTE DE A SE FACE NOAPTE	Activitate frontală
	*Poarta sau ușa simbolizează locul de trecere dintre două stări,având și o valoare dinamică,deoarece nu marchează doar un prag,ci îl și învață pe om să îl treacă. *Arcașul este simbolul omului care ochește ceva și care îl și atinge, într-un fel. El face dovadă vitejiei și îndemânării sale, dar și a stăpânirii.	*Cum veți trece dvs acest prag al schimbării? Structurați o schemă care ar ilustra semnificativ schimbarea în educație. * Dvs.vă puteți identifica cu un arcaș? Dacă „da”, atunci notați câteva argumente pentru această	Activitate perechi

I. ASPECTE TEORETICE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ A PROFESORULUI

Identificarea situației de start	Activitate “Analiza câmpului de influențe” Factori care au contribuit la realizarea D-ră ca profesor		Activitate frontală
	Trecut Prezent <i>obstacole, dificultăți</i> ! Descrieți pașii efectuați pentru realizarea competențelor profesionale		
Determinarea coordonatelor în învățământ	Acte normative și legislative • Ieșiri : • Ziare: • Reviste : • Pagini web:	* Enumerați actele normative și legislative care servesc baza procesului educațional * din lista de acte subliniați-le pe cele care le –ați studiat.	Activitate frontală
Explicație analitică	• Factorii care asigură succesul /eșecul școlar alelevilor.	Identificați: <i>I gr.- Factorii care asigură succesul</i> <i>II.gr.Factorii care determină eșecul școlar al elevilor.</i>	Activitate de grup

II.ASPECTE PRACTICE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ A PROFESORULUI

Prezentarea modelelor	Indicatori de calitate pentru formarea competențelor pedagogice la profesori. Posibili indicatori : Proiectul de lungă durată; Proiecte de lecții; Activități extracurs; Elaborări de diverse materiale didactice (Ghiduri, teste, fișe, indicații etc.); Publicații; Participări la diverse acțiuni științifico-metodice (seminare, conferințe, concursuri, stagii, întruniri, activități didactice etc.); Rezultatele școlare; Dovezile de participare la activitățile profesionale desfășurate la nivel de unitate școlară, raion, municipiu, nivel național, nivel internațional	 Structurați o schemă care ar ilustra semnificativ indicatorii de calitate	Activitate de grup
Aplicație	Tipuri și variante de lecții. Cerințele unei lecții moderne.	Selectați din Fișa tipuri/ variante de lecții modelul pentru a desfășura o lecție. Indicați câte o metodă/tehnică de lucru pentru fiecare etapă a lecției	Activitate de grup
Marcarea fenomenului pedagogic	Comentați următoarele afirmații din perspectiva motivării învățării, aplicând tehnica 6 De ce? „Orice copil poate fi învățat orice, la orice vârstă, cu condiția să fie alese mijloace/metode de educație corespunzătoare” (J.S.Bruner)		Activitate frontală
Sinteză	Mesajul: Se afișează posterul cu textul Nava succesului este condusă de (.....)încrederea omului în sine. Cine se îndoiește de reușita sa rareori (.....)câștigă. Nu încrederea naivă, oarbă, pătimasă și orgolioasă, ci (....) siguranța de sine, rațională și senină, dobândită în (.....) experiența de viață prin autocunoaștere, conferă „suport de stâncă” acțiunilor și deciziilor în condiții de incertitudine		

Grilă de evaluare:

Domenii de evaluare	Indicatori
Învățare și documentare	
Explorare:	
Personalizare:	
Contribuție:	
Colaborare	

Atelier de lucru: “Elemente transdisciplinare în procesul instructiv-educativ”

Timp alocat :1 oră

Public vizat:cadre didactice

ARIA :Formarea continuă a personalului didactic

Obiectiv: dezvoltarea barierelor disciplinare cu scop de îmbogățire disciplinară sau de multiplicare a resurselor unei discipline.

Strategia aplicată: semidirijată, de ghidaj metodologic

Rolul participanților:

- ***Participant activ***, realizat prin discuții, dezbateri, formulări de ipoteze, investigații, opinii proprii, soluționări și interpretări proprii.
- ***Participant cooperant***, realizat prin dialog, colaborare, coparticipare
- ***Preliminări: atelierul*** dat este desfășurat din necesitatea conturării mai ample a posibilităților de formarea cadrului didactic în procesul educațional.

Tendențele holistice în educație necesită formarea unei viziuni multilaterale a elevului. În acest context, abordarea transdisciplinară devine un instrument de centralizare pe elev, prin ființa în devenire a acestuia ca o condiție importantă pentru afirmarea liberă a elevului, care participa favorabil la propria-i formare.

Transdisciplinaritatea se centrează pe viața cotidiană, pe probleme cu adevărat semnificative, așa cum apar în context cotidian și care afectează viețile oamenilor. Atât competențele, cât și conținuturile se integrează în jurul unor probleme de viață: dezvoltarea personală armonioasă, responsabilizarea socială a elevilor, integrarea în mediul natural și sociocultural.

În prezent, există oportunitatea sugerării unor elemente integrate de civilizație și cultură, în spațiul competențelor – cheie cât și al educației non formale și informale. Nu este vorba despre introducerea unei noi discipline școlare, ci despre realizarea unui cadru metodologic prin care să fie posibilă construirea unei imagini integrate asupra culturii lumii contemporane, din perspectivă disciplinară, interdisciplinară și, îndeosebi, a pregătirii permanente extrașcolare a elevilor.

Abordarea transdisciplinară este cea mai recentă orientare privind reforma conținuturilor, prin care se încearcă o modalitate de organizare a acestora, care aduce o schimbare în ceea ce privește raportul dintre conținutul învățării și elev. Transdisciplinaritatea presupune abordarea integrată a curriculumului prin centrarea pe probleme ale vieții reale, pe problemele importante, așa cum apar ele în contextual cotidian, cu focalizare pe identificarea de soluții, rezolvarea de probleme ale lumii reale, în scopul dezvoltării competențelor pentru viață.

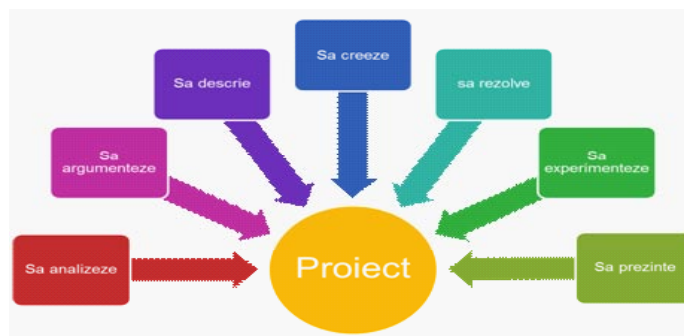
Actualmente, se pune accent nu pe asimilarea unui volum enorm de cunoștințe, ci pe calitatea lor, iar calitatea înseamnă a-l face pe copil să pătrundă în inima demersului științific, să-și pună mereu întrebări. Astfel stabilește punți între diferite cunoștințe, între acestea și semnificația lor pentru viața noastră, între acestea și posibilitățile interioare ale copilului. O asemenea perspectivă transcende disciplinele, subordonându-le omului pe care vrem să-l formăm. Ca urmare, disciplinele furnizează situații de învățare. Astfel, învățarea devine un proiect personal al elevului fără a neglija însă îndrumarea și orientarea învățătorului care rămâne totuși managerul situațiilor de învățare. Putem face învățarea mai interesantă, reflectând lumea reală, creând un mediu cu o varietate mai largă de stimuli și condiții, determinând elevii să participe activ pe tot parcursul activităților și făcând ca activitatea să devină o acțiune practică, cu o finalitate măsurabilă.

Demersul formativ

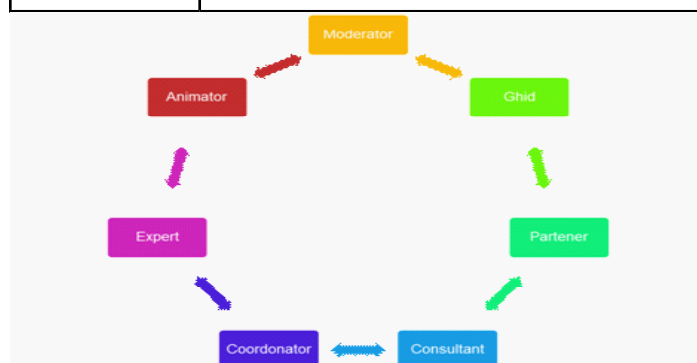
Secvențe formative	Caseta cu sarcini	Activitatea participanților	Mod de realizare
Incitarea	Dialog 1: cum înțelegeți fraza: “În cazul abordării transdisciplinare profesorul nu mai este doar “proprietarul” disciplinei predate, ci și “dirigitorul” vieții elevului Dialog 2: Dacă nu ai în inimă căldură pentru elevi, trecătorule, pleacă din școală. Dialog 3: Dacă disciplinaritatea prevede o materie livrată “în frac”, atunci transdisciplinaritatea prevede livrarea unei materii “la locul său” (M.Minder) Obiectivul transdisciplinarității vizează înțelegerea de către elev a lumii prezente. Rolul transdisciplinarității (anexă)	Discuții dirijate Argumetează tezele propuse	Activitate de grup
	I. Aspecte teoretice		
	Transdisciplinaritatea se înscrie printre obiectivele cele mai moderne ale predării /învățării și poate determina transformări importante în câteva domenii ale practicii educationale: - în organizarea conținuturilor, - în restructurarea obiectivelor, - în metodologia predării, - în relațiile de predare Democratizându-le Valoarea pedagogică a temelor transdisciplinare: - oferă elevilor posibilitatea de a se exprima; - maximizează probabilitatea ca fiecare elev să învețe în ritm propriu și să fie evaluat în raport cu performanța sa anterioară; - oferă elevului posibilitatea de a se manifesta plenar în domeniile în care capacitățile sale sunt cele mai evidente; - situează elevul în miezul acțiunii, rezervându-i un rol activ și principal: să imagineze, să construiască pe plan mental, să investigheze, să exploreze, să creeze, să transpună în practică, să găsească mijloace și resurse de traducere în fapt a ceea ce a prefigurat ; - cultivă cooperarea și nu competiția; - pune elevii într-o situație autentică de rezolvare a unei sarcini concrete cu o finalitate reală. Mandatul transdisciplinarității: 1. Atitudinea (dispoziția internă a elevului, care are percepția și reacția sa față de un obiect) Proprietățile atitudinii: • valență (o atitudine poate fi pozitivă sau negativă; favorabilă sau defavorabilă) • intensitatea (cu cât o atitudine se apropie mai mult de o extremitate pozitivă sau negativă, cu atât ea este mai intensă)	Ascultare activă Identifică avantajele transdisciplinarității Analizează modelul efectuării transdisciplinarității	Activitate frontală Activitate de grup

Incitarea	• centralitatea-se asociază cu elementele edentitate ale elevului: valorile, personalitatea, aptitudinile sale. • accesibilitatea-forța legăturii care unește atitudinea de obiectul său. Concluzia 1. Scrieți pe o foaie 5 cuvinte care vă vin primele în minte. Care din acestea pot constitui un obiect al atitudinii? 2. Situația vitalistă (ambientală) Factorii fizico-sociali care afectează persoana: • Contextul general în care se produce comportamentul; • mediul de moment; • stimulii, adică acele obiecte sau comportamente care au o semnificație pentru elev; • identitatea situațională, alegerea comportamentului care este mai bine recepționat în contextul social de către ceilalți Concluzia 2 Școala trebuie să „se deschidă” pentru a „aspira” materiale vii și să “se închidă” pentru a le transforma în obiecte de studiu, care formează competența vitalistă 3. Personalitate autonomă (elevul își descoperă propriile resurse de învățare, își formulează propriile probleme, decide singur cursul acțiunii și trăiește cu consecințele acestei alegeri) Concluzia 3 Pentru școală este foarte important faptul de a forma pe parcursul școlarității principalele trăsături de personalitate, care rămân valabile pe tot parcursul vieții, indiferent de situații. Și în primul rând, autonomia personală. Notă: elevul cu o personalitate autonomă are conștiința „Mereu în drum”, deoarece vizează: a) formarea competențelor b) finalitățile educaționale c) valorile morale		
II. Aspecte practice			
Identificarea situației de start	1. Competențe transdisciplinare (Anexa 1) Competențele transdisciplinare nu pot fi clasificate în funcție de conținuturile unei discipline, așa cum se întâmplă cu cele monodisciplinare. Ele pot fi clasificate astfel: - Competențe generale – metodologice: observarea, experimentarea, reprezentarea grafică, interpretarea datelor sau a unui text etc. - Competențe metacognitive – estimare a gradului de dificultate a sarcinii de lucru, planificarea strategică, evaluarea rezultatelor, monitorizarea comportamentului. 2. Rolul elevului în cadrul activităților transdisciplinare 3. Rolul profesorului în cadrul activităților transdisciplinare	Elaborează sarcini de lucru cu caracter transdisciplinar, prin care să indice competența transdisciplinare	

Aplicație	Strategii transdisciplinare Centrul de interes -presupune abordarea unei probleme de viață într-o nouă structurare a materiei de studiu, în altă motivație. Problema respectivă nu are soluții, dar intrigă, care chemă la acțiune și la realizare. Harta obstacolelor- se lucrează cu 3 postere Tehnica card- se lucrează cu fișe, fiecare fiind tăiată în două. Pe o parte se scrie o întrebare/teză/ idee, pe cealaltă parte a fișei se notează răspunsul/ideea corelată. Elevii identifică ideile care se potrivesc, explicând legătura dintre întrebare și răspuns. Avantaj: plasează necesitățile, interesele și procesele de învățare personale ale elevilor pe primul plan al experienței de învățare, dezvoltându-le: sensul de inițiativă, imaginația și creativitatea, abilitățile de analiză și sinteză, autonomia.	Experimentează în grup tehnicile propuse Explică avantajele / dezavantajele acestora	Activitate de grup
Marcarea fenomenului pedagogic	Prin învățarea transdisciplinară s-a demonstrat că elevii își conștientizează mult mai bine nevoile, abilitățile, stilurile de învățare, atitudinea etc., atunci când sunt solicitați să o facă; Sunt mai repede pregătiți să aplice cunoașterea metacognitivă în diferite zone de interes, decât să memoreze cunoștințe teoretice. Învățarea transdisciplinară îi determină pe elevi să caute și să dezvolte soluții pentru diverse probleme sau sarcini date; Transdisciplinaritatea prezintă un înalt grad de complexitate, atât în ceea ce privește conținutul, cât și metodologia de abordare în propriile		Activitate frontală
Sinteză	1. Numiți un sens al transdisciplinarității; 2. Numiți 2 cuvinte corelate cu cuvântul holistic; Numiți cele 3 componente ale mandatului transdisciplinarității; 3. Numiți 4 elemente ale unui proces educațional de noutate în raport cu implementarea elementelor de transdisciplinaritate; 4. Numiți 5 aspecte specifice transdisciplinarității; Numiți sloganul din 6 cuvinte care indică libertatea de a urma datoria pe care elevul și-o dă sieși.		

forțe și capacități, a motivației pentru învățare
Competențe transdisciplinare

Rolul profesorului în cadrul activităților transdisciplinare

TRAINING: Autoevaluarea stilului de predare focalizat pe învățare

PROVOCARE: „Când elevii noștri greșesc, și noi, ca profesori, greșim” Marva Collins

Activitate de spargere a gheții: Joc de rol: Angajarea la serviciu (împărțirea în grupuri în baza imaginilor: mingi de ping-pong, volei, de apă, fotbal): interviuatul-2 mingi de altă culoare)

Moderatorul: De foarte multe ori, mai ales atunci când elevii noștri au insucces școlar, ne întrebăm ca profesori. Cât de bine predau? Care aspecte ale predării mele sunt bune și care trebuie îmbunătățite? (video reportaj cu profesorii).

Întrebări:

1. Care ar fi un motiv pentru care este necesară autoevaluarea în predare?
2. Autoevaluarea înseamnă o pierdere de timp?
3. Ce trebuie să includă autoevaluarea?
4. În cadrul evaluării formative profesorul poate consulta orice persoană susceptibilă de a-i furniza o judecată valabilă pentru a îmbunătăți activitatea sa. Cine pot fi aceste persoane?
5. În opinia lui Doyle (1983) principalele surse trebuie să includă persoanele care au ocazia sau să observe nemijlocit prestațiile cadrului didactic sau să analizeze materialul de predare și de învățare – elevi, colegi, experți, consilieri, profesorul - însuși. Credeți întemeiată această afirmație?

Se anunță subiectul trainingului. Autoevaluarea stilului de predare focalizată pe învățare

Aspecte discutate:

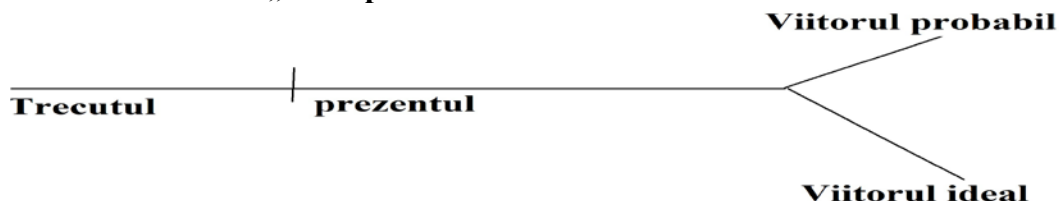
- Autoevaluarea ca parte inherentă a unei activități de predare didactică;
- Aspectele principale în autoevaluarea competențelor didactice.

REPERE TEORETICE:

Azi, mai bine ca oricând se impune ca fiecare cadru didactic, să-și analizeze activitatea periodic, și ori de câte ori este nevoie, să-și selecteze spectele reușite, precum și, pe cele mai puțin reușite, în ideea unei îmbunătățiri ulterioare a întregii activități profesionale. Din acest punct de vedere, autoevaluarea, trebuie să fie reală, să reprezinte punctele forte și slabe ale demersurilor educaționale, precum și aspectele ce țin de autoperfecționarea proprie

Viitorul probabil

Activitate individuală: „Linia profesională”

Activitate individuală: „Elaborarea planului individual SMART”

Autoevaluarea este o parte inherentă a unei activități corespunzătoare de predare didactică. De asemenea, putem spune că este asemănătoare cu o cercetare. Indiferent cât de bine suntem pregătiți ca profesori, toți avem potențialul de a progresa, în timp. Dar, în timp ce unii profesori își îmbunătățesc continuu aptitudinile de predare, alții prezintă o îmbunătățire modestă la începutul carierei și, ulterior, se plafonează pe un anumit palier de cunoștințe.

Semaforul Când folosesc „semaforul”, vor indica gradul în care au înțeles:

- Roșu (nu înțeleg);
- Galben (înțeleg ceva);
- Verde (înțeleg tot)

Preistly este de părere că elevii pot forma apoi grupuri de învățare și recapitulare în funcție de nivelul de înțelegere (se pot grupa singuri). De exemplu, galbenii și verzi pot lucra împreună, în timp ce roșii lucrează cu profesorul.

*Diferența principală rezidă în faptul că doar cel care adună continuu informații despre munca sa este capabil, pe baza interpretării rezultatelor, să progreseze de fiecare dată când predă, făcând un nou efort de îmbunătățire a demersului didactic.

*Un al doilea motiv este materialistic. Profesorii au nevoie de un palmares. Un bun portofoliu poate convinge angajatorul sau un potențial angajator și reprezintă mijlocul uzual de a transmite altora informații despre capacitățile personale (evaluare administrativă).

*În al treilea rând, există o nevoie personală de autoevaluare, urmărind propria satisfacție psihologică.

Fiecare cadru didactic trebuie să-și analizeze activitatea, selectând aspectele reușite și pe cele mai puțin reușite, urmărind în permanență îmbunătățirea activității profesionale.

Autoevaluarea trebuie să fie reală, să surprindă punctele forte și punctele slabe ale demersurilor educaționale, procedând la o analiză comparativă a multiplelor studii care se referă la dimensiunile, factorii și criteriile de evaluare, evidențiază .

Sarcină de grup: Călătorie cu taxiul:

Identificați factorii/aspectele la care trebuie să facă referință pedagogul în autoevaluarea competențelor didactice:

- pregătirea și organizarea cursurilor - calitatea obiectivelor; organizarea materialului de predat; frecvența utilizării unor metode care facilitează învățarea; adaptarea cursului în funcție de feed-back-urile primite de la elevi;
- cunoașterea comprehensivă a disciplinei predate - corectitudinea informațiilor; relațiile și transferul cunoștințelor predate cu alte cursuri sau spre alte discipline conexe; răspunsuri adecvate
- abilități de comunicare - claritatea expunerii; retorica adecvată.
- pasiunea pentru predarea disciplinei – entuziasm, dinamism, capacitatea de a-i motiva pe elevi și de a stimula curiozitatea intelectuală;
- disponibilitate, punctualitate, onestitate și atitudine pozitivă în relațiile cu elevii;

- calitatea examinării - corectitudinea evaluării; utilizarea unor metode adecvate de evaluare; distribuția relativ gaussiană a notelor; examinarea are în vedere aspectele relevante ale disciplinei.

Activitate individuală: Completați enunțurile cu cuvintele necesare, ținând cont de subiectul propus pentru discuție.

Sunt un pedagog.....

Care

De obicei....

Poate....

Chiar

Consider

Sunt

Mai greu....

Moderatorul: În cadrul evaluării formative profesorul poate consulta orice persoană susceptibilă de a-i furniza o judecată valabilă pentru a îmbunătăți activitatea sa. Cine pot fi aceste persoane?

Activitate de grup: (împărțirea după cine este autorul cărții „Papillon”-Henry Charriere sau Georges Simenon?)

I gr. Avantajele/ dezavantajele evaluării de către elevi:

- 1) ei sunt în măsură să judece despre prezența sau absența unor comportamente ale profesorului;
- 2) prezența anumitor comportamente favorizează învățarea.

Elevii observă profesorul zilnic, în condiții obișnuite, în timp ce colegii pot observa predarea în sălile de clasă, în circumstanțe mai mult sau mai puțin artificiale. Ei sunt absolut capabili să aprecieze ce au obținut din procesul educațional.

Dacă evaluarea predării de către elevi este unicul mijloc utilizat, evaluarea poate deveni mai mult un sondaj de opinii decât o măsură validă a eficacității predării.

II.gr. Avantajele/ dezavantajele evaluării de către colegi și experți:

Prin prisma cunoștințelor în domeniu (care le furnizează o referință și le permite să stabilească judecăți) și a experienței de evaluare (care le permite să aprecieze ce este pertinent în documentele prezentate), colegii de profesie și experții în domeniu constituie o altă sursă validă de evaluare. Ei reprezintă persoanele cele mai indicate pentru a judeca diverse aspecte ale predării care implică materia mai mult decât procesul.

Judecățile colegilor cu privire la predare sunt de ordinul cunoașterii disciplinei: conținutul predat, exactitatea, complexitatea, relevanța, profunzimea și tipul de competențe antrenate de predare.

Aceștia vor avea în vedere, în evaluarea cadrului didactic, următoarele aspecte:

Concepere, proiectare :

- prezentarea conținutului, a criteriilor, dimensiunile surprinse;
- modul de precizare, combinare și realizare;
- aspecte de finalizare în demersurile pe termen scurt (o activitate), mediu, lung;
- strategia utilizată în demersurile educaționale.
- concordanța dintre obiective-rezultate,
- organizarea activității,
- prezentarea aspectelor metodologice,
- implementarea mijloacelor de învățământ.

Activitate individuală: identificați 2 plusuri în predarea la clasă și 2 minusuri în predarea la clasă.

Concluzii: Scopul autoevaluării este de a încuraja profesorul să examineze de aproape activitatea sa. Această autoanaliză este importantă atât pentru dezvoltarea sa profesională, cât și pentru cea personală, pentru că ea depinde de un examen minuțios al plusurilor și minusurilor activității sale de predare. Autoevaluarea furnizează o descriere completă a muncii profesorului, precum și a efortului intelectual care se găsește în spatele acestei prestații. Profesorul poate specifica diferite aspecte ale predării: obiectivele cursului, planul de curs, strategiile de predare, relevanța mijloacelor de evaluare utilizate, ajustarea predării în funcție de feedback-ul primit etc.

De ce predare focalizată pe învățare?

Trebuie observat că autoevaluarea calității predării (focalizată pe învățare, deci o perspectivă constructivistă) este o autoevaluare de nișă, autoevaluarea competențelor profesionale fiindu-i circumscrisă, chiar dacă indicatorii, criteriile, mijloace de investigare, le sunt factori comuni amândurora.

Potrivit lui Vermunt (1998) predarea și învățarea sunt procese interdependente care se pot ajusta reciproc, prin adaptarea strategiilor de predare utilizate de profesor la modul în care elevii utilizează și își reglează activitățile de învățare.

Invitație la recreația mare: tachinarea celui supărăcios
lăudarea celui activ
încurajarea celui pasiv

Exercițiu creativ – joc de rol

Scaunul fierbinte:

Sarcina 1. În prima zi de școală un elev vă întreabă de ce ar trebui să studieze disciplina pe care o predați. Motivați și argumentați.

Sarcina 2. Sunteți invitat la ședința cu părinții pentru propunerea disciplinelor opționale.

Motivați și argumentați prezența disciplinei opționale pe care o propuneți.

Sarcina 3. Imaginați-vă că un părinte este mulțumit/nemulțumit de activitatea didactică pe care o prestați. Cum reacționați în ambele cazuri?

Reflecție: „Desfășurându-și activitatea profesională în cadrul școlii, dascălul nu încetează de a fi un educator și în afara ei, urmărind bineînțeles obiective specifice și apelând la mijloace și forme adecvate. Numai în măsura în care profesorul își continuă misiunea și în afara cadrului profesional pe care i-l oferă școala poate fi considerat un educator al poporului său”.

Predarea presupune astfel, îndrumarea elevilor în procesul de alegere a strategiilor de învățare ce per-

mit construirea, modificarea și utilizarea cunoștințelor. O astfel de predare este orientată spre procesele învățării și implicit spre elev, deoarece se focalizează pe procesele prin care cunoștințele sunt construite și apoi aplicate în practică.

Încheiere: Versuri recitate de un copil (video):

Eu sunt copilul.

Tu ții în mâinile tale destinul meu.

Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață.

Dă-mi, te rog, acele lucruri care mă vor îndrepta spre fericire.

Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume...

Jurnal de curs

Ce am învățat:

1.....

2.....

Ce aplic:

1.....

2.....

Ce mai vreau să știu:

1.....

2.....

Cel mai activ astăzi a fost.....

Cel mai original a fost.....

Cel mai bine am lucrat cu.....

Altele.....

Chestionar de autoevaluare a competențelor de predare

Profesorul _____ Disciplina _____

Vă rugăm să completați acest chestionar. Prin răspunsurile Dvs. oneste și bine gândite puteți ajuta profesorul să-și îmbunătățească atât conținutul informativ, cât și metodele de predare. Notă: Chestionarul este anonim.

I. Indicați în ce măsură sunteți de acord (punctaj) cu următoarele afirmații, marcând cu “√” căsuța care corespunde opiniei dvs.

Punctaj: 1 – nesatisfăcător, 2 - satisfăcător, 3 – mediu; 4 - bine; 5 – foarte bine.

<i>Afirmații</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1. Utilizez metode eficiente de predare					
2. Stăpânesc materia predată					
3. Expunerea materialului este clară					
4. Prezint materia într-o manieră interesantă					
5. Satisfac nevoile de dezvoltare personală a elevilor					
6. Încurajez activismul elevilor					
7. Stimulez gândirea creativă a elevilor					
8. Ținuta și manierele sunt adecvate					
9. Manifest o atitudine pozitivă față de elevi					
10. Evaluarea permanentă (teste, chestionări etc.) reflectă conținutul tratat la lecție					
11. Criteriile de evaluare folosite sunt clare					
12. Apreciez obiectiv performanțele elevilor					
13. Posed limbajul de specialitate					
14. Realizez cu eficacitate conexiuni cu alte discipline					
15. În cadrul lecției promovez o imagine pozitivă a liceului					
16. Îmi plac discuțiile și știu să ascult opiniile celorlalți					
17. Mai ușor îmi amintesc fețele elevilor decât numele lor.					
18. Structurez bine și corect conținutul lecției					

II. Evaluați global competența didactică a Dvs, subliniind unul din următoarele calificative:

Excelentă Foarte bună Bună Slabă Foarte slabă

III. Evaluați global valoarea educativă (de formare generală și profesională) a lecției predate, subliniind unul din următoarele calificative:

Foarte mare Mare Medie Scăzută Foarte scăzută

IV. Vă rugăm să scrieți sugestiile și comentariile suplimentare.

Vă mulțumim pentru participare. Vă dorim să vă construiți un parcurs educațional calitativ pentru a deveni un specialist integru, competent și competitiv.

Relația profesor-elev din perspectiva psihopedagogică

**Companieț Nelea, profesor de istorie,
grad didactic II**

O sinceritate morală se dobândește prin contactul zilnic cu oamenii onești.

(J.A.Comenius)

Venind la clasă profesorul este profund pregătit cu un set de strategii didactice, cunoștințe academice, aptitudini înnăscute, achiziționate și dezvoltate pe parcursul studiilor în colectiv și individuale. Își preconizează din start ca relațiile profesor-elev să fie eficiente, afective, aducătoare de multiple beneficii pentru ambele părți. Cu toate acestea deseori tentativa eșuează, relațiile devenind tensionate și transformându-se în impedimente dificile în calea atingerii performanțelor personale. Necătând la faptul că domeniul managementului presupune ca ambii actori participanți la procesul comunicării, predării, învățării, evaluării ar fi pe poziții egale, profesorului îi revine în final sarcina de a determina cauzele inconvenientelor apărute și de a găsi, propune și aplica soluții pentru îndepărtarea lacunelor depistate.

Pentru început profesorul apelează la sursele pedagogice teoretice, apoi analizează situațiile apărute generatoare de stări tensionante în colectivul de elevi, luând decizia care va favoriza repunerea relațiilor pe un drum corect, deoarece însăși pedagogia în evoluția sa a demonstrat, cum spunea marele vizionar ceh, părintele educației moderne J.A.Comenius: „omul ca să devină om trebuie să fie format”. Pornind de la axioma pedagogică lansată la începutul cărții Didactica Magna, care definește educația ca „arta universală de a învăța pe toți totul”, dar nu oricum, ci „concis, plăcut și temeinic” profesorul caută să se apropie cu măiestrie de fiecare discipol al său, ușurându-i povara învățării convingându-l că ea este unica activitate indicată la momentul dat pentru dezvoltarea personală și atingerea obiectivului stabilit. Suntem conștienți de faptul că nu putem și nici nu cerem de la toți cunoașterea tuturor științelor și artelor, lucrul acesta nu este nici măcar util, iar practic este imposibil oricărui om, din cauza scurtimii vieții noastre” (J.A.Comenius). Totuși societatea de azi cere tot mai mult ca „oamenii să fie instruiți”, ca să nu pășească în lume ca simpli spectatori, ci ca viitori oameni de acțiune”, ceea ce ar însemna cetățeni activi, responsabili, conștienți de deținerea drepturilor garantate de diverse documente internaționale și de Constituția RM.

Componenta de bază a aptitudinii pedagogice, care îi permite profesorului să obțină maximum de

rezultate în orice împrejurare, în orice clasă este empatia, susține Ionuț Vlădescu în lucrarea „Relația profesor-elev, relație de simpatie și empatie”. Astfel profesorul are:

1. Vocație pedagogică-iubire pedagogică;

*credința în valorile sociale, culturale

*conștiința responsabilității față de copil, de patrie, de întreaga umanitate

2. Pregătire științifică;

3. Pregătire pedagogică, pentru că își desfășoară activitatea în mod creator, ca un artist;

4. Calitățile intelectuale: inteligența, spirit de informație, atenție distributivă, gândire profundă, sistematică, clară, imaginație bogată și promptă, memorie bună;

5. Însușiri de ordin afectiv: blândete, voioșie, generozitate, pasiune, entuziasm; volitiv: caracter ferm, dârzenie, perseverență, intransigență, răbdare, stăpânire de sine; moral: unitate între vorbă și fapte, simțul măsurii, echilibrul exigență-îngăduință, onestitate, modestie, echitate. Tot în această lucrare Ionuț Vlădescu susține că Vasile Pavelcu consideră că arta de a preda presupune, pe lângă stăpânirea cunoștințelor, claritatea și plasticitatea expunerii alimentate de pasiune științifică, cât și aptitudinea deosebită de transpunere în situația ascultătorului, a elevului. Empatia trebuie să exprime o reacție atitudinală în care dragostea față de copil să fie subordonată nevoii de a-l înțelege și ajuta. „Nu te coborî la nivelul copilului ca să faci teatru, nu ca să-l umilești pe copil sau să te umilești pe tine, ci pentru a crește din nou împreună cu el, a simți din nou emoția marilor creatori, a relua și a verifica adevăruri acceptate”(I.Firu).

În viziunea pedagogiei moderne, relația profesor-elev este concepută ca o relație de mare complexitate, care implică un dialog permanent între cei doi factori, educat și educator, o comunicare reciprocă, angajând toate laturile personalității acestora. Profesorul pentru a-și realiza rolul său trebuie să cunoască psihologia elevului și să se transpună în psihologia acestuia. Prin aceasta profesorul trebuie să urmărească schimbarea locului și rolului elevului în actul educațional, să stimuleze activitatea și angajarea lui în procesul propriei sale formări. Dialogul deschis între profesor și elev trebuie să solicite spontaneitatea și receptivitatea acestora, să dezvolte gândirea divergentă, spiritul de investigare, curiozitatea științifică și creativitatea în rezolvarea problemelor. Conform lui Vasile Pavelcu există următoarea tipologie a relațiilor dintre educatori și elevi:

1. tipul autoritar care își supune voința fără a ține cont de păreri și reacțiile elevilor

2. tipul democratic ale cărui măsuri sunt luate în comun cu clasa

3. tipul liberal și indiferent care lasă lucrurile să meargă de la sine, fără intervenția lui

Profesorul trebuie să știe că tipul autoritar favorizează la elevi reacții de ezitare, șovăială și instabilitate, adesea închidere în sine, replierea în interior, anxietate, emotivitate, lipsă de inițiativă și neîncredere în sine, alteori opoziție, ostilitate sau agresivitate. În opoziție cu acest tip, cel democratic reprezintă expresia unei forme superioare a tactului psihologic și pedagogic. Prestigiul cuvenit opoziției sociale a educatorului se realizează prin apropierea și încrederea mutuală în raporturile individuale ale profesorului cu elevii. Această apropiere trebuie să aibă o finalitate activă, dinamică, mereu inovatoare și creatoare. Este forma care duce spre autonomia și independența personalității.

Aglaida Bolboceanu, doctor habilitat, profesor cercetător al Institutului de Științe al Educației evocă în lucrarea sa „Stările afective ale elevilor și securitatea psihologică” necesitatea cunoașterii de către specialiștii în educație a trebuințelor psihologice bazale ale personalității. Trebuința de securitate este plasată de către A.Maslow în categoria celor bazale. Pentru caracterizarea sentimentelor de securitate-insecuritate el aplică un concept special, „miros psihologic” (psychological flavor, 1942), ca să sublinieze integralitatea acestui construct, care include elemente multiple (stabilitatea, protecția, dependența, ordinea, limitele, regulile, nevoia de a fi liber de frică, de amenințare, anxietatea, haosul, etc.) și universalitatea lui în viața persoanei. „Mirosul securității”, poate fi detectat practic, în orice simte, face sau gândește persoana. Oamenii se simt în securitate psihologică atunci când nu le este amenințat Eul, imaginea proprie, nu sunt criticați cu răutate, când există condiții de viață necesare pentru echilibrul sufletesc și dezvoltare. Securitatea psihologică se poate referi la contextul psihosocial. În acest caz oamenii Potâng A. confirmă au încredere în persoanele care alcătuiesc cercul lor de relații, simt că nu există amenințări reale sau potențiale, sunt deschiși pentru alții, au încredere și așteaptă același lucru de la cei din jurul lor. În urma studiilor experimentale la care au participat elevi din clasele gimnaziale, Bolboceanu A. și prezența fenomenelor de abandon și de absentism. Abandonul școlar nu mai este astăzi un fenomen cauzat doar de sărăcie. O cauză, mai puțin cunoscută până la cercetarea în cauză, este atitudinea învățătorilor și profesorilor față de elevii care revin la școală, încercând să învețe față de ceilalți copii. Receptivitatea cadrelor didactice la dificultățile de învățare ale copilului se manifestă prin moralizare excesivă. Atmosfera

psihologică tensionată în jurul elevului, atitudinile negative ale colegilor, insuccesele la învățare nu favorizează dragostea față de studii, școală, profesori și colegi. Urmează abandonul repetat. Astfel abandonul și absenteismul se prezintă nu numai ca premisă a calității reduse a educației în evidență devalorizarea maximă atât a educației școlare, cât și a adaptării școlii la trebuințele elevului. Într-o cercetare sociologică sunt reflectate fenomene evidențiate de elevi din diferite școli, care se referă la emoții și atitudini negative în raport cu învățarea la școală:

- . în timpul predării temei noi, unii profesori nu acceptă ca elevul să pună întrebări
- . școala este asociată de elevi cu stresul și alte stări emoționale negative
- . relațiile conflictuale cu unii colegi și mai ales cu profesorii provoacă senzații de disconfort și nedorință de a veni la școală
- . așa-numita „morală” este cel mai des aplicată de unele cadre didactice pentru a disciplina elevii
- . notele mici sunt utilizate de către unele cadre didactice pentru a pedepsi sau preveni comportamentul inadecvat al elevilor la lecție.

Studiile consacrate motivației învățării la elevii din clasele X-XI (cercetător D. Antoci) constată intensitatea redusă a motivelor pentru această activitate. Elevii sunt impulsionați să învețe mai mult din tendința de realizare și din voință, „ pentru că trebuie”. Motivul cognitiv este cel mai puțin manifestat. Procesul învățării nu este interesant elevilor, învățarea este percepută ca fiind semnificativă doar în corelație cu rezultatul. Motivația este legată de personalitatea profesorului. Este foarte important să descoperi și să înțelegi factorii interni ai elevului, ca personalitate, care-i determină, orientează, organizează și susține eforturile de învățare. Stările emoționale și atitudinile negative trăite de elevi la școală sau în legătură cu școala relevă ignorarea unor trebuințe psihologice importante, caracteristice vârstelor școlare:

- . Trebuința de conservare a imaginii pozitive a Eului.
- . Tendința de a avea succes.
- . Trebuința în comunicare sinceră, avînd încredere în profesor, nevoia de atenție, bunăvoință și încredere din partea profesorului.
- . Trebuința de a fi respectat și de a nu i se călca demnitatea.
- . Necesitatea de a fi încurajat în tendința de a cunoaște și a se dezvolta.
- . Necesitatea de a trăi emoții pozitive
- . Trebuința de a fi ascultat, înțeles și acceptat de către cadrele didactice.

Nevoia evidentă a copiilor care vin la școală este acumularea de cunoștințe, abilități, competențe. Trebuințele enumerate reprezintă elemente ale nevoii implicite de securitate psihologică, pe care ar trebui să le realizeze școala și să încerce a o satisface prin crearea unui mediu prietenos copilului. Rolul trebuințelor este deosebit în viața psihică a fiecărui individ. Dacă ele nu sunt satisfăcute, omul nu moare atât de frecvent, cum ar muri de foame sau de sete, dar se distruge ca personalitate.

Prin urmare stabilirea unor relații corecte, adecvate cu elevii au un șir de avantaje. Pentru elevi: schimbări comportamentale, înțelegere profundă a conținuturilor, confort psihologico-afectiv, relații prietenești și colegiale cu partenerii de învățare, comunicare asertivă, performanțe și succes școlar, iar pentru profesori avantajele ar fi: statut stabil de bun profesionist, pedagog deținător de valori și calități morale deosebite, îmbunătățirea continuă a calității cu efecte bune asupra întregii comunități școlare și a comunității în general, asigurarea relevanței în demersul didactic, dezvoltarea capacității de empatie și inovare pedagogică, dezvoltarea capacității de stimulare a creativității necesare pentru adaptarea la condițiile noi care apar continuu pe parcursul desfășurării acțiunii didactice.

Să nu uităm că pentru a obține succese de moment profesorul îi cere elevului să tacă, dar dacă face acest lucru, atenționa părintele educației moderne „ nu va reuși să-l facă niciodată atent, nu-l va face să progreseze, oricât s-ar chinui, dimpotrivă, cu cît îl va sili să fie atent pe mușete, cu atît îl va tâmpi mai mult... Dar dacă îi da să lucreze ceva îndată mintea i-o va cuceri, făcând-o să se fixeze la obiectul său”.

Bibliografie

1. Aglaida Bolboceanu, Ina Baxan, „Liceul-trăsăturile de personalitate ale pedagogului în comunicarea „profesor-elev”, Univers pedagogic, n.3, Chișinău 2004
2. Aglaida Bolboceanu „Stările afective ale elevilor și securitatea psihologică”, Univers pedagogic, n.1. Chișinău 2014
3. Sorin Cristea, Recurs la pedagogie-Rolul paradigmelor în cunoașterea pedagogică, Tribuna Învățământului, noiembrie 2017
4. Sorin Cristea, Recurs la pedagogie-Comunicarea pedagogică eficientă, Tribuna învățământului, noiembrie 2017

Din activitatea profesorilor cu experiență avansată

„Una dintre cele mai mari descoperiri pe care o persoană le poate face, una dintre cele mai mari surprize, este să afle că poate să facă exact ce îi era teama că nu poate.”

Henry Ford

Babenco Aurelia
învățător, grad didactic doi

Semeniuc Victoria, învățător
grad didactic întâi

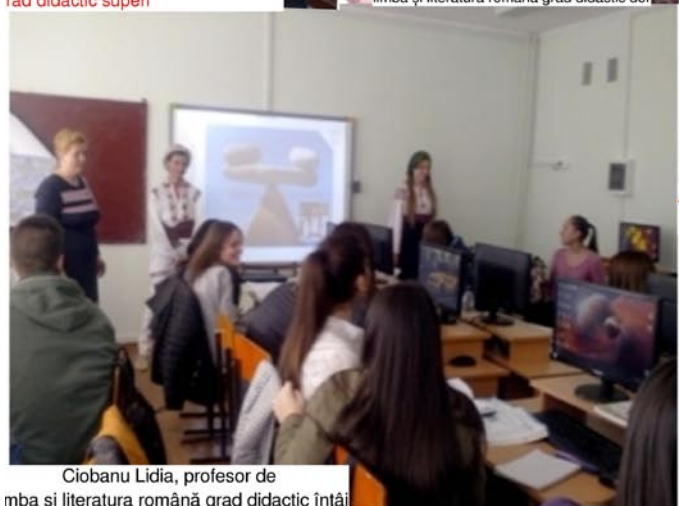
Munteanu Irina, învățător,
grad didactic întâi

Olescu Olescu, profesor de geografie,
grad didactic superior

Canțiru Lilia, profesor de
limba și literatura română grad didactic doi

Ciobanu Lidia, profesor de
limba și literatura română grad didactic întâi

Arcan Victoria, profesor de
biologie și chimie, grad didactic întâi

Ciocirlan Diana
învățător, grad didactic doi

Cojocaru Vasile, profesor de muzică,
grad didactic întâi

Purici Irina, profesor de limba franceză,
grad didactic doi

2018

Sărbători fericite și La Mulți Ani!

Cercetarea pedagogică

Revistă de teorie și metodologie educațională
a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”
municipiul Ungheni
Nr. 1, 2018

Vă mulțumim că sunteți alături de noi!